

www.mmcybermedia.com

PDF & Cover Design - Ko./Myo.Ko

Proof Reading - Parker

Typing - ရေဘဲ

MCM PDF TEAM

သမိုင်းမတွင်ပေမယ့် သမိုင်းဝင်နေတဲ့စကားများ
(ချစ်ဦးညို)

မာတိကာ

- ၁။ စောလုံ စောင့်ပါခလှည့် (နရသီဟပတေ့)
- ၂။ ကျန်စစ်သား ငါ့ကိုခိုးပြီ (မင်းစောလူး)
- ၃။ ငါ မအိုသေး (အလောင်းစည်သူ)
- ၄။ နားကျယ်နှင့် ဝမ်းပျက်လိလိ (မင်းယဉ်နရသီခံ)
- ၅။ အဘိုး ... ကျွန်ုပ်ကို မ,စပါ (မင်းခွေးချေး)
- ၆။ ထမင်းသခင်ကို ပြစ်မှားသော် အလွန်လျှင် ဝန်လေးလတ္တံ့ (ငခင်ညို)
ထမင်းတစ်စလောင်းကိုလျက် သူ့ကျေးဇူးကို သိသည် (ငါးစီးရှင်)
- ၇။ ငါ့ကို မိပြီးဖြစ်သည်။ ကွပ်လိုရာ ကွပ်တော်မူလော့၊ ငါ့အလိုသော်ကား
မိဖုရား စောဥမ္မာ (ငတက်ပြား)
- ၈။ ငါသို့သောမင်းကို စင်လျက် ဤသို့သောစကားကို ဆိုဝံ့သည်၊
အချည်းနှီး မသေလေကောင်း(သတိုးမင်းဖျား)
- ၉။ ငန ... နင် ယောက်ျားမဟုတ်သလော (စောဥမ္မာ)
- ၁၀။ ကျွန်၏ တိုင်ပင်ခြင်းလော၊ မင်း၏ တိုင်ပင်ခြင်းလော၊ ပညာရှိတို့၏
တိုင်ပင်ခြင်းလော (ဝန်ဇင်းမင်းရာဇာ)
- ၁၁။ ကျွန်တော် လိုက်၍ကြည့်သော် ကြည့်စဉ်ပင် ကွယ်လေသည်
(မင်းချင်းတစ်ယောက်)
- ၁၂။ ထောင်းသည်မနာ၊ ကြိတ်သည်နာ (မင်းကြီးစွာ)

- ၁၃။ မဇ၊ မုန်ဇုန်၊ မပ်ဇပ် (မဂဒူး)
- ၁၄။ အို ... ဆင်ကဲလေ (တောင်မိဖုရား)
- ၁၅။ ငါ့မျက်စိနှစ်လုံးတွင် ငြောင့်စူးဝင်ခဲ့သည်မှာ တစ်ဖက်က
ထွက်သွားပြီ၊ ကျန်တစ်ဖက်က မထွက်သေး (ရာဇာဓိရာဇ်)
- ၁၆။ အခုတော့ ချစ်မယားကို ပစ်ထားပြီး သွားပါပေါ့လား (အမည်မသိ
မိန်းကလေးတစ်ယောက်)
- ၁၇။ ကျွန်တော်တို့သခင်၊ မိန်းမရှုံးသည့်အရေးကို မသိ (သမိန်ဗြတ်ဇ)
- ၁၈။ သင့်မှာ ရဟန်းပညာလည်း မရှိ၊ လူပညာလည်း မရှိ (ပင်းယ
စကြိုသူမြတ်)
- ၁၉။ အင်းဝကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်တော့မည်ဟု အရှင် မိန့်ပြန်သည်မှာ
မသင့်လျော်၊ တရားနည်းလမ်း မကျ (အမတ်ဒိန်ကိရွတ်)
- ၂၀။ မိဖုရားကို ငါမနမြော၊ သင်းကိုသာ ငါနမြောသည် (ရာဇာဓိရာဇ်)
- ၂၁။ ဥယျာဉ်စိုက်သော ယောက်ျားတို့သည် ရေသွန်းလောင်း၍ အပင်ကို
ကြီးထွားစေသည်။ အညွန့်ကို မဆိတ်ကြပေ။ (ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ)
- ၂၂။ ငယ်သသူကို ကြီးသာအောင်၊ ကြီးသသူကို အိုသာအောင်
အိုသသူကို ချမ်းသာစွာသေရအောင် (သာလွန်မင်း)
- ၂၃။ ကျွန်ုပ် အခြားမလျှောက်သာပြီ၊ စစ်တော်မူလော့ (အင်းဝဘုရင်
သတိုးမင်းစော) မောင်အင်းဝ၊ မင့်ပွဲလေ (ဘုရင့်နောင်)
- ၂၄။ ရွှေမော်ဓောဘုရားမှာ နားထွင်းမည် (တပင်ရွှေထီး)
ပြည်အလုံးကို နောင်တော်သာ စီရင်လေ၊ ငါ့ကိုမလျှောက်နှင့်တော့
(တပင်ရွှေထီး)
- ၂၅။ နှစ်ဦးသောသစ္စာကို ခံသောက်ချေသော် သဘောမဟုတ်။

လိမ်လည်မှုနှင့် ပြုသည်သာဟု မင်းသံတော်တို့ မယုံပေရာ။

(အလောင်းမင်းတရား)

၂၆။ မနိုင်လျှင် ငါတို့မရှိပြီသည်ကို ဘယ်သူအား အပြစ်တင်မည်နည်း

(ကျော်ထင် နော်ရထာ) ဘုန်းကြီးသည့်အရှင်နှင့်မတန်၊ ကျွန်ုပ်တို့

ပွဲသာဖြစ်၍ အရေးများသေးသည်နှင့် တိုက်ပေသည်

(ကျော်ထင်နော်ရထာ)

၂၇။ ရာဇဝတ်ကို ကျူးလွန်၍ ကျင့်ဘိသည် နှင့်ကို

သံအိုးကွင်းနှင့်ကြော်မည်။ (မဟာဓမ္မရာဇာမင်း)

စောလုံ၊ စောင့်ပါခလုည့်
(နရသီဟပတေ့မင်း)

ပုဂံရာဇဝင်မှာ ထင်ရှားခဲ့တဲ့ နရသီဟပတေ့မင်းရဲ့ စကားတစ်ခွန်း

ဖြစ်ပါတယ်။ ငယ်မည် မင်းရွေးချေးခေါ်တဲ့ နရသီဟပတေ့ဟာ

ပုဂံရာဇဝင်မှာ ဖြစ်ရပ်စုံလင်လှတဲ့ ဘုရင်တစ်ပါးပါ။

အမျက်စောင်မာန်ကြီးခြင်း၊ စည်းစိမ်ယစ်မှုးခြင်း၊ အသိဉာဏ်နည်းခြင်း၊

မဆင်မခြင်အဆောတလျှင် ဆုံးဖြတ်အမိန့်ပေးခြင်းစတဲ့

စရိုက်လက္ခဏာတွေနဲ့ ပြည့်စုံသူလို့ဆိုပါတယ်။ သူ့လက်ထက်မှာ

ထူးထူးခြားခြား(လို့ဆိုရမယ့်)ဖြစ်ရပ်တွေကလည်း အများသား။

မိဖုရားကြီးဖွားစောက အမြဲတစေအနီးကပ် ထိန်းပတ်ပေးနေရတဲ့

ဘုရင်ပါတဲ့။

“စောလုံ၊ စောင့်ပါခလုည့်” ဒီစကားဖြစ်ပေါ်လာပုံက ဒီလိုပါ။

နွေလရာသီမှာ ရေဖျန်းကစားမြဲဖြစ်တဲ့ နရသီဟပတေ့ဟာ

နန်းတော်ကနေ မြစ်ဆိပ်အထိ အမိုးအကာအပြည့်

တဲတန်းလျားရှည်ကြီးကိုထိုး၊ မြစ်ဆိပ်မှာလည်း မင်းတဲဆောက်စေပြီး

ရေကစားလေ့ရှိပါတယ်။ မောင်းမမိသံအစုံအလင်နဲ့ပါ။ ဒီပွဲတစ်ပွဲမှာ

မိဖုရားစောလုံကို ‘မျက်စိ၊ မျက်နှာ၊ ဦးဆံရွှမ်းရွှမ်းစွတ်အောင် ရေပက်’လို့

မောင်းမငယ်တစ်ဦးထံ ကျိတ်မှာထားပါတယ်။ စောလုံဆိုတာက

နရသီဟပတေ့ အလွန်မြှောက်စားချစ်ကြည်တဲ့ မိဖုရားငယ်တစ်ဦးပါ။

အချစ်ကြီးသူမို့ ခပ်ကြမ်းကြမ်းကလေး ကျီစယ်တဲ့ သဘောပါ။

မောင်းမမိသံတွေအလယ်မှာ စောလုံဟာ ရေမွန်းပြီး ဝှေးဝှေးပြုလဲ

အရှက်တကွဲဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါကို နရသီဟပတေ့က

တဟားဟားနဲ့ရယ်ပွဲဖို့ ဘုရင်ရယ်တော့ အားလုံးကလည်း

လိုက်ရယ်ကြပေါ့လေ။

စောလုံဟာ ငယ်ရွယ်ချောမောသလောက် အလှဂုဏ်နဲ့

မာန်မာန်ကြီးရတဲ့အထဲ ရေသဘင်ပွဲမှာအရှက်တကွဲဖြစ်ခဲ့ရတော့

မင်းကြီးအပေါ် အမျက်သိုနလုံးနာပြီးပွဲတော်စာ(ထမင်းအုပ်)မှာ

အဆိပ်ခတ်ပါရော။ ဒီအမှုပေါ်သွားတော့ မင်းကြီးက စောလုံကို

စစ်မေးပါတယ်။ စောလုံက “ဟယ်...ပန်းပွတ်သည်မြေး၊ နှင့်ကို ငါ

လုပ်ကျွေးမွေးမြူ၍ ငါ့ကိုနှင့် သူကောင်းပြုလျှင် ဤသို့သော ကိုယ်ဖြစ်၍

အထင်အရှားရှိပြီမှ မောင်းမငယ်ကို နှုတ်ထည့်၍ အဝတ်အစား

ဦးဆံစွတ်အောင် နှင်လုပ်သောကြောင့် နှင့်ကိုငါ

နလုံးထောင့်၍ကြသည်”လို့ ပြန်ပြောပါတယ်။

“ပန်းပွတ်သည်မြေး”ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ နရသီဟပတေ့ရဲ့ မျိုးရိုးဇာစ်မြစ်ကို လှန်ပြီး ငယ်ကျိုးငယ်နာဖော်လိုက်တဲ့စကားပါ။ ဒီစကားလုံးကို ဘုရင်မခံနိုင်ပါဘူး။ ဒါ့အပြင် အဆိပ်ခတ်လုပ်ကြံတယ် ဆိုတာကလည်း အဆုံးစွန်သော ရာဇဝတ်ပြစ်မှုဆိုတော့...

ပန်းပဲသမားတွေခေါ် သံကျပ်စင်လုပ်ခိုင်းပြီး ‘ဖိုထိုးကျပ်တင်သတ်စေ’ အမိန့်ချပါတယ်။ မိဖုရားစောလုံဟာ ခုနှစ်ရက်လုံးလုံး အမိဋ္ဌာန်ဝင်၊ သီတင်းသီလစောင့်ပြီးမှာ သံကျပ်စင် တက်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ သီလဂုဏ်ကြောင့် မီးသုံးကြိမ်သေပြီးမှ ငါသည်ခဏချင်း ကျွမ်း၍ ပျောက်စေသားလို့ မိဋ္ဌာန်ပြီး အနိစ္စရောက်သွားပါတယ်။

နရသီဟပတေ့မင်းဟာ စောလုံကို သတ်ပြီးနောက် စက်တော်ခေါ်ချိန် ရောက်ရင် ယောင်ယမ်းတမ်းတ ခေါ်မိပါတယ်တဲ့။ အခါတိုင်း သူအိပ်ရာအဝင်မှာ ထွေးပွေ့ချောသိပ် ခစားရသူဟာ စောလုံဖြစ်ခဲ့တာကလား။ ဒီတော့မင်းကြီးဟာ အိပ်ရာဝင်တာနဲ့ မြည်တမ်းပါတော့တယ်။ “စောလုံ ... စောင့်ပါခလှည့်၊ စောလုံ . . . စောင့်ပါခလှည့်”တဲ့။

စောလုံကိုစီရင်ပြီးပါပကောလို့ မိဖုရားစော သတိပေးတော့မှ ငါမှားပြီရယ်လို့ နလုံးကြေကွဲပြီး အိပ်မပျော်နိုင်ဖြစ်ရပါတယ်။

မဟာထေရ်ဆရာတော် တရားနဲ့ဆုံးမမှ အတန်အသင့် ဝေဒနာပြေပြီး ‘နောင် ငါမျက်ကွဲသော် လခွဲဆယ်ရက်ထားပြီးမှ အချင်းခပ်သိမ်းကို မေးမြန်းစိစစ်ဦး၊ ပြီးမှ စီရင်သင့်သူ စီရင်၊ လွှတ်သင့်သူ လွှတ်စေ’လို့ မိန့်မှာပါသတဲ့။

ချစ်ခင်လေးစားအပ်သောမိတ်ဆွေ ကျွန်တော်တို့မှာ ကိလေသာ အကြမ်းစားတွေ အခံရှိနေလေတော့တစ်စုံတစ်ခု မိမိကို ထိခိုက် လာတယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆလိုက်တဲ့အခါ ပြင်းထန်တဲ့ ပေါက်ကွဲမှုတွေ ထွက်ပေါ်လာတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီပေါက်ကွဲမှုရဲ့ ဖြစ်စဉ်နောက်ခံ အကြောင်းရင်းတွေထဲမှာ တရားခံဟာ ‘သူ’ ပဲဖြစ်နေတတ်ပြီး ‘မိမိ’ ရဲ့အပြစ်မရှိဘူးလို့လည်း ယူဆတတ်ကြပါတယ်။ သူကြောင့်၊ ဒင်းကြောင့် ... ငါကဲ့သို့သော သူကိုများစွာသိဖြင့် အတ္တမာန်မာန၊ ဒေါသမီးအဆိပ် တောက်လောင် ပျံ့နှံ့လာတဲ့အခါမျိုးမှာ မပြောသင့်တာပြောမိ၊ မလုပ်သင့်တာလုပ်မိနဲ့။

နရသီဟပတေ့ကတော့ ‘စောလုံ၊ စောင့်ပါခလှည့်’လို့ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၇၀၀ ကျော်ကတည်းက မြည်တမ်းရေရွတ်ခဲ့ဖူးပြီ။

ကျန်စစ်သားငါ့ကိုခိုးပြီ
(မင်းစောလူး)

ကျန်စစ်သားအကြောင်းဟာ မြန်မာရာဇဝင်မှာတော့ လူသိအများဆုံးလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ သူရဲကောင်း မင်းယောက်ျားတစ်ဦး အနေနဲ့ ကျန်စစ်သားကို ဗဟိုပြုပြီး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့ အဖြစ်သနစ်တွေဟာလည်း အမယ်စုံလှပါတယ်။ လက်ရုံးနဲ့လုံးပြည့်ဝပုံ၊ အနစ်နာခံပုံ၊ ကျေးဇူးသစ္စာ စောင့်သိပုံ စသည်ဖြင့် လေးစားအားကျစရာများနဲ့ ကျန်စစ်သားရဲ့ ရာဇဝင်ဟာ ရောင်စုံတောက်လို့နေတော့တယ်။ အနိစ္စရောက်ခါနီးအထိ ... သားရာဇကုမာရလှူဒါန်းသော ရွှေဆင်းတုကိုဖူးမြော်ပူဇော်ခဲ့တဲ့ နောက်ခံ ဂူပြောက်ကြီးကျောက်စာအထိ၊ ကျန်စစ်သားကြီး အကြောင်းဟာ ဆေးရောင်စုံ မြင်ကွင်းကျယ်ဇာတ်လမ်းကြီး ဖြစ်နေပါတယ်။

သမိုင်းတွင်/ဝင်စကားများအကြောင်းပြောပြနေတဲ့ ဒီဆောင်းပါးလေးမှာတော့ ကျန်စစ်သားရဲ့ အဲဒီ လူသိများပြီး ဇာတ်လမ်းစုံတွေထဲက တစ်ခုသောဖြစ်ရပ်နဲ့ တစ်ခွန်းသောစကားကို ပြန်နှေးချင်ပါတယ်။

ဒီစကားကိုပြောခဲ့သူက (ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်အနေနဲ့ ကျန်စစ်သားက ဟီးရိုးဆိုရင် ဗီလိန်အဖြစ်ပါဝင်ခဲ့သူ) စောလူးမင်းဖြစ်ပါတယ်။ စောလူးမင်းလို မင်းတစ်ပါးဆီကများ သမိုင်းဝင်စကားတစ်ခွန်း

ရနိုင်ကောင်းပါရဲ့လားဆိုရင် ... ဒီလိုပါ။

အားလုံးသိပြီးဖြစ်တဲ့အတိုင်း အန်ပွဲ(ကြွေအန်) လေးတစ်ခုအကြောင်းပြုပြီး (ယိုးမယ်ဖွဲ့ပြီး) မင်းစောလူးနဲ့ ဥဿာမြို့စား ငရမန်တို့ အချင်းများကြရာက ငရမန်က ပုဂံကို ပုန်ကန်ခဲ့ပါတယ်။ ရေအား ကြည်အားနဲ့ ချီလာတဲ့ ရန်သူတပ်တွေ ပြည်တော်သာကျွန်းကို ရောက်ပြီလို့လည်းကြားရော ကျန်စစ်သားကို အလျင်ချီစေပြီး မင်းစောလူးက နောက်တပ်မပြု ချီခဲ့ပါတယ်။ ကျန်စစ်သား စစ်ရေးသေနင်္ဂ လိမ္မာလှတာကို သိတဲ့ ငရမန်က ဒီအတိုင်း စစ်မျက်နှာမဖွင့်ဘဲ ပရိယာယ်ဆင်ပါတယ်။ ဆင်ပုံက ဆင်ခင်းမြင်းခင်းမသာတဲ့ ညွှန်များတဲ့အရပ်မှာ နီးနဲ့ဆင်ရုပ်လုပ်၊ ပေါင်းဝန်းတင်၊ ရဲမက်အရပ်တွေလုပ်ပြီး အယောင်ဆောင်တပ် ချလိုက်တာပါပဲ။ ပြည်တော်သာကျွန်းကို ညဘက်ရောက်လာတဲ့ ပုဂံတပ်တွေအဖို့ မိုးချုပ်ပြီ၊ နောက်နေ့မှ တိုက်မယ်ဆိုပြီး တပ်ချနေခဲ့ပါတယ်။ ညဉ့်(လရောင်ရီဝင်)မှာ ငရမန်က စစ်ရေးငင်စစ်မြို့တော့ မင်းစောလူးက မဆင်မခြင် လိုက်တိုက်ပါသတဲ့။ ငရမန်ပရိယာယ်မှာ စောလူးမင်းသက်ဆင်းရပါတယ်။ ဆင်တော်သန်မြန်စွာ ညွှန်မှာ ကျွန်စစ်တော့မှ မင်စောလူး ဆင်ပေါ်က ဆင်းပြေးတော့တယ်။ တပ်လည်းပျက်ပါတယ်။ ကျန်စစ်သားကိုယ်တိုင် တောင်ခွင်အရပ်ကနေ မြင်းနဲ့ တစ်ညလုံးနင်းခဲ့ရပြီး မိုးသောက်မှ ပုဂံပြန်ရောက်ပါတယ်။ နန်းတော်က မှူးမတ်ဝန်တွေက မင်းမဲ့ပြီဖြစ်လို့ ထီးနန်းစံပါလို့

နန်းအပ်တာကို 'ငါ့အရှင် ရှိမရှိ စူးစမ်းပါဦးမယ်၊ ငါ့အရှင်ရှိသော် ယူ၍
နန်းတင်မည်'လို့ဆိုပြီး မင်းမြောက်တန်ဆာငါးပါးကို
ရွှေစည်းခုံရှေ့တော်မှာပဲထား။ ပြည်တော်သာကျွန်းဘက်
ပြန်ထွက်ပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ မင်းစောလူးကတော့ ညောင်ခေါင်းထဲ ဝင်ပုန်းရင်း၊
ထမင်းသုံးနပ် ငတ်ခွဲလို့ လက်စွပ်ကို ထင်းခွေသမားရဲ့
ထမင်းထုပ်နဲ့လဲစားခဲ့ရာက အဖမ်းခံရပြီး ငရမန်ရဲ့
အကျဉ်းသားဖြစ်လို့နေပါပြီ။

ကျန်စစ်သားဟာ ရန်သူစခန်းထဲကို စွန့်စားထိုးဖောက်၊
မင်းစောလူးအချုပ်ခန်းထိ အရောက်ဝင်ပြီး မင်းစောလူးကို
ပခုံးထက်ထမ်းပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ အသိဉာဏ်နည်းလှတဲ့
မင်းစောလူးကြံပုံက "ကျန်စစ်သားဟာ ငါ့မည်းတော်လဲ မျက်ဖူးသသူ၊
ငါလည်းမျက်ဖူးသသူဖြစ်သည်"တဲ့။

မကီစန္ဒာမင်းသမီးကို အကြောင်းပြုပြီး
အနော်ရထာမင်းကြီးလက်ထက်က မင်းမျက်သင့်ပြီး
ကျန်စစ်သားထွက်ပြေးခဲ့ရတဲ့အဖြစ်။ နောက် သူ့လက်ထက်မှာပဲ
မိဖုရားခင်ဦးနဲ့အဆက်အသွယ် ရှိပြန်တယ်ဆိုပြီး စည်းစိမ်က နတ်၊
အောက်ဒလသို့ ပို့ခဲ့ပြန်တဲ့အဖြစ် (မှူးမတ်တွေက အနော်ရထာမင်းကြီး
လက်ထက်ကတည်းက ကျန်စစ်သား ပုန်းရှောင်ခဲ့ဖူးရာမှ

မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ယူချင်မတတ်ရှိရသေး။ ယခုလည်း ကျန်စစ်သားလို
ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကိုယ်တော်နဲ့ မကွာစကောင်း)လို့ပြောကြမှ
ပြန်ခေါ်ခဲ့တဲ့အဖြစ်....။

ဒီပြဿနာကို မင်းစောလူးပြန်တွေးမိပြီး . . .
"ကျန်စစ်သား ငါ့ကိုသတ်လို၍ ခိုးသည်ဖြစ်သည်"လို့ဆုံးဖြတ်ပါသတဲ့။
ဥဿာမြို့စားသူကို ပရိယာယ်ဆင် စစ်ပြုအကျဉ်းချထားတဲ့
ငရမန်ကိုတော့ "ငရမန်ကား ငါ့အထိန်းတော်သား၊
ငါနှင့်တစ်ဖက်တစ်ယောက် နို့စို့ဖက်ဖြစ်ခဲ့တဲ့လူ၊ ငရမန်
ငါ့ကိုမသတ်တန်ရာ"လို့ ဆုံးဖြတ်ပါသတဲ့။

ဒီလိုကြုံပြီး ကျန်စစ်သားရဲ့ ပခုံးထက်ကနေ မင်းစောလူးအားကုန်
အော်လိုက်တဲ့ စကားကတော့ . . .
"ကျန်စစ်သား . . . ငါ့ကို ခိုးပြီ"တဲ့။

ဒီအချိန်ကလေးမှာ ကျန်စစ်သား ဘယ်လောက် ထိခိုက် တုန်လှုပ်
သွားလေမလဲ။ စဉ်းစားကြည့်မိပါတယ်။ (မည်းတော်လက်ထက်၊
သူ့လက်ထက်၊ ငါ့မှာတော့ သစ္စာစောင့်သိလိုက်ရတာ၊
ခင်ဦးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ နှလုံးသားကိုတောင် အကြေကွဲခံပြီး ငါ့မှာ
ကျိုးနွံလိုက်ရတာ။ ပုဂံမှာ မှူးမတ်တွေက နန်းအပ်တာတောင် သူရှိရင်
သူ့ကိုရှာပြီး နန်းပြန်တင်မယ်ဆိုပြီး ရန်သူအကြား စွန့်စားဝင်ရောက်
သူ့ကိုကယ်ခဲ့တာ။ ဒီလိုအခြေအနေမှာ သူ ဒီလိုအော်လေခြင်း)။

ငရမန်တပ်တွေလည်း မင်းစောလူးအော်သံကြောင့် ဖြိုဖြိုထကြပါပြီ။
ဒီအချိန်မှာ ကျန်စစ်သားအဖို့ လုပ်စရာတစ်ခုပဲ ရှိပါတော့တယ်။
မင်းစောလူးကို ပခုံးပေါ်က ပစ်ချ။ ကိုယ်လွတ်ရုန်းပြေးဖို့ပါပဲ။

မင်းစောလူးကတော့ သူ့ရဲ့နို့စို့ဖက်၊ သူ့ရဲ့အထိန်းတော်သား၊
သူနဲ့ကြွေအန်ကစားဖက်၊ သူပေးလို့ ဥဿာကိုစားရတဲ့မြို့စားဖြစ်သူ။
“ငါ့ကို မသတ်တန်ရာ”လို့ သူထင်မြင်ယုံကြည်လွဲခဲ့သူ ငရမန်က
အနရာခအရပ်မှာ ကွပ်မျက်တာကို ခံလိုက်ရပြီး ဘဝဆုံးခဲ့ပါတယ်။

အသိဉာဏ်ဆင်းခြင်များ နည်းပြီဆိုမှဖြင့် အတွေးမှား၊ အပြောမှား
အလုပ်မှားတွေက တစ်သီတစ်တန်းကြီး ယူဆ၊ ဆုံးဖြတ်၊ အယုတ်ကို
အမြတ်ထင်၊ အမြတ်ကို အယုတ်ထင်၊ အဖြောင့်ကို အကောက်ထင်၊
အကောက်ကို အဖြောင့်ထင်၊ အစစ်ကို အတုထင်၊ အတုကို အစစ်ထင်။
ဒါမျိုးကို ဝိပဋ္ဌိပတ္တိလို့ခေါ်ကြောင်း မှတ်သားရဖူးပါတယ်။ ဖောက်ပြန်စွာ
သိခြင်းတဲ့။

မောဟတရားများ ဖုံးလွှမ်းရင် အင်မတန်ကြောက်စရာ
ကောင်းလှပါတယ်။ စောလူးဟာ အနီရုဒ္ဓဒေဝခေါ်
အနော်ရထာမင်းကြီးရဲ့သားတော်အရင်းပါ။ ဘမျိုးဘိုးတူ
မဟုတ်တဲ့အပြင် မျိုးကန်းမျိုးဆုတ်စေတဲ့သားလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။
မှန်နန်းရာဇဝင်ကတော့သူ့ကို “လုပ်ရည်ကြံရည်မရှိ၊
မှူးကြီးမတ်ရာတို့ကိုလည်း နှလုံးမကြည်ရှိအောင်ပြုတတ်သော

အလေ့ရှိ၏၊ ခမည်းတော်တည်သော ရွှေစည်းခုံ မပြီးသည်ကိုလည်းမလုပ်၊
ပညာရှိတို့ လျှောက်သောစကားကိုလည်း မယူ၊
အပျော်အရွှင်နှင့်သာနေ၏” လို့မှတ်ချက်ချထားပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ကိုယ်တိုင်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့တူ၊ တူမ၊ ညီ၊ နမ၊
သားသမီး လူငယ်လေးများအတွက် မိမိဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့
ထိတွေ့ဆက်ဆံနေရသော အသိုင်းအဝိုင်းဖြစ်စေမည့်သူ၊
ဘယ်သူကတော့ ဆိုးကျိုးဖြစ်စေမည့်သူ ဆိုတာ ခွဲခြား
နားလည်ထားနိုင်ဖို့ အရေးကြီးလှပါတယ်။
“ကျန်စစ်သား ငါ့ကိုခိုးပြီ”လို့ စောလူးပဲ အော်ပါစေ။

ပုဂံခေတ်က အဲဒီအော်သံကို ပဲ့တင် မပြန်မိပါစေနဲ့။
သဲ့သဲ့ကြားမိရင်လည်း သူ့အသံကို သူ့ဆီပဲ ပြန်ပို့ပေးကြဖို့ဖြစ်ပါတယ်။
“ဟယ် မင်းညစ်”ဆိုပြီး ပစ်ချခံလိုက်ရတာဟာ တကယ်တော့
စောလူးအနေနဲ့ ကျန်စစ်သားရဲ့ ပခုံးထက်ကသာမက
အားကိုးယုံကြည်ထိုက်သော အမှန်တရားပေါ်ကနေ
ပစ်ချခံလိုက်ရတာပါ။ သိပ်ကိုအကျနာပါတယ်။ ဘဝဆုံးတဲ့အထိပါ။

ငါမအိုသေး
(အလောင်းစည်သူ)

သူ့ကိုဖွားမြင်ချိန် စည်ကြီးက မတီးဘဲအလိုလိုမြည်၊
ဥကသံတံခါးကလည်း မဖွင့်ဘဲ အလိုလိုပွင့်၊ ဒီလိုနိမိတ်ထူးတွေနဲ့

သတင်းကြီးခဲ့တဲ့ အလောင်းစည်သူ။ ဘိုးတော် ကျန်စစ်မင်းကြီးက သူ့ကို ရင်ခွင်ထဲ ပိုက်ပြီး 'ငါ့ကား ငါ့မြေးနန်းကို စောင့်နှင့်ပါသည်သာ' လို့မိန့်ပြီး ကလေးငယ်အရွယ် ကတည်းက ဘိသိက်သွန်းခြင်း ခံယူခဲ့ရတဲ့ အလောင်းစည်သူ။ နိုင်ငံတစ်နံတစ်လျား ဖောင်နဲ့ခရီးထွက်၊ တိုင်းခန်းလှည့်ခဲ့ပြီး အခုတိုင် ဖောင်တော်ဦး ဘုရားစေတီမှန်သမျှ သူတည်ခဲ့တာလို့ ပြောစမှတ်ပြုရတဲ့ အလောင်းစည်သူ။ တူရိယာငါးပါးလွယ်၊ ကျောက်ရုပ်တွေသော်မှ 'ငါ့ဘေးတော် အနော်ရထာမင်းစော တည်ထားမှာကြားခဲ့ပါလျက် ငါလာသည်ကို ပသို့ကြောင့် မတီးမမှုတ်ကုန်သနည်း' လို့ သူက ပြောလိုက်တဲ့အခါ ကျောက်ရုပ်တွေ အသက်ဝင်ပြီး တီးကြ၊ မှုတ်ကြ၊ လုပ်ကြရတယ်ဆိုတဲ့ အလောင်းစည်သူ.....။

အဏ္ဏာရီဆန်တယ်ပဲပြောပြော၊ ဆွတ်ပျံ့ အံ့မောဖွယ်ဖြစ်ရပ်များနဲ့ အတိပြီးနေတယ်ပဲ ဆိုဆို၊ သီရိတြိဘဝနာဒိတျာပဝရပဏ္ဍိတ သုဓမ္မရာဇာ မဟာမိပတိနရပတိစည်သူဘွဲ့ခံခဲ့တဲ့ အလောင်းစည်သူမင်း အကြောင်းဟာ ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က ကြားနာခဲ့ရတဲ့ အိပ်ရာဝင်ပုံပြင်ခန်းမှာ စွဲမက်စရာ အကောင်းဆုံးဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

အလောင်းစည်သူအကြောင်း စဉ်းစားလိုက်ရင် ထိပ်ဆုံးမှာ ပေါ်လာတာကတော့ ဦးပေါင်းကျားနှင့် မြင်းကျားရှင် လူစွမ်းကောင်းပါပဲ။ အားလုံးလိုလို သိကြပါတယ်။ ဗိုလ်ရှုသဘင်ခံစဉ် လက်ရုံးဆန့် ကြိုးဝါးလိုက်တဲ့အခါ အသက်ကကြီးပြီမို့ လက်ပျဉ်းကျနေတာကို

မှူးမတ်တို့က 'ရယ်ခိုး' ကြပါတယ်။ မင်းကြီးက သင်းတို့ ငါ့ကိုမစွမ်းပြီဟု ရယ်ခိုးကြလေသည်လို့ အမှတ်ထားပြီး တစ်နေ့မှာ...

'တူရွင်းတောင်ခြေမှ နေဝင်လျှင် ဦးပေါင်းကျားထုပ်နှင့် မြင်းကျားစီး ယောက်ျားတစ်ယောက် အနိုင်အထက် လုစားတယ်ဆိုတာ နင်တို့မကြားသလော၊ သူ့ကို နင်တို့လေးယောက် ရအောင်ဖမ်း၊ မရလျှင် နင်တို့ကို မျက်အုံ' လို့ တာဝန်ပေးလိုက်ပါတယ်။ စစ်သူကြီးအမတ်လေးယောက်တို့လည်း တောင်ခြေထွက်ရပါတယ်။ မင်းကြီးက ရွှေပန်းစာပွင့်မြင်းကို ဝမ်းမှာ ဝတ်လုံဖြူရစ် မြဲမြံစွာကပြီး အိမ်စားလွယ်လို့ ဦးပေါင်းကျားထုပ်နဲ့ တောင်ခြေကို အပြင်းနှင်ခဲ့ပါသတဲ့။ စစ်သူကြီးလေးယောက်တို့ အပြင်းလိုက်တဲ့အခါ 'တဖျဉ်သုန် ခွာတုံ ချဉ်းတုံ' ပြု၊ ညောင်ဦးကမ်းပါးချောက်ဆင်း၊ မြင်းရေတိုက်၊ ချောက်ကိုပြန်တက်၊ ဟိုမြင်းလေးစီးကို တိုက်ဖောက် လွတ်မြောက်အောင်လုပ်ပြီးမှ ဖိုးဦးကွင်းပြင်မှာ မြင်းရေးအမျိုးအမျိုးပြ ကစားပါတယ်။ ပြီတော့တစ်ခါ မြင်းလေးစီးသား တို့ကို ရှေ့ကပေါက်တုံ၊ နောက်ကပေါက်တုံ၊ လက်ဝဲပေါက်တုံ၊ လက်ယာ ပေါက်တုံ နှင်ပြီးမှ မြို့တော်ပြန်ခဲ့ပါသတဲ့။

မိုးသောက်ညီလာခံမှာ ဟိုလေးယောက်ကို "ဟယ် အမတ်တို့၊ မြင်းကျားစီးသော ခိုးသူကို နင်တို့ တွေ့၏လော" လို့ မေးတဲ့အခါ စစ်သည် အမတ်လေးယောက်တို့က "လျှောက်ဝံ့သောဘုရား၊ မြင်းကျားစီးသူကား လူဖြစ်ဆန်းကာ မဟုတ်နယ်၊ ဘီလူးဖြစ်ရာသည်၊ လူဖြစ်သော်လည်း

လူမည်ကာမဟုတ်၊ ကြီးမြတ်သော ဘုန်းတန်ခိုးရှင်ဖြစ်ရာသည်၊
ကျွန်တော်တို့ မြင်းလေးစီးကို ထားဘိ၍ နိုင်ငံတော်ဝယ်ရှိသော မြင်းသည်
အပေါင်းတို့ ဝန်းရံဆီးဆို၍ ဖမ်းငြားသော်လည်း မရနိုင်ရာ” လို့လျှောက်
ကြပါတယ်။ ဒီအခါကျမှ အလောင်းစည်သူမင်းကြီးက “ဟယ် ...
အမတ်တို့ နှင်တို့ငါ့ကိုအိုဗြီဟူ၍ မှတ်ကြသည်၊ ငါမအိုသေး” လို့
မိန့်တော်မူပါတယ်။ အမတ်ပိုလ်ပါတို့ အလွန်ကြောက်ရွံ့ခြင်း
ပြင်းစွာရှိကုန်၏တဲ့။

ဒီဇာတ်လမ်းကို အိပ်ရာဝင်ပုံပြင်ကဏ္ဍ နားထောင်ခဲ့ရကတည်းက
‘အလောင်းစည်သူမင်းကြီး ပိုင်လိုက်လေကွာ’ လို့ သဘောကျခဲ့ရပါတယ်။
အခုထိလည်း ‘ငါမအိုသေး’ ဆိုတဲ့ ကြိုးဝါးသံနဲ့ တူရွှင်းတောင်ခြေက
ဦးပေါင်းကျားနှင့်မြင်းကျားရှင်သရုပ်ကို နှစ်ခြိုက်မိနေတုန်းပါပဲ။
သို့ပေမယ့်.....

ဘုန်းစွမ်းလူစွမ်းပြခဲ့တဲ့ ‘ငါမအိုသေး’ မင်းကြီးရဲ့
နောက်ဖြစ်ရပ်လေးတစ်ခုကို သတိရလိုက်မိတဲ့အခါမှာတော့
မျက်မှောင်ကြုတ် စဉ်းစားစရာလေး တစ်ခုပေါ်လာ ပြန်ပါတယ်။

မင်းကြီးဟာ တစ်ခါမှာတော့ ရောဂါဝေဒနာမရှိဘဲ
အကောင်းပကတိကနေ ဖြုန်းခနဲ မျက်လုံးနှစ်ဖက်
ကွယ်သွားခဲ့ဖူးပါသတဲ့။ အဲဒါဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ မင်းကြီးဒီလို
တွေးကြံကျူးရင့်ပါသတဲ့။

“ငါကားဘုန်းကြီးသောမင်း၊ ဇမ္ဗူသပြေပင်ရင်းသို့ရောက်၍
သိကြားပေးသောအမည်ကို ခံရသောသူ၊ သရက္ခန်ငါးပိုင်း၊ ဒက္ခိဏ သာခါ
ဗောဓိခက်တို့ကို ဘုရားရုပ်တုတော်ထု၍ ကိုးကွယ်ရသူ၊ သိန်းယိုကျွန်း၊
မလ္လာယုကျွန်း၊ မာန်အောင်ကျွန်းသို့ရောက်ခဲ့ပြီး အထူးထူး
ရှုကြည့်ဖွယ်တို့ကို မြင်ရသူ၊ ငါ့ဘိုးဘေးတို့သည် ငါ့လောက် ဘုန်းတန်ခိုး
ကြီးမည်မထင်”

အဲဒီ ဝစီကံ၊ မနောကံကြောင့် ‘ကံကြီးထိုက်’ ပြီး
မျက်စိကွယ်သွားခဲ့တာပါ။ အလောင်းစည်သူမင်းကြီးဟာ
ခင်ပွန်းကြီးဆယ်ပါးမှာ အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ ဂုဇ္ဈိပစာယန-အသက်သိက္ခာ၊
သီလ၊ ဂုဏ်ဝါ၊ အာစာရအမျိုး စသည်တို့မှာ မိမိထက်
ကြီးမြတ်ရှိသေအပ်သူ၊ ဟိတကရ-ထမင်း၊ အဖျော်၊ အိပ်ရာ၊ နေရာ၊
အဝတ်၊ ပုဆိုးစသော အာမိသနဲ့တကွ တစ်စုံတစ်ခု ကျေးဇူးရှိဖူးသူ၊
ဒီနှစ်ပါးကို ဖော်ကားပြစ်မှားခဲ့ပြီ။
ကျေးဇူးရှင်ဆယ်ပါး၊ ခင်ပွန်းကြီးဆယ်ပါးကို ပြစ်မှားသူတို့ ခံစားရတဲ့အပြစ်
ဆယ်ပါးမှာ နံပါတ်တစ်ဖြစ်တဲ့ ကြီးမားသောဝေဒနာမျိုး ခံစားရခြင်းနဲ့
လုံးလုံးကြီး ကြုံပါပြီ။

ပညာရှိဟူးရားတို့ကိုမေးတဲ့အခါ ဘိုးဘေးတို့ကို
ဖော်ကားလို့ဆိုတဲ့အကြောင်း သိရပြီး ပညာရှိတို့အစီအမံနဲ့ ပုဂံရာမပြည်
တည်ထောင်စ သမုဒ္ဒရာဇ်မင်းကလို့ ခမည်းတော် စောယွမ်းတိုင်အောင်
မင်းငှာဆက် အရုပ်တို့ကို ရွှေနှံသွန်း၊ ရွှေအင်းပျဉ်းဆက်ထား၊ ရွှေပန်းခိုင်၊

ရွှေပေါက်ပေါက်များနဲ့ ပူဇော်ဝန်ချ မာန်လျှော့ရှိခိုးတော့မှပဲ မျက်လုံး ပြန်ကောင်းခဲ့ပါတယ်။ (မှန်နန်း)။ ဒါတောင်မှ ၄၄ ဆက်မင်းအရုပ်တွေကို အလောင်းစည်သူမင်း ပူဇော်တဲ့အခါ ပျူမင်းထီး၊ အနော်ရထာ၊ ကျန်စစ်သား ဒီသုံးရုပ်ပဲ ထားမြဲအတိုင်းတည်ပြီး ကျန်လေးဆယ့်တစ်ရုပ် တုံးရုံးလဲကျ ကြပါသတဲ့။

အသက်ကြီးပေမယ့် စိတ်မကျ(စိတ်ကိုချမပစ်)ဘဲ၊ မိမိအစွမ်းကို မိမိယုံကြည်တာ၊ သက်သေပြနိုင်တာဟာ ချီးပ တုယူချင်စရာပါ။ သို့သော် မင်းကြီးရဲ့ 'ငါမအိုသေး'ဆိုတဲ့မာန်ဟာ တူရွှင်းတောင်ခြေမှာ ဦးပေါင်းကျားပတ်ပြီး မြင်းကျားစီးတဲ့အဆင့်မှာ မရပ်နိုင်ခဲ့တဲ့ ရှေးကလူများ ငါ့လောက် ဘုန်းစွမ်းရှိမည်မထင်ဆိုတဲ့အထိ ရောက်သွားလေတော့ (စိတ်ပညာအရဆိုရင် အမြင့်စိတ်လွန် Superiority complex လို့ခေါ်မယ်ထင်ပါတယ်) မျက်စိကွယ်တဲ့အထိ ခံရတာပါ။

မာန်မာန၊ အတ္တဗဟိုပြု အယူအဆတွေ လွန်ကဲလာတော့ ကျေးဇူးရှင်တွေပါလားဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ကစပြီး ကွယ်ပါတယ်။ မျက်စိကွယ်ခဲ့ရတာဟာ အသိဉာဏ်ကွယ်ခြင်းရဲ့ ပြယုဂ်ပါ။ ဘယ်နတ်ဒေဝတာ၊ ဘယ်ကျိန်စာကြောင့်မှ မဟုတ်ပါ။ မိမိရဲ့ ဟဒယရုပ် အတွင်းက အတ္တမာနအစိုးတွေကြောင့် 'မာန်ခိုးရိုက်' ပြီး ကွယ်တာပါ။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ 'ငါမအိုသေး'လို့များ ကြိုးဝါးပြသဖို့ အခွင့်သင့်ခဲ့ရင်

တူရွှင်းတောင်ခြေက ဦးပေါင်းကျားနဲ့မြင်းကျားရှင်ကို မြင်ယောင် အားကျနိုင်သလို တစ်ဆက်တည်းမှာပဲ ရွှေရုပ်တုတွေရှေ့မှောက် မမြင်မစမ်းနဲ့ ပျပ်ဝပ်ဒူးတုပ် ရှိခိုးခဲ့ရလေတဲ့ အလောင်းစည်သူမင်းကြီးပုံကိုပါ 'မြင်အောင်ရှု'နိုင်ဖို့ အရေးကြီးလှပါကလားလို့ တွေးမိပါတယ်။ 'ငါမအိုသေး' ... တဲ့။ ဟုတ်ပါတယ်။ မအိုသေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့်...။

နားကျယ်နှင့် ဝမ်းပျက်လိလိ
(မင်းယဉ် နရသိမ်)

အနော်ရထာမင်းကနေ စောမွန်နှစ်အထိ ပုဂံမင်းများကို ကျောင်းသုံးမြန်မာရာဇဝင်ရေးခဲ့တဲ့ ဆရာကြီးဦးဘသန်းက မင်းဆက်အုပ်စု ငါးစုခွဲထားပေးပါတယ်။ ဒီငါးစုအနက်က ပုဂံမင်းဆက် (စတုတ္ထ) အစုမှာ နရသူ၊ နရသိမ်၊ နရပတိစည်သူဆိုပြီး မင်းသုံးဦးပါဝင်ပါတယ်။ ဒီစတုတ္ထအစုဝင်မင်းများနဲ့ ပတ်သက်နေတဲ့ အကြောင်းတွေဟာ အမှတ်ထင်ထင်ဖြစ်စရာတွေပါ။ ကြည်နူးအားရစရာ အဖြစ်သနစ်တွေတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ သွေးညှို့နဲ့လွှမ်းနေတဲ့ကိစ္စတွေ ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒီမင်းသုံးဦးထဲက အလယ်မင်းနရသိမ်(မင်းယဉ်နရသိမ်)ဟာ နန်းစံသုံးနှစ်ပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဖခမည်းနရသူဟာ ပဋိတ္တရားမင်းက လွှတ်လိုက်တဲ့ သူရဲရှစ်ယောက်တို့လုပ်ကြံလို့ကုလားကျမင်း

အမည်ရခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

မှန်နန်းက (နရသီခံမင်းအပိုင်းမှာ) “ထိုမင်းလက်ထက် မိုးရေးကောင်း၏ ပြည်ထဲ ဝပြောသာယာ၏။ ပြည်သူအပေါင်းတို့လည်း ချမ်းသာစွာ အသက်မွေးရကုန်သည်ဖြစ်၍ မြတ်မသောစုကို ယူကုန်၏” လို့ ဖော်ပြထားတဲ့အတွက် ဖတ်ရသူအဖို့ ကြည်နူးမယ်အလုပ်မှာ မဖွယ်မရာ၊ မထင်တာတွေ ဖြစ်လာတော့တာပါပဲ။

အခါတစ်ပါးမှာ နရသီခံမင်းထံကို မိန်းမပျိုတစ်ယောက် ဆက်သလာပါတယ်။ ပြောလူမျိုးနွယ်တို့ မြင်စိုင်း ဝက်ဝင်တောအရပ်က ရရှိလာပြီး (ဦးသစ်သော ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ ရှိသည်ဖြစ်၍) ဘုရင့်ထံ ပဏ္ဏာဆက်သပါသတဲ့။ နရသီခံမင်းက မိန်းကလေးကိုမြင်တော့ လက်မခံ၊ ခေါင်းခါတဲ့အပြင် စကားတစ်ခွန်း ဆိုလိုက်ပါသေးတယ်။

“နားကျယ်နှင့် ဝမ်းပျက်လိလိ” တဲ့။

အမိပ္ပယ်ကတော့ နားရွက်ကကြီး (နားပေါက်က ကျယ်၊ နားအောက်ဘက် တွဲရွဲကျ) နေလို့ မတင့်တယ်ဘူး။ အမြင်မလှဘူး။ ကိုယ်တော်လက်ခံဖို့ မထိုက်ဘူးပေါ့။ (ဝမ်းပျက်လိလိ ဆိုတာကတော့ မိန်းကလေးရဲ့ ဝမ်းဗိုက်နေရာ၊ ခါးနေရာ၊ မလှမပဖြစ်နေတယ်လို့လည်း အမိပ္ပယ်ရနိုင်ပါတယ်။)

ဆက်သလာတဲ့ သတို့သမီးငယ်တစ်ယောက်ကို ဒီလိုချိုးဖဲ့

နင်းနှိမ်စကားနဲ့ ကဲ့ရဲ့လိုက်ရုံတင်မက (သူ မနှစ်သက်လို့ ပယ်ထားတာ) ညီတော်အိမ်ရှေ့စံ နရပတိစည်သူကို ပေးလိုက်ပါတော့တယ်။ မင်းကြီး မယ်တော်မိဖုရားကြီးက သားတော်ငယ် နရပတိစည်သူနဲ့အတူနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သားကြီး ပယ်ချလိုက်တဲ့ မိန်းကလေး သားတော်ငယ် လက်ထဲအရောက်မှာ မယ်တော်ကြီးက ချွေးမကို ပြုပြင်ဖန်တီးယူပါတယ်။ နားကို တန်ရုံဖြတ်ပြီး ဆင်သပါသတဲ့။ ဝါးသံသေဇလို့ဆိုတဲ့အတွက် အဆင်းကလည်း အလွန်လှ လာပါသတဲ့။ မယ်တော်ကြီးက သားတော်ငယ်အတွက် လုပ်ပေးရှာတာပါ။ ကိုယ်နေဟန်ထား အမူအရာကစပြီး နန်းဇလေ့နဲ့ ညီညွတ်အောင်လည်း အနီးကပ်ပို့ချပေးပါတယ်။

ဒီအခါမှာ မူလကတည်းက ‘နားကျယ်’တဲ့ အပြစ်ကလေးတစ်ခုသာရှိပြီး ကျန်အင်္ဂါရပ်တွေက ကောင်းမွန်လှပနေလေတော့ နားလည်း တန်ရုံဖြစ်လာရော၊ ပြစ်မျိုးမှဲ့မထင် မိန်းမလှလေး ဖြစ်လာပါတော့တယ်။

ဒီးချွေးမတော်လေးကိုခေါ်ပြီး မယ်တော်ကြီးက နန်းတော်ဝင်ပါတယ်။

“နားကျယ်နှင့်ဝမ်းပျက်လိလိလို့ မင်း ရှုတ်ချ ပယ်ရှားလိုက်တဲ့ မိန်းကလေး ငါ့လက်ထဲမှာ ဘယ်လိုဘယ်လောက်ထိ တင့်တယ်လာသလဲ ကြည့်” လို့ဆိုပြီး မယ်တော်ကြီး ဂုဏ်ယူချင်တာလည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဒီမိန်းကလေး (ဝေဠုဝတီ)ကို နရသီခံမင်းက ခယ်မအဖြစ်

မြင်ရတဲ့အခါမှာတော့ အားလုံးအတွက် ကိုယ်ကျိုးနည်းစရာတွေ ဖြစ်လာပါတော့တယ်။ နရသိခံမင်း ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသွားပုံဟာ အံ့ဩစရာပါပဲ။ သူ့မှာ တောင်နန်း၊ မြောက်နန်း၊ အလယ်နန်းမိဖုရား သုံးပါး ရှိပြီးသားပါ။ ဒီမိဖုရားတွေကလည်း နယ်နယ်ရရမဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ဦးက အလောင်းစည်သူရဲ မြေးပါ။ အမည်က မင်းအောင်မြတ်တဲ့။ ကျန်နစ်ဦးကလည်း ညီအစ်မဖြစ်ပြီး မင်းသွေးတွေပါ။ မိဖုရားသုံးပါးစာ ဘုရင်ဆင်စီး ကြွတော်မူတိုင်း နောက်က ဆင်သုံးစီးနဲ့ လိုက်ပါရသူတွေ။ လိုက်ပါတဲ့အခါမှာလည်း ဝေါပေါင်း၊ ထမ်းစင်၊ သန်လျင်း ကိုယ်စီပေမယ့် ဘယ်သူဆင်ကမှ မလွန်မယုတ်စေရ။ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်မဟုတ်ဘူး။ တစ်ပြေးညီ ရင်ပေါင်တန်း လိုက်ပါကြရပါတယ်။

အသုံးအဆောင်တွေကလည်း တူညီ၊ ရံရွှေတော်တွေ ဝတ်ဆင်တဲ့ အဆင်တန်ဆာက တူညီ၊ အဲဒီလို အပိုအလိုမရှိ၊ တစ်ပြေးညီချင်း ချစ်ခင်ပြီး တန်းတူထားတာမို့ မိဖုရားသုံးပါးတို့ တစ်ပါးကိုတစ်ပါး ငြူစုခြင်းမရှိ၊ ကြည်ဖြူကြတာ . . . တဲ့။

အဲဒီမင်းဟာ ညီအိမ်ရှေ့စံမိဖုရားကို တွေ့တော့မှပဲ ဖောက်ပြန် သွားလိုက်တာများ ဆူပူမှု တကယ်မရှိဘဲနဲ့ 'ငဆောင်ချမ်းအရပ်မှာ ဆူပူသည်၊ ညီတော် စစ်ထွက်စေ'လို့ အမိန့်ချပါတယ်။ ညီ မရှိတော့မှ ခယ်မကို သိမ်းယူနန်းတင်မယ့်အကြံပါ။ ညီတော် နရပတိစည်သူကလည်း အကင်းပါးသူဆိုတော့ တစ်စုံတစ်ခုထူးခြားလျှင် ချက်ချင်းအကြောင်းကြားလို့ မြင်းခံပြည့်ကို မှာပြီး စစ်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ သူ သစ်ဆိမ့်ရောက်ချိန်မှာ ဘုရင်နရသိခံက ခယ်မကို သိမ်းပိုက်

နန်းတင်တော့တာပါပဲ။

နောက်ပိုင်းဖြစ်ရပ်တွေကိုတော့ ရာဇဝင်သမိုင်း ဝါသနာပါသူတိုင်း သိကြပြီးသားပါ။ မြင်းခံပြည့်က သူ့အရှင်နောက်ကို လိုက်ပြီး သတင်းပို့တာ လမ်းမှာ ငါးပတ်ချောင်းအရောက် နေဝင်သွားလို့ မြင်းကိုဖြုတ်၊ အိပ်စက်၊ ဒီအချိန်မှာ ချောင်းတစ်ဖက်မှာ တပ်စွဲနေတဲ့ နရပတိစည်သူရဲမြင်းနဲ့ကို ရပြီး ငပြည့်ရဲမြင်း (နရပတိစည်သူ ပေးထားခဲ့တဲ့ မြင်းသူတော်စင်)က ပြင်းစွာဟီ။ နရပတိစည်သူလည်း ဟိုဘက်ကနေ ဒါ ငါ့မြင်းဟီသံလို့ အိပ်မရ၊ နံနက် မိုးသောက်မှ ငပြည့် ချောင်းကိုဖြုတ်၊ အကျိုးအကြောင်းလျှောက်တင်၊ မယားစိတ်နဲ့ အဆိပ်တက်နေတဲ့ နရပတိစည်သူလည်း 'ငါနဲ့ မနီးမဝေး အရပ်မှာ နင် ညဉ့်ကအိပ်ခဲ့တယ်၊ ဒီလောက် အရေးတော်မှာ နင် အမှုထမ်း ဆုတ်ယုတ်တယ်'ဆိုပြီး ငပြည့်ကို နေရာမှာတင်ကွပ်မျက်။

နောက် ကျွန်ယုံအောင်စွာကိုခေါ် နောင်တော်ကိုလုပ်ကြံခိုင်းပါတယ်။ အောင်စွာလည်း သူရဲရည်ကျိပ်နဲ့အတူ လှော်ကားလှေလျင်စီးပြီး အပြင်းနှင့်လို့ နန်းတော်ရောက်ပါတယ်။ ဘုရင်နရသိခံ ရေအိမ်အဝင်မှာ တွေ့တာပါပဲ။ ဓားသွား ဖွေးဖွေးမြင်တော့မှ ဘုရင်လည်း 'ငါ့ညီတော်ထံမှာ ကျိုးစောင့်ကြက်နှင်မျှ ဖြစ်ပါရစေ၊ ငါ့ကိုမသတ်ပါနဲ့'လို့ တောင်းပန်ပါသတဲ့။

"အရှင်ညီတော်က ဒီလို မမှာပါ" လို့ဆိုပြီး အောင်စွာငယ်ရဲ့ ဓားဟာ လက်ခနဲဖြစ်သွားပါတယ်။ ရေအိမ်ရှေ့မှာပဲ နရသိခံရဲ့သွေးတွေ ရဲခနဲ။

ဒီအကြောင်းတွေဖတ်ရချိန်မှာ အဖကိုသားသတ်၊ အစ်ကိုကိုညီသတ်၊ သူ့ကိုယ်သတ်၊ ကိုယ့် သူသတ် ကိစ္စတွေကြောင့် နှလုံးမသာရှိရတဲ့ ကြားထဲကပဲ ညောင်ပင်သာဦးပုညရဲ့ သုတရတနာ ဆုံးမစာထဲက အသံလေးတွေ တစ်စွန်းတစ်စ မြည်လာပါတယ်။ 'ကိုယ်နဲ့မထိုက်၊ မေတ္တာစိုက်၊ မကြိုက်မခင်နှင့်'တဲ့။ 'တဏှာလောဘ၊ မျက်ဒေါသ၊ မောဟအပယ် နစ်တတ်သည်'တဲ့။ 'မေတ္တာမသက်၊ သူ့ကိုဖျက်၊ ကိုယ်ပျက်စီး၍ မှောက်တတ်သည်'တဲ့။

ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်ကြီးရဲ့ သံဝေဂ ဆုံးမစာထဲက အသံတွေကလည်း ခေါင်းလောင်းတွေ ထိုးလိုက်သလိုပဲ။ 'နှင့်ဖြင့် နှင့်ကိုယ်၊ ဆုံးမဆို၊ နှင့်ကိုယ်အမူသည်။' 'နှင့်နှင့်နှင့်ကံ၊ စီရင်ဖန်၊ အမှန်ဖြစ်တော့သည်။' 'နှင့်ကိုယ်နှင့်နှစ်၊ နှင့်အပြစ်၊ နှင့်ဖြစ်ခံရမည်။' 'နှင့်ကိုယ် နှင်အား၊ နှင်မသနား၊ နှင်မှားရှာတော့သည်။' 'နှင်မဆုံးမ၊ နှင့်တာပ၊ ဘယ်က ခံလိမ့်မည်'...

နရသီခံဘုရင် ရေအိမ်ရှေ့ အသေဆိုးနဲ့ သေရတာဟာ ဝေဠုဝတီကြောင့်မဟုတ်။ မယ်တော်မိဖုရားကြီး အလှပြုပြင် ကောင်းလို့မဟုတ်။ ညီနရပတိစည်သူ အမိန့်ပေးလို့မဟုတ်။ ငပြည့်ကြောင့် မဟုတ်။ အောင်စွာငယ် ဓားချက်ကြောင့်မဟုတ်။ 'နားကျယ်နှင့်ဝမ်းပျက်လိလိ' လို့ သူပြောခဲ့ပြီး သူပဲ ပြန်တပ်မက်ခဲ့တဲ့

သူ့ကိုယ်တိုင်ကြောင့် ...။ သူ့တဏှာကြောင့်။ နှင့်ကိုယ်နှင့်နှစ်၊ နှင့်အပြစ်၊ နှင့်ဖြစ်ခံရမည် ... တဲ့။

အဘိုး ကျွန်ုပ်ကိုမ၊ စပါ

(မင်းခွေးချေး)

အရှင့်သားဖို့သာ

(ရာဇသင်္ကြန်)

အဂတိလေးပါးကို လူတိုင်းသိကြပါတယ်။ သူ့အကျိုး ကိုယ့်အကျိုး ဆက်စပ် ပတ်သက်နေတဲ့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းထဲမှာ မလွှဲမရှောင်သာ အပြန်အလှန် အမှီသဟဲ ပြုကြရတဲ့အခါ အဂတိလေးပါးကနေ ကင်းစင်ဖို့ အရေးကြီးလှကြောင်းကိုလည်း သဘောပေါက်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ချစ်လို့ တစ်ဖက်သက်ဆုံးဖြတ်ခြင်း (ဆန္ဒာဂတိ)၊ အမျက်ဒေါသကြောင့် တစ်ဖက်သတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း (ဒေါသာဂတိ)၊ ကြောက်ရွံ့လို့ တစ်ဖက်သတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း (ဘယာဂတိ)၊ တွေဝေလို့ တစ်ဖက်သတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း (မောဟာဂတိ) ဆိုတဲ့ အဂတိလေးပါးကနေ ကင်းကင်းရှင်းရှင်း ဖြစ်ဖို့ဆိုတာကို လက်တွေ့အစမှာ မလုပ်နိုင်ကြတာ အများအပြား တွေ့ရတတ်ပါတယ်။

ဂတိဆိုတာ လားရာအရပ်တဲ့။ လာရောက်ခြင်းတဲ့။ နောက်တစ်မျိုးက မလားအပ်သည်သို့ လားခြင်းတဲ့။ မျက်နှာလိုက်ခြင်းတဲ့။ အဂတိ လေးပါး အကြောင်းတွေ့မိတိုင်း ပေါ်လာတဲ့ အမည်နှစ်ခုက နရသီဟပတေ့နဲ့ရာဇသင်္ကြံ ။ ဘုရင်တစ်ပါးနဲ့ အမတ်ကြီးတစ်ဦး။ ပြီးတော့

သူတို့အချို့အချ ပြောကြတဲ့ စကားနှစ်ခွန်း။

ပုဂံရာဇဝင်နဲ့ ရင်းနှီးကြသူများမို့ “ဘိုး... ဘာကြောင့် ပန်းကလပ်ပဲ
စားသလဲ” ဆိုတဲ့ နရသီဟပတေ့ရဲ့အမေး၊ “ပန်းပွတ်သည် သားမြေးတို့
သူကောင်းဖြစ်လို့ ပန်းပွတ်မယ့်သူ မရှိလို့ပါ” ဆိုတဲ့ ရာဇသင်္ကြံ ရဲ့
အဖြေ..။ အဲဒီနောက် “ဂူထွတ်ကိုတင်ရာမှာ ဘာနဲ့တင်ပါသလဲ
(နရသီဟပတေ့)”။ “ဂူထွတ်ကို ငြမ်းနဲ့တင်ရပါတယ်”(ရာဇသင်္ကြံ)။
“ဂူထွတ် အထက်ရောက်ရင် ငြမ်းကို ပသိုပြုရသလဲ”၊ “ငြမ်းကို
ဖျက်ရပါတယ်။ ဒါမှ ဂူထွတ် တင့်တယ်ပါတယ်”
“ကျုပ်ဟာ ဂူထွတ်၊ အမတ်ကြီးဟာ ငြမ်း၊ ကျုပ်မင်းဖြစ်ပြီ၊ ရာဇသင်္ကြံ ကို
အရာနှုတ်၊ ဒလသို့ ပို့”တဲ့။ ဒီဇာတ်ကြောင်းကိုလည်း
သိကြပြီးသားဖြစ်ပါတယ်။
ဒီစကားတွေပြောကြ၊ ဒီအဖြစ်တွေဖြစ်ကြခြင်းရဲ့ မြစ်ဖျားခဲ့ရာ
လိုက်ရှာတော့ အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ စကားနှစ်ခွန်းကို
သွားတွေ့မိပါတယ်။ “အဘိုး ... ကျွန်ုပ်ကိုမ,စပါတဲ့”။ ဒီတော့ ဟိုကလည်း
“အရှင်သားဖို့သာ”တဲ့။ အပြန်အလှန် နားလည်မှုနဲ့
ညှိနှိုင်းခဲ့ကြတာတွေပါ။ ဒါပေမဲ့ စကတည်းကိုက အခြေမခိုင်ခဲ့တာပါ။

ပုဂံထီးနန်းကို ငါးနှစ်စိုးစံသွားခဲ့တဲ့ ဥဇနာမင်းမှာ
သားနှစ်ယောက်ရှိပါတယ်။ အကြီးက သီဟသူ၊ အငယ်က မင်းခွေးချေး။
ထုံးစံအတိုင်း အကြီးသီဟသူက ခမည်းတော်ရှိကတည်းက နန်းလျာထား
ခံခဲ့ရသူပါတဲ့။ ဒါပေမယ့် သီဟသူဟာ အမျက်စောင်မာန်၊

ရာဇမာန်ကြီးသူဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သီဟသူရဲ့
အမျက်စောင်မာန်ကို အားလုံးကြောက်ကြရတဲ့ထဲမှာ
အမတ်ကြီးရာဇသင်္ကြံ လည်း ပါပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရာဇသင်္ကြံ ဟာလည်း
နန်းတော်မှာ အခြားမှူးမတ် ကလန်သန်ပျင်များအပေါ် ဩဇာတိက္ကမ
ရှိသူပေပဲ။ ဒီအပြင် တွေးလို့ရနိုင်တာက သီဟသူကလည်း
နန်းလျာမင်းလောင်း၊ ရာဇသင်္ကြံ ကလည်း အမတ်ချုပ်ကြီးမို့
နှစ်ယောက်သား တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အစေးမကပ်ခဲ့ကြဘူးနဲ့
တူပါတယ်။

သူတို့နှစ်ယောက် ‘ငြိ’ခဲ့ကြပုံနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တိုင်းရေးပြည်ရာ ကိစ္စတွေမှာ
မတွေ့မိပေမယ့် ‘ကွမ်းသွေးတစ်ကွက်’ အရေးအခင်းမှာတော့
အသေအချာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ တစ်ခါမှာ မင်းသားသီဟသူ
နောက်ကလာနေတာကို မမြင်မိလို့ အမတ်ကြီးရာဇသင်္ကြံ က
အကျီဖျင်လက် မသိမ်းမိဘဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ နန်းလျာခံ ဘုရင့်သားတော်ကြီး
လာပြီဆိုရင် ပုဆိုး၊ သင်တိုင်း၊ ဖျင်လက်သိမ်းဆည်းပြီး အရေးတယူ
ကြိုဆိုရမယ်ပေါ့။ ရာဇသင်္ကြံ တကယ်မမြင်တာလည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။
ဒါပေမယ့် ပလွှားခက်ထန်တဲ့ သီဟသူကလည်း ငါလာတာ သင်းက
ရှိရှိကျိုးကျိုးမလုပ်ဘူးဆိုပြီး ဖျင်လက်ပေါ် ကွမ်းသွေး
ထွေးချလိုက်ပါသတဲ့။ အရှင်သားလာတာ မမြင်မိလို့ ရာဇသင်္ကြံ က
ဆိုပေမယ့် နှလုံးမပြေ ရှိသွားခဲ့ပါတယ်။ ကွမ်းသွေး စွန်းသွားတဲ့
ဖျင်ကိုတော့ ရာဇသင်္ကြံ က ‘တံတင်း’ထဲထည့် သိမ်းထားခဲ့ပါတယ်။

ဘုရင်ဥဇနာဟာ ဆင်ဝါသနာပါသူမို့ ဒလမြို့နားမှာ ဆင်ကောက်ရင်းနဲ့ သူစီးတဲ့ဆင်က ပြုတ်ကျပြီး အနိစ္စရောက်ပါတယ်။
ခမည်းတော်လည်း လွန်ရော နန်းတက်တော့မယ်လုပ်တဲ့ သီဟသူကို ရာဇသင်္ကြံ က (အခြားမျိုးမတ်များ တစ်စုတစ်ဝေးနဲ့) “ကျေးစွန်ရွာနား ဒလမြို့မှာ အနိစ္စရောက်ခဲ့တဲ့ ခမည်းတော် သချိုင်းတော်ကို အားလုံးသွားရောက် ဦးတိုက်ကြပါမယ်။ ပြန်လာမှ ဘိသိက်ခံပါ”လို့ လျှောက်ပါတယ်။ နည်းလမ်းကျတဲ့စကားမို့ သီဟသူ လက်ခံရပါတယ်။

ဒလက သချိုင်းတော်မှာပဲ ရာဇသင်္ကြံ ဟာ လျှို့ဝှက် စည်းဝေးလိုက်ပါတယ်။ အစည်းအဝေးမှာ သူက ကွမ်းသွေးစွန်းထားတဲ့ ဖျင်ကိုထုတ်ပြပြီး သီဟသူ ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် စည်းရုံးတာပါပဲ။ ကျန်မျိုးမတ်တွေကလည်း ရာဇသင်္ကြံ လို အမတ်ကြီးကိုတောင် သူကလုပ်တယ်။ မင်းမဖြစ်မီကတည်းက ဒီလို ခက်ထန်နေရင်ဆိုပြီး အမှူးအမတ် ကလန်သံပျင်အပေါင်းတို့ တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်း ရောက်ကြပါသတဲ့။ ဒီနောက်တော့ လွယ်သွားပါပြီ။ သီဟသူကို ဝိုင်းဖမ်းပြီး သားတော်ငယ် မင်းခွေးချေးကို နန်းတင်လိုက်ကြတာပါပဲ။

မင်းခွေးချေးဟာ နောင်တော်သီဟသူရှိနေရင် မင်းဖြစ်လာဖို့ မျှော်လင့်လို့ မရနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူနဲ့ရာဇသင်္ကြံ အကြားမှာ စကားအပေးအယူကလည်း ရှိထားဖူးပါတယ်။ သီဟသူက ဖျင်လက် ကွမ်းသွေးထွေးပြီး မရှေးမနှောင်းမှာပဲ မင်းခွေးချေးက ရာဇသင်္ကြံ ‘ဆီလာပြီး စကားတစ်ခွန်းဆိုပါတယ်။

“အဘိုး .. ကျွန်ုပ်ကို မ, စပါ”တဲ့။

သူက မြင်သာရွာသူ ပန်းပွတ်သည်ကို ဥဇနာဘုရင် ကောက်တော်မူရာက ဖွားတဲ့သားပါ။ သီဟသူရဲ့မယ်တော်က ရွှေဂူဒါယကာ မင်းရှင်စောရဲ့မြေး ဖိဖုရားကြီးပါ။ မင်းခွေးချေးအနေနဲ့ အငယ်လည်းဖြစ်၊ ရာဇသွေးကလည်း တစ်ဝက်ပဲပါတာမို့ အောက်က နေရသူပေပေါ့။ သို့ပေမယ့် မင်းခွေးချေးဟာ အခြေအနေကို သုံးသပ် တတ်ပုံရပါတယ်။

ဩဇာတိတ္တမရှိတဲ့ ရာဇသင်္ကြံ ကို ပြေးကပ်နှံ့ပါတယ်။ “အဘိုး ... ကျွန်ုပ်ကို မ,စပါ”တဲ့လေ။

ဒီအချိန်မှာ ရာသင်္ကြံ ကလည်း သီဟသူနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အကြိတ်အခဲရှိ၊ အရှက်တကွဲဖြစ်ထားသူမို့ (ငိုလိုရာတွင် လက်တို့၏သို့) မဆိုင်းမတွပင် ပြန်ဆိုခဲ့ပါတယ်။ “အရှင်သားဖို့သာ”တဲ့။

တာသွားလိုက်တဲ့ စကားနှစ်ခွန်း။ ဥဇနာမင်း မရှိတဲ့နောက် နန်းတက်တော့မယ် သီဟသူ ရှေ့ကပိတ်ခံနေတာကို ဖယ်ရှားလိုက်ကြပြီး မင်းခွေးချေးကို မ,စလိုက်ကြပါတယ်။ မင်းခွေးချေးဟာ နရသီဟပတေ့မင်းဖြစ်ခဲ့ပြီ။

မင်းခွေးချေးမှာ မင်းလုပ်ရမယ့် အရည်အသွေးရှိမရှိ၊ လူရည်ထက်မထက် စသည်များကို အမတ်ကြီးရာဇသင်္ကြံ မစဉ်းစားတော့ပါဘူး။ သီဟသူကို သူမုန်းထား နာကြည်းနေချိန် (ဒေါသာဂတိ)၊ ကျန်မျိုးမတ်တွေကလည်း ကွမ်းသွေးစွမ်းဖျင်လက်ကြည့်ပြီး သူများဘုရင်ဖြစ်လာရင် ခက်ရချည့်လို့

ဆိုကြ (ဘယာဂတိ)၊ တစ်ဖက်ကို ရွံ့နေကြချိန်မှာ ပန်းပွတ်သည်
သားလေးက “အဘိုး မ၊စပါ”ဆိုတော့ မျက်စိကျ၊
အာရုံကျသွား(ဆန္ဒာဂတိ)၊ နောင်အမှားတွေ အများကြီးလုပ်မယ့်သူ၊
တရုတ်ပြေးမင်း အမည်ရမယ့်သူ၊ အဆိပ်စား သေဆုံးရမယ့်သူ
နရသီဟပတေ့ မင်းခွေးချေး လက်ထဲထီးနန်း ထိုးအပ်လိုက်တဲ့အဖြစ်
ရောက်ခဲ့တာပါပဲ။

အဘိုး ... ကျွန်ုပ်ကိုမ၊စပါဆိုတဲ့စကား၊ အရှင်သားဖို့သာဆိုတဲ့
စကားတွေရဲ့ နောက်ကွယ်က အဂတိတရားတွေကို ဆင်ခြင်မိရင်းက
မင်းတုန်မင်းလက်ထက် စစ်ကိုင်းပရက္ကမချောင်း သာသနာပိုင်ဆရာတော်
ဦးဥယျာရဲ့တပည့်၊ စလေဦးပုညနဲ့ ခေတ်ပြိုင်၊ ညောင်ပင်သာဦးပုညရဲ့
သုတရတနာဆုံးမစာထဲက အမှတ်၃၀၅ ဆုံးမစာလေးကိုပါ
တစ်ဆက်တည်း အာရုံပြုမိပါတော့တယ်။

ထမင်းသခင်ကို ပြစ်မှားသော် အလွန်လျှင် ဝန်လေးလတ္တံ့
(ငခင်ညို)
ထမင်းတစ်စလောင်းကိုလျက် သူ့ကျေးဇူးကိုသိသည်
(ငါးစီးရှင်)

ကျေးဇူးရှင် သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြုစုတော်မူခဲ့တဲ့ ပရိတ်ကြီး
နိဿယသစ် ဂါရဝေါစ နိဝါတောစ မင်္ဂလာတရားတော်ကို

ရှင်းလင်းချက်မှာ ‘ကတညုတာ’ကိုလည်း
အထူးရေးသားပြတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ရှေးဦးစွာ ကျေးဇူးပြုတတ်သူ (ပုဗ္ဗကာရီ) သူပြုဖူးသည့် ကျေးဇူးကို
သိတတ်၊ ထုတ်ဖော်တတ်သူ (ကတညုတ ကတဝေဒီ) ဆိုတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးဟာ ရခဲသောပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။
(ဒုကင်္ကတ္တရ တတိယပဏ္ဏာသက၊ ပထမသုတ် (၈၆) ကို ကိုးကားလျက်)။

သူပြုခဲ့ဖူးသော ကျေးဇူးကိုသိခြင်းသည် ကတညုတာတဲ့။
နည်းသည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ ပြုဖူးသောကျေးဇူးကို သိရပါမယ်တဲ့။
လောကကြီးမှာ ကျေးဇူးမသိတတ်သူ (အကတညု)တွေ
ပေါလုပါတယ်တဲ့။ မင်္ဂလသုတ်ကို နာတိုင်းရွတ်တိုင်း၊ ဂါရဝေါစအပိုဒ် ဒီ
ကတညုတာကို ရောက်လေတိုင်း ငခင်ညိုနဲ့ ငါးစီးရှင်တို့အကြောင်းကို
သတိမရဘဲ မနေနိုင်အောင် ဆက်စပ် တွေးမိရပါတယ်။

ပင်းယမြို့တည်တဲ့ သီဟသူမှာ သားသုံးယောက်ထွန်းကားပါတယ်။
အကြီးဆုံးက ဥဇနာ၊ အလတ်ကကျော်စွာ၊ အငယ်ဆုံးက နော်ရထာ။
တောင်နန်းမိဖုရားက ဖွားတာတွေပါ။ နောက် သားတော်
တစ်ယောက်ရှိပါသေးတယ်။ သူက အသင်္ခယာစောယွမ်း။ မှန်နန်းအရ
အသင်္ခယာစောယွမ်းရဲ့ မိခင်ဟာ လင်းယဉ်ရွာသူကနေ
တော်ကောက်ခံရပြီးမှ မြောက်နန်းမိဖုရား ဖြစ်လာသူပါ။
မြောက်နန်းကမွေးတဲ့ အသင်္ခယာစောယွမ်းအပေါ်မှာ သီဟသူမင်း

ကြင်နာပိုပုံ ရပါတယ်။ အသင်္ခယာစောယွမ်း ကိုယ်တိုင်ကလည်း လူရည်အထက်ဆုံးလို့ ဆိုနိုင်စရာ ရှိပါတယ်။

ဘုရင်တွေဟာ ကိုယ်တိုင်ရဲ့ စစ်အင်အားကို အမြဲ အကဲစမ်းတတ်သလို ကိုယ်နဲ့ ဆက်နွယ်နေသူရဲ့ အင်အားကိုလည်း စူးစမ်းဆင်ခြင်ကြရတယ်။ သီဟသူမင်းလည်း သူ့သားတွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင်တပ်အင်အားတွေကို စူးစမ်းပါတယ်။ သားကြီးဥဇနာနဲ့ သားလတ်ကျော်စွာတို့မှာ ကိုယ်ပိုင်တပ်အင်အား အတော်အတန်ရှိကြပေမယ့် (သူရတစ်သောင်းစီ၊ သူရဲတစ်ထောင်စီလို့ မူကွဲရှိ) မြောက်နန်းရဲ့ သားအငယ်ဆုံးစောယွမ်းမှာ ရှစ်ကျိပ်ပဲရှိပါသတဲ့။ သီဟသူမင်းက သားအငယ်ကို စကားသွင်းပါတယ်။ ငါမရှိရင် နင့်အင်အားလေးနဲ့ သူတစ်ပါး ညှဉ်းဆဲစရာဖြစ်တော့မယ်။ နင့်အစ်ကို နှစ်ယောက်ကလည်း ရှိနေတော့ နင့်ကိုမှကွက်ပြီး ငါ ဆင်လုံးမြင်းလုံး မပေးသာဘူး။ နင့်အစ်ကိုနှစ်ယောက်ကို ရှေ့နေထားပြီး ငါ့ဆီ လာတောင်းလှည့်တဲ့။

စောယွမ်းကလည်း ခမည်းတော်သင်ပေးတဲ့အတိုင်း အစ်ကိုဥဇနာနဲ့ ကျော်စွာတို့ဆီ ချဉ်းကပ်၊ ကျွန်တော် ဆင်လုံးမြင်းလုံးရဖို့ အစ်ကိုတို့က ရှေ့ကနေ လျှောက်ပေးပါလို့ တောင်းဆိုပါတယ်။ ညီအစ်ကို သုံးယောက် ခမည်းတော်ရှေ့ ရောက်ကြတော့ အစ်ကိုနှစ်ယောက်က ညီအတွက် တောင်းပေးကြတယ်။ သီဟသူမင်းက ယောက်ျားဆိုတာကွာ၊ ဆင်လုံးမြင်းလုံးအင်အားက အရေးကြီးဆုံး မဟုတ်ပါဘူး။ ငယ်မင်းလည်း ငယ်ပါသေးတယ်။ အေးလေ ... မင်းတို့အကြီးနှစ်ယောက်က

ပေးချင်ကြလည်း ယူပေါ့ကွာလို့ ဆိုလိုက်သတဲ့။ ဒီနည်းနဲ့ စောယွမ်းဟာ ဆင်မြင်း အင်အားရ၊ တပ်ဖွဲ့ပိုင် ဖြစ်သွားရော။ နောက်တစ်ခါ ထပ်တောင်းပါသေးတယ်။ စားကျေးစားလက်(အပိုင်နယ်မြေ)ပါ။ အစ်ကိုနှစ်ယောက်က ရှေ့နေဝင်လိုက်ပေး၊ ဒီနည်းနဲ့ စောယွမ်းဟာ စစ်ကိုင်းကို ရသွားပါတယ်။ မပေးခင်မှာ ဘုရင်က ဆိုပါသေးတယ်။ မင်းတို့လျှောက်လို့ စောယွမ်း ဆင်မြင်းရသွားပြီးပြီ၊ စားကျေးစားလက် ထပ်ရလို့ ပုန်ကန်သောင်းကျန်းရင် ခက်မယ်နော့ ...ပေါ့။ သားကြီးနှစ်ယောက်ကလည်း ကျွန်တော်တို့ရှိပါတယ်။ ဒီကောင် မလုပ်ရဲပါဘူးဆိုတော့မှ၊ အေး... ငါပေးတာမဟုတ်ဘူး၊ မင်းတို့ပေးလိုရင် ယူစေဆိုပြီး စစ်ကိုင်းကို ပေးလိုက်တာ။

စစ်ကိုင်းရပြီး ဘာကြာလိမ့်မလဲ။ အသင်္ခယာစောယွမ်းဟာ သီးခြားလက်နက်နိုင်ငံ ပြုပါတော့တယ်။ ဒီတော့ ဖခမည်းတော်သီဟသူက သားကြီးဥဇနာကို စစ်ကိုင်းသွားတိုက်လို့ အမိန့်ပေးပါတယ်။ ပြီးမှ တစ်ဖက်လှည့်နဲ့ သားငယ်စောယွမ်းဆီကို မင်းအစ်ကိုဥဇနာ ရွှေကြက်ယက်ကနေ ကူးလာလိမ့်မယ်။ မင်းအစ်ကိုကျော်စွာ တပယ်တော်ရစ်က ကူးလာလိမ့်မယ်လို့ ကြိုသတင်းပို့ထားနှင့်ပါတယ်။ စောယွမ်း ကြိုတိုက်လို့ ဥဇနာရော၊ ကျော်စွာပါ အရေးနိမ့်ပြီး ပြန်ခဲ့ကြရပါတယ်။ ရုံးပြန်လာတဲ့ အကြီးနှစ်ယောက်ကို မင်းတို့ညွှတ်တယ်လို့ အပြစ်တင်ပြီး သားငယ်စောယွမ်း အတွက်တော့ ကျိတ်ပြီး စိတ်ချ ရင်အေးသွားပါတယ်။

ဒီနောက်ခံလေးကို ပြောပြရတာက တခြားကြောင့်မဟုတ်ပါဘူး
ဘုရင်ငါးစီးရှင်ဖြစ်လာမယ့် ကျော်စွာနဲ့ စစ်ကိုင်းစား
အသင်္ခယာစောယွမ်းတို့အကြား ရှိနေတဲ့ မသေးလှတဲ့ ရန်ငြိုး ပဋိပက္ခ
အခင်းအကျင်းကို ပြချင်လို့ပါ။

သီဟသူမင်း မရှိတဲ့နောက် သားကြီးဥဇနာ မင်းပြုပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
ပင်လယ်(မြို့)ကိုစားတဲ့ သားလတ်ကျော်စွာဟာ ဘုန်းစွမ်းလူစရာရဲ့တယ်
ဆိုပါတယ်။ ဆင်ဖြူဆိုတာ ဘုရင်တို့ရဲ့ ဘုန်းတန်းခိုးပြ
သင်္ကေတကြီးပေကလား။ ဒီတော့ ဆင်ဖြူတစ်စီးတည်းသာပိုင်တဲ့
ဥဇနာမင်းဟာ ငါ့ညီ ငါ့စည်းစိမ်ယူတော့ဆိုပြီး အသာတကြည်
ဆင်းပေးပါတယ်။ ဥဇနာမင်း အနောက်တံခါးကထွက်ရင်ပဲ ကျော်စွာ
အရှေ့တံခါးကဝင်ပြီး မင်းပြုပါတယ်။ ငါးစီးရှင်ကျော်စွာဆိုတာ မြင်းစု၊
ကာစု၊ လေးစုတွေဖွဲ့ပြီး အများသိကြတဲ့ ကားချင်းကို ရေးစပ်သီဆိုသူပါပဲ။

နန်းသက်ကိုးနှစ်သာရှိခဲ့တဲ့ ငါးစီးရှင်ကျော်စွာဟာ ရာဇဝင်မှာတော့
နာမည်ဆိုးမကျန်ရစ်သူလို့ ပြောရမှာပါ။ ကားချင်း၊ ကာကနဲ့တွဲပြီး
လူသိများသလို နှစ်သက်စရာကောင်းလှတဲ့ ဟောဒီ
အဖြစ်ကလေးကိုလည်း လူအတော်များများ သိကြပါတယ်။

သူနန်းတက်တော့ စစ်ကိုင်း အသင်္ခယာစောယွမ်းကို
သွားလုပ်ကြံချေလို့ ကျွန်ယုံ ငါ့ညီကိုခိုင်းပါတယ်။ (မင်းရာဇာပုံအရ)။
(ဘုရင်မဖြစ်ခင် ပင်လယ်စားဘဝကတည်းက စောယွမ်းကို

လုပ်ကြံခိုင်းတယ်လို့လည်း မူကွဲရှိ)။ ငါ့ညီ၊ စစ်ကိုင်းကူးပြီး
အရိပ်အခြေကြည့်တော့ အခွင့်မသာတာနဲ့ တောထဲမှာ ပုန်းနေရပါတယ်။
သုံးရက်ကျော်မှ နန်းတော်ထဲ မင်းစက်ရာခန်း အရောက်ဝင်နိုင်ပါခဲ့တယ်။
ဒီအခါမှာ မဟာဂီရိနတ်ကို ဆွမ်းတင်ထားတဲ့ ထမင်းအမဲဟင်းတွေကို
ရွှေစလောင်းနဲ့ အပြည့်အမောက် တွေရတော့ ထမင်းသုံးရက် ငတ်ခဲ့ရတဲ့
ငါ့ညီဟာ အားပါးတရ တစ်ဝစားလိုက်ပါတယ်။ ပြီးမှ
စောယွမ်းခေါင်းရင်းကို ကပ်ပါတယ်။ စောယွမ်းဟာ အိပ်ပျော်နေပါပြီ။
ဒီအချိန်မှာ ငါ့ညီ၊ စဉ်းစားတာပါ။ (ရွှေစလောင်းနဲ့ တင်ထားတာမို့
စစ်ကိုင်းမင်းရဲ့ ထမင်းဟင်းဆိုတာ ငါ့ညီသိလိုက်တယ်။)

‘ဤမင်းသည် ယခုပင် ငါ့ထမင်းရှင်ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ထမင်းသခင်ကို ပြစ်မှားသော်
အလွန်လျှင် ဝန်လေးလတ္တံ့’
နောက် တစ်ဖက်ကနေ ပြန်စဉ်းစားပါတယ်။ “ငါ့အရှင်
ငါးစီးရှင်ခိုင်းသည့်အတိုင်း ငါ သူ့ကိုလုပ်ကြံမှ ကျွန်ကောင်းပီသမည်၊
လုပ်ကြံသာလျက် မလုပ်ကြံဘဲပြန်လျှင် ငါ့အရှင် ငါ့ကိုမျက်ပြီး
ငါ့အသက်ဆုံးမည်။”

နောက်တစ်ကြိမ် စဉ်းစားပြန်ပုံက..

“ငါ့အရှင်မျက်၍ သေရလျှင် တစ်သက်သာ၊ ထမင်းသခင်ကို ပြစ်မှားသော်
သံသရာဝယ် အပါယ်၌သာ ခံရမည်။ အပါယ်မှ လွတ်၍ လူ့အဖြစ်ကို
ရဘိဦး၊ ယုတ်စွာသော ကိုယ်အဖြစ်သာ ရှိလေရာသည်။”

ခင်ညိုရဲ့ ဓားဟာ ဓားအိမ်ထဲကနေ 'နတ်တုံ့စွပ်တုံ' ဖြစ်နေပါတယ်။

နောက်ဆုံးမှာတော့ ခင်ညိုဟာ ကြီးမားလှတဲ့ စွန့်စားမှုတစ်ခုကို ပြုခဲ့ပါတယ်။ ပြုပုံက စောယွမ်းရဲ့ ပတ္တမြားဓားကို ခေါင်းရင်းကနေ ဖြုတ်ယူပြီး စောယွမ်းကို မလုပ်ကြံဘဲ ပြန်လာခဲ့တာပါ။ စွန့်စားမှုဆိုတာကလည်း စစ်ကိုင်းမင်းနန်းထဲကနေ ထွက်ရတာကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ပါ။ ပတ္တမြားဓား ယူခဲ့တာလည်းမဟုတ်ပါ။ ဓားတစ်ကမ်းမှာ ရှိနေပြီဖြစ်တဲ့ စောယွမ်းကို မသတ်ဘဲ ပြန်ခဲ့ခြင်းဟာ သူ့သခင် ငါးစီးရှင်ရဲ့ အမှုတော်ကို လုံးဝ လျစ်လျူရှုလိုက်ခြင်းကို ဆိုလိုပါတယ်။ ငါးစီးရှင်ဆီ ပြန်ရောက်ရင် ခင်ညိုဟာ 'သေမိန့်'ကို မျှော်လင့်လက်ခံရတော့မယ့် အဖြစ်ပါ။

ဒါပေမယ့် ငါးစီးရှင်ဆီပြန်ရောက်၊ ဟိုက ပြီးခဲ့ပလားမေးတော့ ခင်ညိုဟာ အစအဆုံးလျှောက်တင် (ဓားအိမ်မှဓား နတ်တုံ့စွပ်တုံ ကာလ၊ သူ့ခံစားချက် တွေးတောမှုကိုပါ) ပါတယ်။ ပြီးတော့ ပတ္တမြားဓားကို ဆက်ပါတယ်။ ဒီဓားဟာ ခမည်းတော်သီဟသူ ပေးခဲ့တဲ့ဓား။ ငါးစီးရှင် ကောင်းကောင်းသိပါတယ်။ အထက်မှာပြောခဲ့အတိုင်း စစ်ကိုင်းစား စောယွမ်းဟာ ငါးစီးရှင်အဖို့ ကောင်းကောင်းကြီး နာကြည်းရမယ့်သူ။ အစ်ကိုတွေဆီက အကူအညီယူပြီး အင်အားနဲ့ စားကျေးစားလက်ရအောင် တောင်းပြီး ခြားနားခဲ့သူ၊ ရန်သူစာရင်းဝင်ပါ။ ဒီရန်သူမျိုးကို ကျွန်ယုံက ထမင်းတစ်နပ် မျက်နှာနဲ့ (ဟိုက ကျွေးတာလည်းမဟုတ်၊ နတ်တင်ထားတာ

ယူစားမိတာ) မသတ်ဘဲ လွှတ်ခဲ့တာဆိုတာ...။ ငါးစီးရှင်အဖို့ ခင်ညိုကို ချက်ချင်း ထပိုင်း ခုတ်သတ်ခဲ့ရင်တောင်မှ အပြစ်တင်ဖွယ် မရှိဘူးလို့ ဆိုချင်စရာပါ။

ဒါပေမယ့် ငါးစီးရှင်ကျော်စွာတွေးပုံ၊ ပြောပုံက 'ငါ့ကျွန်သည် ထမင်းတစ်စလောင်းကိုလျက်၊ သူ့ကျေးဇူးကိုသိသည်။ နေ့တိုင်းမပြတ် သားမယားနှင့်တကွ ငါကျွေးမွေးသော ကျေးဇူးသော်ကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း'တဲ့။ ခင်ညိုကို ခွင့်လွှတ်ရုံမက ဆုလာဘ်စည်းစိမ်များစွာ ပေးသနားတယ်လို့ဆိုပါတယ်။

ခင်ညိုရော ငါးစီးရှင်ပါ။ ကျွန်ရောသခင်ပါ တော်ကြပါပေတယ်လို့ ရင့်ကျူးမိပါတယ်။ သက်ဦးဆံပိုင်ခေတ်ကြီးထဲမှာ အမိန့်အာဏာနဲ့ အမှုတော်တာဝန်ဆိုတာ အထွတ်အထိပ် အသက်သွေးကြောပဲ မဟုတ်ပါလား။ 'ထို'တစ်ချက်နဲ့ အသက်ဆုံးခဲ့ရတာတွေ၊ စကားတစ်ခွန်းနဲ့ အလုပ်ကြံခံရတာတွေ ပေါများလှတဲ့ ကာလကြီးမှာ သူတို့နှစ်ဦးသား တွေးပုံ၊ ခံယူပုံ၊ ပြုမူပြောဆိုပုံဟာ ရှာမှရှားပါပဲ။ ဘုရင့်အာဏာနဲ့သူရဲကောင်း ကျေးကျွန်တို့ရဲ့ အမှုတော်ဆိုတဲ့ လောကပညတ်အပေါ်မှာ ကတညျက၊ ကတဝေဒီတရားက လှပစွာ လွှမ်းမိုး အနိုင်ယူသွားပုံလေးဟာ ကြည်နူးစရာ ကောင်းလှပါပေတယ်။

‘ငါ့ကို မိပြီးဖြစ်သည်၊ ကွပ်လို့ရာ ကွပ်တော်မူလော့၊ ငါ့အလိုသော်ကား
မိဖုရားစောဥမ္မာ’

(ငတက်ပြား)

‘ငါ့ကိုသော မင်းကို စင်လျက်၊ ဤသို့သောစကားကို ဆိုဝံ့သည်။

အချည်းအနီး မသေလေကောင်း’

(သတိုးမင်းဖျား)

မြင်ကွင်းတစ်ခုကို စိတ်ကူးရုပ်ပုံ ဖော်ကြည့်မိပါတယ်။ နေရာက
အင်းဝမြို့တော်၊ နန်းတော်ရဲ့ မင်းရင်ပြင်၊ ပလ္လင်(သာလွန်)ထက်မှာ
အသက်နှစ်ဆယ်ကျော်သာရှိသေးတဲ့ မင်းပျိုမင်းလွင် ဘုရင်ငယ်တစ်ပါး။
ဝဲယာရှေ့မှောက်မှာတော့ ထုံးစံအတိုင်း အမတ်ဝန်ဗိုလ်ပါတွေ ခစားလို့။
ဘုရင်ငယ်ရဲ့ လက်ဝဲဘက်မှာ အင်မတန်လှပတဲ့မိဖုရား။ နန်းတွင်း
မင်းရင်ပြင်ဆိုပေမယ့် ညီလာခံတစ်ခု ကျင်းပနေတာမဟုတ်ပါ။
ဘုရင့်ရှေ့မှောက်မှာ နောင်ကြီးအထပ်ထပ် တည်းခံထားရတဲ့ (ဘုရင်နဲ့
မတိမ်းမယိမ်း) ယောက်ျားတစ်ယောက် ဒူးတုပ်လို့။

ငယ်ရွယ်ထက်မြက်တဲ့ ဘုရင်ရဲ့မျက်လုံးတွေဟာ အဲဒီယောက်ျားကို
စူးစူးကြည့်ရင် မီးဝင်းဝင်းတောက်လို့။ သို့မဟုတ် သားကောင်ကို
မိထားပြီး ခြင်္သေ့တစ်ကောင်လို အချိန်မရွေး
ကိုက်ဖဲ့စားသောက်ဖို့အတွက် စိမ်ပြေနပြေကြည့်လို့။
ဟိုရာဇဝတ်သားကတော့ မျက်နှာအောက်စိုက်၊ ခေါင်းငိုက်။ ဒါပေမယ့်

အသက်ဆုံးရတော့မယ့် ရာဇဝတ်သားတစ်ယောက် အနေနဲ့
သွေးပျက်ချောက်ချား ကတုန်ကယင်ဖြစ်မနေပါဘူး။ ကျရောက်လာမယ့်
အပြစ်ဒဏ်ကို ရဲရဲကြီး ရင်ဆိုင်လိုက်တော့မယ့် အသွင်မျိုး။

ဘယ်မြို့ဝန်၊ ဘယ်အမတ်၊ ဘယ်စစ်သူကြီးမှ
ဝင်ရောက်သံတော်ဦးတင်တာ၊ စွဲချက်တင်တာမျိုး မရှိကြဘူး။
နန်းရင်ပြင်ဟာ တိတ်ဆိတ်နေတယ်။ ဘုရင့်အသံက တစ်လုံးချင်း
အေးစက်ပြတ်သားစွာ ပေါ်လာပါတယ်။

“နင့်ကိုမိပြီး...ရဲတင်း၊ ပုဆိန်၊ ဓား၊ လှံ၊ တံကျင်၊ ဘာကိုလိုသလဲ”တဲ့

ဝိဇယပူရ၊ ရန်ကုန်အောင်သောမြို့လို့ အမည်ပေးခဲ့ပေမယ့် ပင်းယဟာ
မြို့သစ် အနှစ် ၅၀ကျော်မှာပဲ ပျက်သွားခဲ့ပါတယ်။ ပင်းယနောက်
သုံးနှစ်အကြာမှာတည်တဲ့ စစ်ကိုင်းဟာလည်း မြို့သက် ၄၉နှစ်အရမှာ
ပျက်ခဲ့ပါတယ်။ အနောက်မြောက်ဘက်က အဟုန်ရှမ်းတွေ ဝင်တိုက်လို့
ပျက်ခဲ့ကြရတာလို့ ဆိုပါတယ်။ ပင်းယတည်သူက သီဟသူ။
စစ်ကိုင်းတည်သူက အသင်္ခေယာစောယွမ်း။ မြို့တွေပျက်၊ လူတွေ
သေကြကျေကြ၊ ကျွဲနွား တိရစ္ဆာန်တွေ ဆုံးကြ၊ လယ်ယာမြေတွေ
ပျက်ကြနဲ့ ပြာပုံဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ ကြာခတ်ဝရာမှာ အကျဉ်းကျနေတဲ့
တကောင်းမြို့စား မင်းသားငယ် တစ်ယောက်ဟာ အကျဉ်းကထွက်ပြီး
အစွမ်းပြပါတော့တယ်။ သူကတော့ အသင်္ခေယာစောယွမ်းရဲ့သမီး
စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီးနဲ့ တကောင်းမြို့စားသတိုးဆင်ထိန်းတို့က

မွေးဖွားတဲ့ သတိုးမင်းဖျားပါပဲ။ သူ စားရတဲ့ တကောင်းမြို့လည်း
အဟုတ်ရှမ်းတို့ရဲ့ ဖျက်ဆီးမှုကို လက်ဦးခံခဲ့ရပြီးပါပြီ။
 'ကြခတ်ဝရာ အကျဉ်းသား'အဖြစ်က လွတ်လာချိန်မှာ သူဟာ အသက်
 ၂၀ပဲရှိပါသေးတယ်။ သတိုးမင်းဖျားဟာ ပင်းယ၊ စစ်ကိုင်း
 အပျက်အစီးတွေကြားထဲက မြို့သစ်တည်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ အင်းဝပါပဲ။
 သူရဲ့ဘိုးတော်သူ တစ်စီးရှင်သီဟသူ သုံးခါတိုင်တိုင် မြို့သစ်တည်လို့
 မအောင်မြင်ခဲ့တဲ့နေရာမှာ သူကအောင်မြင်စွာ တည်လိုက်နိုင်တာပါပဲ။

ရေကန်အသင့်ကြာအသင့် မဟုတ်လေဘဲ အပျက်အစီးတွေကြားထဲက
 အသစ်တည်ယူရတဲ့ အလုပ်ဟာဘယ်လောက် ခက်ခဲမလဲဆိုတာ
 တွေးချင့်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ မြို့သစ်တည်အပြီးမှာလည်း
 အေးဆေးသက်သာစွာ မြို့တည်နန်းတည်ဘုရင်ဆိုပြီး
 စံနေရတာမဟုတ်ပါဘူး။ ငနွယ်ကုန်း၊ တောင်တွင်း၊ စက္ကဘက်တွေက
 ထကြွလို့ မနေမနား လိုက်နိမ့်နင်း နေရပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ
 သတိုးမင်းဖျားက ၂၁နှစ်၊ ၂၂နှစ်။
 ငယ်ရွယ်၊ ထက်မြက်၊ တက်ကြွပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်မှု
 အပြည့်ရှိနေတဲ့ မင်းပျိုမင်းလွင် ဘုရင်တစ်ပါး။

သူနဲ့ စစ်ကိုင်းရေဝန်းကနေ အင်းဝမြို့ထဲ ဝင်ဝင်သောင်းကျန်းနေတဲ့
 သူနိုးငတက်ပြားတို့ ထိပ်တိုက်တွေ ကြပါတယ်။
 ငတက်ပြားရဲ့စွမ်းရည်တွေကို ဒဏ္ဍာရီ၊ ဂန္ဓာရီဆန်ဆန် ပြောကြပေမယ့်
 ငတက်ပြား တကယ် စွမ်းလိမ့်မယ်ဆိုတာကတော့ သေချာပါတယ်။

မိအောင် မဖမ်းနိုင်ကြလေလေ၊ လူစွမ်းကောင်းဖြစ်လေလေပါပဲ။
 ငတက်ပြားကလည်း ငါ့ကို ဘုရင်ကိုယ်တိုင် ဖမ်းလို့ရမှ သတ်လို့ရမယ်လို့
 ကြိုးဝါးပါသတဲ့။ ဒီတော့ သတိုးမင်းဖျားကိုယ်တိုင် ထွက်ဖမ်းပါတယ်။
 သူတို့ချင်းတွေ့ကြုံ၊ ဖမ်းကြပုံတွေကလည်း ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်းနဲ့
 ကွန့်မြူးနိုင်ရင် ကွန့်မြူးနိုင်သလောက် (suspense)ဖြစ်မှာပါ။
 နောက်ဆုံးတော့ မိပါတယ်။ မိတဲ့အခါ အစောပိုင်းအဖွင့်မှာ စိတ်ကူးရုပ်
 ပုံဖော်မိတဲ့ အခင်းအကျင်းအတိုင်း 'စီရင်ပွဲ' ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

'မင်း ဘာကိုလိုသလဲ'လို့ သတိုးမင်းဖျားက မေးတော့ ငတက်ပြားက
 'မင်းကြီး ငါ့ကိုမိပြီ၊ ကွပ်လိုရာ ကွပ်တောမူလော့ ငါ့အလိုသော်ကား
 မိဖုရားစောဥမ္မာကို အလိုရှိ၏'လို့ မဆိုင်းမတွ ပြန်ပြောလိုက်ပါသတဲ့။
 ရဲတင်း၊ ပုဆိန်၊ ဓား၊ လှံ၊ တံကျင် စီရင်မယ့်လက်နက်တွေကို
 ကျော်လွန်ပြီး ဘုရင့်ဘေးမှာ ထိုင်နေတဲ့ မိဖုရားကိုမှ
 ရွေးလိုက်တဲ့စကားပါ။

မထူးတော့တဲ့စကား ငတက်ပြား ဆိုတာပါပဲ။ သူကြိုးဝါးခဲ့တယ်လေ။
 'ငါ့ကို သတိုးမင်းဖျားရသော်သာတည်း သတ်ရတုန်း မရသော်ကား
 အဘယ်သူဝံ့အံ့နည်း'လို့...။ အခု သတိုးမင်းဖျားကိုယ်တိုင်ရဲ့
 အဖမ်းကိုခံရပြီး။ သူသေဖို့ပဲ ရှိတော့တယ်။ ငတက်ပြားဖြေစရာ
 အဖြေသုံးမျိုးလောက် ရှိနိုင်ပါတယ်။ တစ် - အသက်ချမ်းသာပေးပါ (ဒါကို
 သူ ဘယ်လိုမှ ပြောလိမ့်မယ်မဟုတ်ပါ)။ နှစ် - ကြိုက်ရာလက်နက်နဲ့
 သတ်ပါ။ သုံး - ဓား၊ လှံလက်နက် တစ်ခုခုရွေးပြီး အဲဒါနဲ့သေလိုပါတယ်။

ဒီလိုဖြစ်နိုင်ဖွယ် အဖြေတွေထဲက တစ်ခုမှ မပြောဘဲ “ငါ့အလိုသော်ကား မိဖုရားတည်း” လို့ပြောချလိုက်ပုံဟာ တစ် - ငါ ကြိုးဝါးခဲ့အတိုင်း ငါသေရဲတယ်။ နှစ် - ဘာလက်နက်ရွေးရွေး သေတာသေရမှာပဲ။ သုံး - အဖမ်းခံရပြီး သတ်လိုသာ သေရမှာ။ ငါမကြောက်။ ဒီလိုတွေးပြီး ငတက်ပြားဟာ ဘယ်သူမှ ဘယ်လိုမှ မတွေးရဲ မတွေးဝံ့တဲ့ အဖြေကိုဖြေချလိုက်တာ။ ဒီလို ပြောပြီး အသတ်ခံသွားရလည်း ကြည့်စမ်း၊ သူခိုး ငတက်ပြားဟာ နောက်ဆုံးအချိန်အထိ ဘုရင်ကို ရဲရဲကြီး ရင်ဆိုင်သွားခဲ့သကော။ သတ္တိပြောင်လိုက်ပါဘိ။ ဒါမျိုးများတော့ ကြိုက်သကွယ်’လို့ ပြောစမှတ်ဖြစ်ကျန် ရစ်ခဲ့မှာ။

“မိဖုရားကိုသာ ငါလို၏”လို့ ပြောချလိုက်ပေမယ့် ငတက်ပြားဟာ စောဥမ္မာအပေါ် ပြစ်မှားစိတ်နဲ့ ပြောတာမဟုတ်။ ဘုရင့်ရှေ့မှာ သူမာန်မချ၊ အရုံးမပေးကြောင်းကို ပြတာပါပဲ။ ကြောင်မျက်လုံးတို့၊ ကိုယ်ပျောက်တာတို့ စတဲ့ စွမ်းရည်မျိုးတွေ ရှိမရှိတော့ မသိ။ ငတက်ပြားဟာ ဘုရင်ဆိုပြီး အသားလွတ်ကြောက်နေတာမျိုး မရှိတာတော့ သေချာပါတယ်။ ဒါက ငတက်ပြား အပိုင်း။

ဘုရင်သတိုးမင်းဖျားဘက်ကကော ... တဲ့။

ငတက်ပြား အဲဒီလိုဖြေလိုက်ချိန်မှာ ဘယ်လိုဖြစ်သွားမလဲဆိုတာ မှန်းဆကြည့်နိုင်ပါတယ်။ တစ်နန်းတော်လုံးကတော့ ‘ဟယ်’ခနဲပဲဖြစ်သွားမလား၊ အံ့ဩလွန်းလို့မက အံ့ဩခြင်းနဲ့ တစ်ခဲနက် တိတ်သွားမလား။ မှူးမတ်ဗိုလ်ပါတော့ ပါးစပ်အဟောင်းသား၊

တစ်ကိုယ်လုံးတုန်သွား၊ ကြားလိုက်ရတဲ့စကား ဟုတ်မှဟုတ်ပါလေစ၊ ငတက်ပြားအကြောက်လွန်ပြီး သွေးလေဖောက်ပြန်သွားပြီလား။ သာမန်လူအများစုနှင့် မတူခြားနား၊ ဖောက်ထွက်ဘေးဖွဲ့ လုပ်တတ်ပြောတတ်တဲ့ ကိစ္စတစ်ခုပေါ်လာရင် သမားရိုးကျလူတွေမှာ အမျိုးမျိုး တုန်လှုပ်ချောက်ချား အံ့အားသင့် ကြရပါတယ်။

ဘုရင်သတိုးမင်းဖျားကော ဘယ်လိုနေလဲ။ စောဥမ္မာကတော့ မျက်နှာရဲခနဲ သို့မဟုတ် ဖွဲခနဲဖြစ်သွားပြီး ခေါင်းငုံ့၊ မျက်နှာ အောက်ချလိုက်မလား။ စော်ကားလေခြင်းရယ်လို့ ကတုန်ကယင်ဖြစ်သွားမလား။ ရှက်သွေးဖြာခြင်းနဲ့ပဲနဲ့ စိတ်ထဲကနေ ခပ်ခနဲ ရယ်လိုက်မလား။ အဲဒီလိုတွေ ထွေထွေပြားပြား တိမ်းတိမ်းမူးမူး ဖြစ်ကုန်ကျချိန်မှာ သတိုးမင်းဖျားကတော့...

တစ်စိုးတစ်စိမျှ အမျက်တော်မရှိ (မှန်နန်း)။

“ငါသို့သောမင်းကို စင်လျက်၊ ဤသို့သော စကားကို ဆိုဝံ့သည်။ အချည်းနှီး မသေလေကောင်း”လို့ မိန့်တော်မူလိုက်ပါတယ်။ ငနွယ်ကုန်းစားဘယကျော်သူကို နှိမ်နင်းပြီး အလောင်းပေါ် ပွဲတော်တည်ခဲ့တယ် ဆိုတဲ့ ဘုရင်၊ စစ်ကိုင်းဘက်က ရှင်ယောင်ကိုလည်း ကိုယ်တိုင်သတ်၊ အလောင်းကို နန်းကြမ်းပြင်ဖြုတ်ပြီး အောက်ချပစ်ခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ဘုရင်။ သာမန်ကြည့်ရင် ခေါင်းအပုတ်ခံရတဲ့ မြွေဟောက်လို ရှူးခနဲ ပါးပျဉ်းဖြိုဖြိုထပြီး “စော်ကားလေခြင်းကွာ” လို့

ချက်ချင်း ထုတ်သတ်မယ် ထင်စရာ။

အခုတော့ “အချည်းနှီး မသေလေကောင်း”တဲ့။ ငတက်ပြားကို အသက်လွှတ်ရုံမက ရွှေတိုက်စိုးအရာနဲ့ သူကောင်းပါ ပြုလိုက်ပါတယ်။ လေးကိုချစ်လျှင် မြားကိုချစ်သကဲ့သို့ ပြည်ထဲရေးကို ချစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ငါးကိုလိုက်သော တံငါသည် ကွန်ကို ချစ်သကဲ့သို့ ပြည်ထဲ စီးပွားကို လိုသောကြောင့် လည်းကောင်းတဲ့။ သတိုးမင်းဖျာရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ဟာ ကွက်တိမှန်ခဲ့တယ်လို့ဆိုရပါတယ်။ နောင် တောင်တွင်းကို တိုက်တော့ ငတက်ပြားအစွမ်းကြောင့် အောင်ပွဲရခဲ့တာပါပဲ။

ငနု၊ နင် ယောက်ျားမဟုတ်သလော

အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ၊ မကာရလောပ အကျော် ကျေးဇူးရှင်
မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြုစုတော်မူခဲ့တဲ့ မဟာသုတကာရီ
မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ရဲ့ ပုထွောဝါဒခန်း၊ ပိုဒ်ရေ ၁၂၈၊
(မဃဒေဝတစ်ခုလုံးရဲ့ ပိုဒ်ရေအမှတ် ၂၉၇)ထဲမှာ ...

“အက္ခဏဝေဓိ၊ တတ်ခေါင်ထိသား၊ လေးကြီးအရာ၊ လိမ္မာလေ့ကျက်၊
လျှပ်တပြက်တွင်၊ အဆက်အဆက်၊ ခုနှစ်ချက်နှင့်၊ ရှစ်ချက်လျင်လျား၊
ပစ်နိုင်အားသည့်၊ ယောက်ျားတို့လျက်၊ တချက်လွှတ်လျင်း၊

မြားတစ်စင်းသာ၊ နှစ်စင်းပူးပြိုင်၊ မလွှတ်နိုင်ကြ၊ မိန်းမတို့မှာ၊ ရှုပါသဒ္ဓါ၊
ဂန္ဓာရသာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဟု၊ ကိလေသာရုံ၊ ဆိပ်ပုံငါးစင်း၊ တစ်ချက်ချင်းဖြင့်၊
မကင်းရာဂ၊ ပုရိသကို၊ ကျန်ရမဟဲ့၊ ကြွင်းမဲ့မရှောင်၊ ကုန်အောင်တပြိုင်၊
ရွယ်ဆိုင်ခဏ၊ ပစ်နိုင်ကြ၏...”(သတ်ပုံမူရင်းအတိုင်း)လို့ စပ်ဆိုပြတော်မူ
ခဲ့ပါတယ်။

အဓိပ္ပာယ်က ရှင်းပြီးသားပါ။ မင်းယောက်ျားကြီးတို့ စွမ်းဆောင်နိုင်တဲ့
လေးအတတ်၊ မြားအတတ်မှာ အက္ခဏဝေဓိဆိုတဲ့ မြားရေးကြီး
အတတ်တစ်ပါး ပါဝင်ပါတယ်။ အက္ခဏဝေဓိရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က
လျှပ်တပြက်တွင် အချက်ပေါင်းများစွာ မချွတ်မယွင်းမှန်အောင်
ပစ်နိုင်ခြင်းတဲ့။ အဲဒီ အတတ်အရ ယောက်ျားတို့ဟာ လျှပ်တပြက်တို့မှာ
အချက်ပေါင်း ဘယ်လောက်ပဲ များစွာပစ်လွှတ်နိုင်ပေမယ့် တစ်ချက်ကို
မြားတစ်စင်းပါ ပဲတဲ့။ မိန်းမတို့ကတော့ အဆိပ်မြားငါးစင်းကို
(တစ်ပြိုင်တည်း)ပဲ တစ်ချက်တည်းမှာ ပစ်လွှတ်နိုင်ကြပါတယ်တဲ့။
ရာဂမကင်းတဲ့ ပုရိသတို့ကို ထိုးစိုက်သွားကြတဲ့ မြားငါးစင်း။ ရှုပါ၊ သဒ္ဓါ၊
ဂန္ဓာ၊ ရသာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ။

သတိုးမင်းဖျားက ဓားလုံလက်နက်တွေ စီချထားပြီး “မင်းဘာနဲ့
သေချင်သလဲ၊ ဘာကိုလိုသလဲ”လို့ ငတက်ပြားကို မေးတော့
ငတက်ပြားက “မိဖုရားစောဥမ္မာကိုလို၏”လို့ ဖြေတဲ့အကြောင်း
ပြောပြခဲ့ပြီးပါပြီ။ ငတက်ပြားက သူရဲ့ခေါင်းငုံ့မခံ
သတ္တိနဲ့ပြောလိုက်တာဖြစ်ပေမယ့် သူ့စကားအတိုင်း

ဟုတ်ဟုတ်သေးတော့လို့ အောက်မေ့မိပါတယ်။ စောဥမ္မာမိဖုရားဟာ တကယ်ပဲ ‘လက်နက်’ တစ်ခုဖြစ်လာခဲ့တာပါကလား။ လက်နက်မှ ထိရှဒဏ်ရာရသူကို အဆိပ်တက်စေခဲ့တဲ့ အဆိပ်လက်နက်။

စောဥမ္မာက ပင်းယဘုရင်ဥဇနာပြောင်ရဲ့ မိဖုရားဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သတိုးမင်းဖျားက သူ့ဘထွေးတော် မင်းပြောင်ကို သုတ်သင်ပြီး ဆင်မြင်း အလုံးအရင်းသိမ်း၊ ပင်းယကို ဆက်တိုက်၊ အောင်မြင်တော့ စောဥမ္မာကို မိဖုရားဆက်မြှောက်ခဲ့တာပါ။ သက္ကရာဇ် ၇၂၆ ခုနှစ်ဟာတော့ လျင်မြန် ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ နှစ်ပဲလို့ ဆိုရမှာပါ။ ဒီနှစ်ထဲ ကဆုန်လမှာ စစ်ကိုင်းပျက်၊ နယုန်လမှာ ပင်းယပျက်၊ ဝါဆိုလမှာ ဥဇနာပြောင်နန်းတက်၊ တော်သလင်းလမှာ ဥဇနာပြောင်နန်းကျ၊ သတိုးမင်းဖျားနန်းတက်၊ တပေါင်းလထဲမှာ အင်းဝမြို့သစ်တည်၊ တစ်နှစ်တည်းမှာ များပြားရှုပ်ထွေးလိုက်တဲ့ ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှုတွေ။ စောဥမ္မာဖြတ်သန်းနေရတဲ့ နောက်ခံအခြေအနေပါပဲ။

ဒီလို ခုမြင်ခုပျောက်ကိစ္စကြီးကပဲ စောဥမ္မာရဲ့ သဘာဝကို ပြဋ္ဌာန်းလေသလား၊ သူကိုယ်တိုင်ကလည်း (မန်လည်းဆရာတော်ကြီးခပ်စပ်စပ် ကလေးဆိုထားသလို) “သမုဒ်၊ ဗြဟ္မာ၊ မင်း၊ မိန်းမဟု အားရဆုံးတိုင်၊ မပြည့်နိုင်ရိုး၊ လေးမျိုးတို့တွင်၊ တစ်ပါးပါဝင်သည်၊ အကြင်မိန်းမ၊ ဣတ္ထိယတို့၊ အဌပတိ၊ ရှစ်လင်ယိုလည်း၊ လွန်ဘိပိုမို၊ ကိုးယောက်ကိုလျှင် အလိယိုမြ၊ လို့ပြည့်ခဲ့၏”(သတ်ပုံမူရင်းအတိုင်း)ဖြစ်ခဲ့လေသလား။ ဒါမှမဟုတ်

ပေးလာတဲ့ အခြေအနေပေါ်မှာ ရှင်သန်ရပ်တည်မှုတစ်ခုရအောင်ပဲ ဖန်တီးခဲ့လေသလား တွေးစရာတွေပါ။ နန်းစံသက် သုံးနှစ်အရမှာ သတိုးမင်းဖျားဟာ စကုစားသိင်္ဂီသူ ပုန်ကန်တာကို ထွက်နှိမ်နင်းရင်း ကျောက်ပေါက်ပြီး တပ်ဆုတ်ခဲ့ရပါတယ်။ စွယ်ကြိုဆိပ်ရောက်တော့ အနာသည်းထန်ခဲ့ပါပြီ။ မနေရတော့ဘူးဆိုတာ သတိုးမင်းဖျားသိလို့ အတွင်းသင်းမှူးငနကို အပါးမှာခေါ်ပြီး မှာပါတယ်။

“ငါမရှိရင် ငါ့မိဖုရားစောဥမ္မာကို သူ မိဖုရားမြှောက်တော့မည်၊ ငါနမြှောက်တော်မူသည်၊ နင်သွားသတ်ချေ” တဲ့။ ဒီလိုမှာပြီး မကြာမီ သတိုးမင်းဖျား အနိစ္စရောက်ပါတယ်။ “အတွင်းသင်းမှူး ငနလည်း သံလှေလက်ပြည့်နဲ့ အပြင်းဆန်တက်၊ နန်းတော်ရောက်တော့ မိဖုရားစောဥမ္မာ ရှေ့တော်ဝင်ပြီး သတိုးမင်းဖျား အမှာစကားအမိန့်ကို လျှောက်ပါတယ်။ အတွင်းသင်းမှူးဟာ ဘုရင့်အမိန့်ကို သယ်လာပြီး သတ်ရမယ့်သူက မိဖုရားဆိုတော့ အတော်ကို အကျဉ်းအကျပ် ရောက်ခဲ့မှာပါ။ တခြားသူဆိုလည်း အမိန့်ပြန်ပြီး ခုတ်လိုက်ရုံ သို့မဟုတ် ဘာမှမပြောတော့ဘဲ ကွပ်မျက်ပစ်လိုက်ရုံ။ အခုတော့ မိဖုရားဖြစ်နေတော့ မရဲတရဲနဲ့ လျှောက်တင်ရင်း အကျပ်တွေနေမှာပါ။ ဒါပေမယ့် ဒီအကျဉ်းအကျပ် လှည်းတုတ်နဲ့ တံပိုး ပြဿနာကို လှလှပပလေး ဖြေရှင်းလိုက်သူက စောဥမ္မာပါ။

‘ငန၊ နင်ယောကျ်ားမဟုတ်သလော’တဲ့။

သိပ်တာသွားပါတဲ့စကားပါ။ မြားငါးစင်း တစ်ပြိုင်တည်း
လွှတ်လိုက်တာပါပဲ။

အဲဒီမှာ ငန သဘောတွေ ပေါက်သွားပါတယ်။ မိဖုရားကို သတ်၊
ဘာဖြစ်မလဲ၊ ဘုရင်ကလည်း ကွယ်လွန်ပြီမို့ ဘာဆုလာဘ်မှ ရဖွယ်မရှိ။
မိဖုရားသတ်သူဆိုပြီး နောက်ပိုင်းရန်တွေကလည်း တစ်သီကြီးလာနိုင်။
သခင်အမိန့်တော်ထမ်း ကျေပွန်လှချည့်လို့ ဘယ်သူမှလည်း
ထောမနာပြုကြမှာ မဟုတ်။ အခု စောဥမ္မာပြောလိုက်တာက “ငန၊
နင်ယောကျ်ားမဟုတ် သလော”တဲ့။

မိဖုရားနဲ့ တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်း ညီကြပြီး (အလိုမပါ၊ သဘောမတူတဲ့
အထိန်းသမီးကို သုတ်သင်လိုက်ကြပါတယ်။) အင်းဝနန်းမှာ လခွဲနေပြီးမှ
စစ်ကိုင်းဘက်ကူး၊ တစ်ထီးတစ်နန်း ပြုလိုက်ပါတယ်။
အတွင်းသင်းမှူးဟာ စောဥမ္မာကိုလည်းရ၊ မိဖုရားရဲ့ခင်ပွန်း(ဘုရင်ဟု
မဆိုသာ) အဖြစ်နဲ့ စစ်ကိုင်းမှာလည်း တဆောင်တယောင်လုပ်ခွင့်ရ။
စောဥမ္မာစကား အရဆိုရင် “ယောကျ်ားဖြစ်ကြောင်း
ပြလိုက်တာပဲ”ပေါ့လေ။ ဒါပေမဲ့ ...

“ရာဂနတ်ဖမ်း၊ ယောကျ်ားနှမ်းတို့၊ ကျင့်သွမ်းယုတ်မာ၊ ကိလေသာဖြင့်၊
လွန်စွာမက်၍၊ နှစ်သက်မဝ၊ ဉာဏ်ကင်းပလျက်၊ မိန်းမနိုင်ငံ၊ ပိုးဖလံနှင့်
မီးလျှံတမျှ၊ လိုက်မှားကြ၏။ မိန်းမအာရုံ၊ လိုက်မှားတုံမျှ၊ ထိသူကား၊

ရှင်လူခပင်း၊ မင်းဆင်းရဲသား၊ မဟူငြားဘူး ...”လို့
မန်လည်ဆရာတော်ကြီးစပ် ဆိုထားခဲ့သလို(ပုထ္ထောဝါဒ ၁၃၂)...
သတိုးမင်းဖျား အနိစ္စရောက်ပြီး ရမည်းသင်းစား သီလဝကို နန်းတင်ကြ၊
သီလဝက လက်မခံဘဲ အမြင့်မြို့စား တရဖျားစော်ကဲကို နန်းပေးဖို့ ပြော၊
မင်းကြီးစွာစော်ကဲလို့ ဖြစ်လာတော့ ဘုရင်က ရာဇသင်္ကြံ ဘွဲ့ရ
ငမောက်ကို ခေါ်ပြောပါတယ်။ ငမောက်က ငနရဲ့အစ်ကိုပါ။

“မိဖုရားကို သိမ်းပြီး မင်းပြုနေတဲ့ ငနကို ဥပါယ်တံမျှင်နဲ့ ရအောင်ဖမ်းပါ၊
ရရင် စောဥမ္မာနဲ့ စုံဖက်ပေးမယ်၊ ဝါးရင်းတုန်ရွာနဲ့ တောင်ပြုန်းနယ်လည်း
ပေးမယ်”လို့ မိန့်ပါသတဲ့။

ရာဇသင်္ကြံ ငမောက်လည်း စစ်ကိုင်းသွား၊ သဲပြင်မှာပဲ လှေဆိုက်ထားပြီး
“ငါ့ညီ မင်းဖြစ်ပြီဆိုလို့ လာခဲ့ပါတယ်၊ ငါ အတော်
နေမကောင်းဖြစ်နေတယ်။ ငါ့ညီ လာခဲ့ပါ”လို့ စေလိုက်ပါတယ်။
ငနလည်းယုံပြီး ဆင်းလာပါတယ်။ ကွမ်းစွဲ၊ သောက်ရေကိုင်လောက်နဲ့ပဲ
လှေပေါ်တက်ခဲ့ပါ ခေါ်လို့ ငနလှေပေါ်အရောက် လှေကြိုးကိုဖြတ်ပြီး
တစ်ဖက်ကို ကူးခဲ့ပါတော့တယ်။ အစ်ကိုငမောက်က ညီငနကို
ကြိုမီးပါတယ်။ “နင့်အမိဘက်ကလည်း မင်းမျိုးမဟုတ်၊
အဘဘက်ကလည်း မင်းမျိုးမဟုတ်၊ နင် တယ်
ဘုရင်ဖြစ်ချင်သလား”ဆိုပြီး သံခြေကျဉ်းနဲ့ ထားပါတယ်။

ရာဇသင်္ကြံ ငမောက်လည်း မင်းကြီးစွာကတိအတိုင်း စောဥမ္မာကိုရ၊
တောင်ပြုန်းဝါးရင်းတုတ်နယ်စား ဖြစ်သွားပါတယ်။ စောဥမ္မာ

အနေနဲ့တော့ ပင်းယဥဇနာပြောင်၊ သတိုးမင်းဖျား၊ ငန၊ အခုငမောက်
စတုတ္ထခင်ပွန်းပါ။ ငနကတော့ အချုပ်ကနေ အလွတ်ထွက်ပြီးပြီး
လာဟူအရပ်မှာ နေတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ သူ့သတင်းနောက်ဆက်တွဲတော့
မသိရတော့ပါဘူး

“ငန၊ နင် ယောက်ျားမဟုတ်သလော”ဆိုတဲ့ စောဥမ္မာရဲ့ စကားဟာ သူ့
ပင်ကိုသဘာဝလည်း ဖြစ်နိုင်သလို၊ အသက်ဘေးကနေ
ကြိယနိဗ္ဗာန်ရတာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ မြားငါးစင်းလို့လည်း
ပြောလို့ရပါတယ်။ မိန်းမသားတို့ရဲ့ အကျဉ်းအကျပ်မှ
အလွတ်ရုန်းထွက်နည်း တစ်နည်းလို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ...
စောဥမ္မာရဲ့ စကားကိုပဲ နားထောင်ပြီး မိန်းမဟူဘိ၊ ထိုကုက္ကိကား ...
ဘာညာကောက်ချက်တော့ တစ်ဖက်သတ် မစောလိုက်ပါနဲ့။
အသတ်ခိုင်းသူ သတိုးမင်းဖျားနဲ့ တာဝန်ယူသူ
(နောက်သဘောပေါက်သွားသူ) ငနတို့ကိုလည်း မြင်ယောင်ဖို့လိုပါတယ်။
ယောက်ျားတွေလေ။ ဒါကြောင့် မန်လည်ဆရာတော်ကြီးက ပုတ္တောဝါဒ
၁၄၄နဲ့၁၄၅မှာ ဆုံးမတော်မူထားပါသေးတယ်။
‘..အနစ်ပညာ၊ မယှိပါက၊ အင်္ဂါခြေလက်၊ ယောက်ျားလျက်လည်း၊
မိန်းမထက်သာ၊ ယုတ်မာဆိုးဝါး၊ မိုက်လုံးထွားသည်။ နွားနှင့် ကျားနှင့်
အတူတည်း’...တဲ့။
“... သိမ်းဆည်းမိဘိ၊ ဆင်းသတိနှင့် အသိပညာဉ်၊ မယှဉ်သသူ၊
ထိုမျှလူတို့ ကျင့်မူဖောက်ပြား၊ မတည်ကြားသည်၊ ယောက်ျားမိန်းမ
မဟူတည်း...တဲ့”

ကျွန်၏ တိုင်ပင်ခြင်းလော၊ မင်း၏ တိုင်ပင်ခြင်းလော
ပညာရှိတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းလော
(ဝန်ဇင်း မင်းရာဇာ)

သတိုးမင်းဖျားနောက် နန်းတက်သူက အမြင့်မြို့စား(အမြင့်မင်း)
တရဖျားစောကဲဖြစ်ပါတယ်။ ‘မရွယ်ဘဲ စော်ကဲမင်းဖြစ်’လို့
အသိများကြသူပါ။ သတိုးမင်းဖျား အနိစ္စရောက်တော့ လစ်လပ်တဲ့
ထီးနန်းကို ရမည်းသင်းစား သီလဝ ယူတော်မူပါလို့ မှူးမတ်တွေက
ဝိုင်းတောင်းပန်ကြပေမယ့် အပြုံးအရယ်နည်းလှ၊ တစ်နေ့လုံးနေလို့
စကားသုံးလေးခွန်းမှ မပြောတဲ့ သီလဝက ငါမလိုချင်ဘူး၊
တရဖျားစောကဲကို မြှောက်ကြလို့ ဆိုပါသတဲ့။ မှူးမတ်တွေ
တညီတညွတ်တည်း စောကဲကို မင်း မြှောက်ကြပါတယ်။ သူရဲ့
လူသိများတဲ့အမည်က မင်းကြီးစွာ။ မင်းကြီးစွာစော်ကဲ(အရပ် အခေါ်
စော်ကဲ)။

သူ့လက်ထပ်မှာ တခြားလူသိများတဲ့ ကစွတစ်ခုကတော့ မိထီလာ
ကန်ပေါင်ကျိုး တာဆည်ရင်းနဲ့ ဝန်စင်းအသည်သား
ပညာရှိတစ်ယောက်ကို ရခွဲတာပါပဲ။ ဝန်စင်းရွာသား၊ သာမန်ယာသမား၊
လယ်သမားမို့ ဝန်စင်းအသည်သားလို့ ခေါ်တာပါ။ ဒါပေမဲ့
နောက်ပိုင်းမှာတော့ စည်းတပစ်အမတ်လို့ ခေါ်လာကြတယ်။
စည်းတပစ်ဆိုတာ စန္ဒပဇ္ဇောတကို စည်းဒပစ်လို့ အတိုခေါ်ကြရာက
စည်းတပစ်ဖြစ်လာတာတဲ့။ (ဝန်စင်းမင်းရာဇာက

ဒုတိယစည်းတပစ်ဖြစ်ပြီး မင်းကြီးစွာ နန်းတက်စက ပထမစည်းတပစ် ရှိသေးတယ်လို့ ရာဇဝင်ကြီးက ဆိုပါတယ်။)

ဒုတိယ စည်းတပစ်(ဝန်စင်းမင်းရာဇာ)နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘုရင်နဲ့ပညာရှိတို့ အကြားဆက်သွယ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြတဲ့ ဖြစ်ရပ်များဟာ မှတ်မှတ်သားသား ရှိစရာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီထဲက တစ်ခုပါ။

မိဖုရားစောဥမ္မာနဲ့ 'စိတ်ညီ' ခဲ့ကြတဲ့ အတွင်းသင်းမှူးငန ရှိပါရောလား။ သူ့ကို ဘုရင်အမိန့်နဲ့ သူ့အစ်ကို ရာဇသင်္ကြံ ငမောက်က ဖမ်းခေါ် သံခြေကျဉ်းနဲ့ထား။ နောက် ငနက ထွက်ပြေး၊ လာဟူ(မြတောင်)မှာ အခြေစိုက်ပြီး ငနဟာ ဗိုလ်ပါစုရုံးလို့ နိုင်ငံတော်ကျေးစွန့်ရွာနားတွေကို ဖျက်ဆီးပါတယ်။

သူ့အစ်ကို ရာဇသင်္ကြံ ငမောက်ဟာ (ငနကို ဖမ်းပေးလို့) ဘုရင့်ဆီက တောင်ပြုန်းကြီးနဲ့ ဝါးရင်းတုတ်နယ်ကို အပိုင်စား ဆုလာဘ် ရခဲ့ပါတယ်။ မိဖုရားစောဥမ္မာကိုလည်း ရခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ငန အကျဉ်းက ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ပြီး ထောင်ထားခြားနားပြန်တော့ ရာဇသင်္ကြံ ငမောက်မှာ ပြဿနာ ဖြစ်ရပြန်တယ်။

ညီအစ်ကိုချင်းမို့ လွှတ်ပေးတယ်ဆိုပြီး မင်းကြီးစွာက အမျက်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် စားကျေးစားလက်လည်း ပြန်သိမ်းတယ်။ စောဥမ္မာကိုလည်း ပြန်သိမ်းမယ် (စောဥမ္မာက မင်းကြီးစွာရဲ့နှမ)လို့ စဉ်းစားပြီး စည်းတပစ်

ဝန်စင်းမင်းရာဇာကို ခေါ်တိုင်ပင်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားမိတာက မင်းကြီးစွာဟာ စိတ်လိုက်မာန်ပါ တစ်ချက်လွှတ် မဆုံးဖြတ်ဘဲ ပညာရှိကို တိုင်ပင်ဖို့ သတိလေးကပ်မိပုံပါ။ အရင့်အရင့် နှုတ်လွန်အမိန့်တွေနဲ့ မဖြစ်သင့်တာတွေဖြစ်ခဲ့၊ လက်လွန်ခဲ့၊ လွန်ပြီးမှ နောင်တရခဲ့တဲ့ ဘုရင်များအကြောင်း မင်းကြီးစွာ သင်ခန်းစာ ယူထားပုံရပါတယ်။

ဒီလို ခေါ်တိုင်ပင်တဲ့အခါ စည်းတပစ် (ဝန်မင်း)က ဘယ်လို လုပ်သင့်မလုပ်သင့် အကြံဉာဏ်မပေးသေးဘဲနဲ့ ဘုရင်ကိုပြန်ပြီး မေးခွန်းထုတ်လိုက်ပါတယ်။

“တိုင်ပင်ခြင်းသုံးပါးတွင် ကျွန်၏ တိုင်ပင်ခြင်းလော၊ မင်း၏ တိုင်ပင်ခြင်းလော၊ ပညာရှိတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းလော၊ မည်သည်ဖြင့် တိုင်ပင်တော်မူပါသလဲ”တဲ့။

မင်းကြီးစွာက “တိုင်ပင်ခြင်းသုံးပါး အဓိပ္ပါယ်က ဘယ်သို့ရှိသလဲ”လို့ ပြန်မေးတော့မှ ရှင်းလင်းချက်ထုတ်ပါတယ်။ ထုတ်ပုံက “ကျွန်တို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းဟူသည်ကား အရှင်သို့ လို၍ဆိုရာသည် အမှတ်ထား၍ တိုင်ပင်သတည်း။ မင်းတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းဟူသည်ကား မင်းတို့၏ နှလုံးတော်နှင့်အညီ လျှောက်မိသော်ကား သင့်မြတ်သည်သာဖြစ်၏။ မင်း၏ နှလုံးတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သော်ကား ဒဏ်ပေးသတည်း။ ပညာရှိတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းဟူသည်ကား သင့်နိုးကောင်းနိုးသော် ယူတော်မူသည်။ မသင့် နိုးသော် ခပ်မဆိတ် နေတော်မူသည်သာ။ အပြစ်မရှိ”တဲ့။

အဓိပ္ပါယ်က ရှင်းပါတယ်။ အကြံဉာဏ်တောင်းသူ တိုင်ပင်သူဘက်က ထားရှိအပ်တဲ့ သဘောထားသုံးမျိုးကို ပြောတာပါ။ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်မှာ ကျွန်(လက်အောက်ခံ)ပဲလို့ တင်ကူးသဘောထားပြီး ငါ တိုင်ပင်တဲ့အတိုင်း ငါ့အကြံဉာဏ်လိုက်ပြောစေရမယ်။ ခေါင်းညိတ်ရမယ်။ အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ပြန်ပြောမနေနဲ့။ ဒါပါပဲ။ (အမှန်တော့ တိုင်ပင်လို့တောင် မဆိုသာ)။ မင်းတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းကတော့ ငါ့အကြံဉာဏ်နဲ့ညီရင် သင့်မြတ်လျော်ကန်တယ်။ အကြံဉာဏ်မညီ၊ အလိုမတူသဘောထား ပြုလာရင်တော့ အမျက်ထားပြီး ဒဏ်ခတ်မယ်လို့ ကြံပြီး သဘောထားပါပဲ။ ပညာရှိတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းဆိုတာက အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်ဆီက အကြံဉာဏ်တစ်ခုခု ပေးလာလို့ အဲဒီအကြံဉာဏ်ဟာ မိမိဆန္ဒနဲ့ ညီညီ၊ မညီညီ သင့်လျော်လျောက်ပတ်တယ်ဆိုရင် ယူမယ်၊ လက်ခံမယ်။ မယူသော်လည်း (ခပ်မဆိတ်)ဆိုတဲ့ သဘော ငါ့အလိုနဲ့ မညီရာသလောဆိုပြီး အပြစ်မယူဘူး။ ငွေမယူဘူး။

ဝန်စင်းမင်းရာဇာက အဲဒီလိုပြန်မေးတော့ မင်းကြီးစွာက “ပညာရှိတို့၏ တိုင်ပင်ခြင်းဖြင့် ငါ တိုင်ပင်ပါတယ်။”လို့ မိန့်ပါတယ်။ ဒီတော့မှ ဝန်စင်းမင်းရာဇာက ဘုရင်မေးတဲ့ကိစ္စကို အဖြေပေးပါတယ်။

အဖြေပေးရာမှာလည်း ပညာရှိပီပီ အထောက်အထား ခိုင်ခိုင်လုံလုံနဲ့ လျှောက်တော့တာပါပဲ။ “မင်းဆိုတာ ဆင်စွယ်ကောက်သကဲ့သို့ အရှေ့လောကဓာတ်မှ ထွန်းပသော တက်သစ်နေမင်းကဲ့သို့

ကျင့်ရပါတယ်။ အကြင်သူဟာ မတော်မမှန်(အာစရိပ္ပတ္တိ)နဲ့ အသက်ရာထောင် ရှင်နေရပေမယ့်၊ တော်မှန်သော (အာစာရသမ္ပတ္တိ)နဲ့ တစ်နေ့ တစ်ရက်မျှ နေရခြင်းလောက် တန်ဖိုးမရှိလို့ ဘုရားဟောမှာ ပါပါတယ်။ လူဆိုတာ အနှစ်တစ်ရာနေပြီးရင် ကိုယ်ခန္ဓာကြီးက ပျက်စီးပျောက်ကွယ် သွားတာပါ။ ဒီကိုယ်ခန္ဓာ (ရှင်သန်မှု)ကို မှီပြီး ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ကျေးဇူးစကားကောင်း၊ သတင်းကောင်း၊ ဂုဏ်သတင်းကောင်းတွေကတော့ သားစဉ်မြေးဆက် မြစ်ညွန့်အထိ တသသပြောမဆုံး တင့်တယ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာကျေပေမယ့် ဥဒါန်းမကျေဆိုတဲ့စကား နှလုံးပိုက်သင့်ပါတယ်။ တမာရွက် ချိုကောင်းချိုလာပါမယ်။ မင်းဧကရာဇ်တို့ရဲ့ အမိန့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကတော့ ဖောက်လွှဲ၍ ချွတ်ယွင်းမဖြစ်ရပါဘူး။ မြစ်ရေ အညာ အထက် မဆန်ရသလိုပါ။”

မင်းကြီးစွာ အင်မတန်ကို ကျေနပ်အားရတော်မူပါတယ်တဲ့။ ဝန်စင်းအမတ်စကားဟာ ငါ့လက်ထက် ငါ့အရေးသာ မဟုတ်၊ သားစဉ်မြေးဆက် မြစ်ညွန့်တိုင် အကျိုးများမယ့် အကြောင်းပါလားလို့ မိန့်တော်မူပြီး ဝန်စင်းမင်းရာကို စည်းတပစ် (စန္ဒပဇ္ဇောတ)ဘွဲ့ပေးတာပါပဲ။

ရာဇသင်္ကြံ ငမောက်ကိုလည်း အရင်က စားကျေးစားလက်နဲ့ စောဥမ္မာကို ပြန်သိမ်းဖို့ စိတ်ကူးခဲ့ပေမယ့် မသိမ်းတော့ဘဲ မူလအတိုင်း ထားပါတယ်။ သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်လို့ပြောကြတဲ့ ဘုရင့်အာဏာတော်သာ အရာရာအဆုံးအဖြတ် ခေတ်ကာလအတွင်း မြန်မာတို့ရဲ့ အတုယူဖွယ်၊ ကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းလှတဲ့ ဖြစ်ရပ်ကလေးပါ။ တိုင်ပင်ခြင်းစကား သုံးပါး

စကားကလည်း သားမြေးမြစ် အစဉ်အဆက် တော်တည့်မှန်ကန် အသုံးဝင်လှတဲ့ စကားတစ်ခွန်း ဖြစ်လို့နေပါတော့တယ်။

ကျွန်တော် လိုက်၍ကြည့်သော် ကြည့်စဉ်ပင် ကွယ်လေသည်
(မင်းချင်းတစ်ယောက်)

မင်္ဂလာသုတ်မှာ သုဘာသိတဆိုတဲ့ ပုဒ်တစ်ပုဒ်ရှိပါတယ်။ သုဘာသိတရဲ့ သဘောကို မင်္ဂလာသုတ်မှာ ညောင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အင်္ဂုတ္တိုရ်နောက်ခံနဲ့ ရှင်းပြထားရာမှာ ...

‘အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောစကားသည် ကောင်းစွာဆိုအပ်သည်မည်၏။ မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ်သည်မမည်။ အပြစ်လည်းမရှိ။ ပညာရှိတို့လည်း မကဲ့ရဲ့အပ်’လို့ ဖော်ပြပြီး အင်္ဂါငါးပါးက ...

- (၁) အခါကာလအားလျော်စွာ ပြောဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်၏။
 - (၂) မှန်ကန်သောစကားကို ပြောဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်၏။
 - (၃) သိမ်မွေ့သောစကားကို ပြောဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်၏။
 - (၄) အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်သောစကားကို ပြောဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်၏။
 - (၅) မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်၏။
- လို့ဆိုပါတယ်။ ဒီငါးပါးနဲ့ပြည့်စုံရင် သုဘာသိတဝါစာပါပဲ။

သုဘာသိတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မုံရွေး ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သမန္တစက္ခုဒီပနီကျမ်းမှာ ရှင်းလင်းပြထားပါတယ်။

‘မုသာဝါဒဟူသည်ကား စီးပွား ချမ်းသာကို ပျက်စေတတ်သော ကာယပယောဂ၊ ဝစီပယောဂသည် မုသာဝါဒမည်၏။ ချွတ်ယွင်းစေလိုသောအားဖြင့် သူ့ကိုချွတ်ယွင်းစေတတ်သော ကာယပယောဂ၊ ဝစီပယောဂကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာသည် မုသာဝါဒမည်၏။ ထိုမုသာဝါဒသည်ကား (၁) ချွတ်ယွင်းသော ဝတ္ထုရှိသည်။ (၂) ချွတ်ယွင်းစေလိုသော စိတ်လည်းရှိသည်။ (၃) ထိုနှင့်လျော်သော လုံ့လရှိသည်။ (၄) ထိုသို့ဆိုတိုင်းကို သူတစ်ပါးတို့ သိသည်။ ဤသို့ အင်္ဂါလေးပါးစုံသည်ရှိသော် ကမ္မပထ မြောက်သည်။’

ညောင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးနဲ့ မုံရွေးဇေတဝန်ဆရာတော် ဘုရားကြီးများရဲ့ စာတွေနဲ့ ဖွင့်နေရတာက ငါးစီးရှင်ကျော်စွာလက်ထက်က ဖြစ်ရပ်ကလေးတစ်ခုနဲ့ စကားလေးတစ်ခွန်းအကြောင်း ပြောပြချင်လို့ နိဒါန်းပျိုးနေတာပါ။ ငါးစီးရှင်ကျော်စွာကို မှန်နန်းက ‘ဘုန်းလက်ရုံး အာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏ သူ့ကျေးဇူးကိုလည်း သိတတ်တော်မူ’လို့ မှတ်ချက်ချထားပါတယ်။

တစ်နေ့ ငါးစီးရှင်ကျော်စွာ နေ့လယ်စာ စားတော်ခေါ်ခါနီးမှာ ‘ရှင်ယောင်’ တစ်ယောက် ပရိက္ခရာရှစ်ပါးလွယ်ပြီး ရှေ့တော်မှာ ရပ်လာပါတယ်။

(ရှင်ယောင်ကို ရှင်ယောင်မှန်း ဘုရင်မသိ)။ အရှင် အဘယ်အလိုငှာ ရပ်ပါသလဲလို့ မေးတော့ ရှင်ယောင်က ဆွမ်းအလိုငှာ ငါရပ်သည်ဒကာလို့ ဖြေပါတယ်။ (ရှင်ယောင်ကလည်း အတုသာဆိုရတယ်၊ ဥပဓိကုန္ဒ ဟန်ဆောင်ကောင်းပုံရပါတယ်)။ ဒီအချိန်မှာ ငါးစီးရှင်ကျော်စွာက ထမင်းစားမယ်လို့ လက်ဆေးပြီးခါစ။ ဒီလို အလှူခံလာလိုက်တော့ စိတ်ထဲ အင်မတန်ကိုကြည်နူးပြီး စေတနာသဒ္ဓါတွေ ဖိတ်ယိုလာတာနဲ့ မုနောလင်ပန်းနဲ့ ပြင်ဆင်ထားတဲ့ ထမင်းရော ဟင်းပါ (စားတော်အလုံး) ရှင်ယောင်ကို လှူလိုက်ပါတယ်။ ဆွမ်းရပြီးတော့ ရှင်ယောင်ရဟန်းလည်း ပြန်သွားပါတယ်။

ငါးစီးရှင်းဟာ ပရစေတနာတွေနဲ့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်နေပြီး သူ့ အစောင့်တွေကို "ကြည့်စမ်း ဒီရဟန်းတော်ဟာ မွန်းတည့်လုခါနီးမှာမှ ဆွမ်းရပ်လာတယ်။ သာမန်ပုထုဇဉ်ရဟန်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ (သာမန်ဆိုရင် ဒီထက်စော ဆွမ်းခံ၊ ဆွမ်းခံပြန်တဲ့အချိန်၊ ဆွမ်းဘုန်းပေးတဲ့ အချိန်တွေနဲ့)။ အဘိညာဉ်နဲ့ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ရမယ်။ (အဘိညာဉ်စုန်နဲ့ ကြွလာ၊ ချက်ချင်း အမြန်ပြန်ကြ၊ မွန်းတည့်အမိ ဆွမ်းဘုန်း) ငါ့ကို ကုသိုလ်ကောင်းမှု များစေချင်လို့ ဆွမ်းရပ်ပြီး ကြွရောက်ချီးမြှောက်တာဖြစ်မယ်"လို့ ပြောပါသတဲ့။ ဒါတင်မက သူ့ယူဆချက်ကို အတည်ပြုနိုင်ဖို့ မင်းချင်းတစ်ယောက်ကိုလည်း "ရဟန်းတော်နောက် လိုက်ကြည့်စမ်း"လို့ ခိုင်းလိုက်ပါတယ်။

မင်းချင်းက လိုက်ကြည့်တော့ ရှင်ယောင်ပေပဲ။ အယောင်ဆောင်

သင်္ကန်းပေပဲ။ သပိတ်ကို မယားဆီ လှမ်းပေးတာ တွေ့ရပါတော့တယ်။ သင်္ကန်းဝတ်ပြီး သားမယားကို ဆွမ်းခံကျွေး အသက်မွေးနေတဲ့၊ ရှင်တု ရှင်ယောင်။

မင်းချင်းဟာ နန်းတော်ပြန်လာရင်း စဉ်းစားပါတယ်။ "ငါမြင်ခဲ့ရတဲ့အတိုင်း မင်းကြီးကို ပြန်လျှောက်ရင် တစ် - ငါ့အရှင် ကြည်နူးအားရ ဖြစ်နေတာလေးတွေ ပျောက်ပျက်တော့မယ်။ သဒ္ဓါတော်မူတဲ့ စေတနာလည်း ဆုတ်ယုတ်တော့မယ်၊ နှစ် - မကောင်းလှတဲ့ ဖြစ်အင်ကို ပြန်ကြားလျှောက်ထားရလို့ ငါလည်း မျက်နှာမရဖြစ်မယ်၊ သုံး - ဟို ရှင်ယောင်လဲ အပြစ်ပေးခံရမယ်၊ အားလုံး အကျိုးယုတ်စရာချည်းပဲ။ ဒီတော့ မင်းကြီးလဲ သဒ္ဓါတော်မူပြီး စေတနာအတိုင်းထက်အလွန် ဖြစ်စေ၊ ငါလည်း မျက်နှာရစေ၊ ဟိုရှင်ယောင်လည်း အပြစ်မှ လွတ်စေအောင်..." ဒီလိုတွေးကြံပြီး နန်းတော် ပြန်ရောက်တဲ့အခါ မင်းချင်း လျှောက်တင်လိုက်ပုံက...

အမိန့်တော်အတိုင်း ကျွန်တော် "လိုက်ကြည့်ခဲ့ပါတယ်၊ ကြည့်စဉ်မှာပဲ ကွယ်သွားပါတယ်"တဲ့။

သူ့စကားထဲက 'ကွယ်သွားပါတယ်'ဆိုတဲ့ အသုံးဟာ အဓိပ္ပါယ် နှစ်ခုထွက်ပါတယ်။ တစ်-အရှင်မင်းကြီး ထင်သလိုမဟုတ်ပါ။ ရှင်တုရှင်ယောင်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရှင်စစ် ရှင်မှန်ယောင်ဆောင်ထားတဲ့ အဖြစ်ဟာ ကွာကျသွားပြီး သားမယားနဲ့ ဇာတိရပ် ပေါ်လာပါတယ်။ နှစ် - တွေ့မြင်နေတဲ့နေရာမှာပဲ အဘိညာဉ်တန်ခိုးနဲ့ ဖျတ်ခနဲ

ကွယ်ပျောက်သွားပါတယ်။ အဲဒီ အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုး ...။

သဒ္ဓါထက်သန်နေတဲ့ ငါးစီးရှင်ကတော့ မင်းချင်းစကားထဲက ဒုတိယ အဓိပ္ပါယ်ကိုပဲ ရာနှုန်းပြည့် နားလည်လိုက်ပါတယ်။ ဪ ... ကွယ်သွားတယ်ဆိုပါလား။ အားရကြည်နူးစွာနဲ့ “တွေ့ကြလားဟဲ့၊ ငါတွေ့တဲ့အတိုင်း မချွတ်မှန်တယ်။ ရဟန္တာပဲ”ဆိုပြီး လက်ရုံးတောင် တန်းလိုက်ပါသတဲ့။
(သတင်းကောင်း ကြားလျှောက်တဲ့မင်းချင်းကို ဆုလာဘ်တွေ ပေးမပေးတော့ မသိရပါ။ ရာဇဝင်စာတွေထဲမှာလည်း မတွေ့မိပါ။)

အမည်မသိရတဲ့ မထင်မရှား မင်းချင်းတစ်ယောက်ရဲ့ ဒီစကားကို ဘယ်လို တန်ဖိုးဖြတ်မလဲ။ မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်မှာ ‘ရဟန်းတို့၊ သမ္မဝါစာသည် အဘယ်နည်း။ မဟုတ်မမှန်ပြောခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၊ ရုန့်ကြမ်းသော စကားမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၊ ပြိန်ဖျင်းသော စကားမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၊ ဤ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းကို မှန်စွာ ပြောဆိုခြင်း သမ္မဝါစာဟုဆိုအပ်၏’လို့ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒီလိုကြဉ်ရှောင်တိုင်း သမ္မဝါစာ မဖြစ်သေးကြောင်းကို အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ မိစ္ဆာဝါစာသုတ်မှာ ‘ဉာဏ်ဖြင့် မစိစစ် မသက်ဝင်မှုနှင့် မချီးမွမ်း ထိုက်သူ၏ ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းပြောဆို၏၊ ဉာဏ်ဖြင့် မစိစစ် မသက်ဝင်မှုနှင့် ချီးမွမ်းထိုက်သူ၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို ကဲ့ရဲ့ပြောဆို၏’လို့ ဖော်ပြပါတယ်။ မင်းချင်းရဲ့ ‘ကျွန်တော်ကြည့်စဉ်ပင် ကွယ်လေသည်’ဆိုတဲ့ စကားဟာ

ဒီအစွန်း နှစ်ပါးက လွတ်မလွတ်။

‘ဂဠုန်၊ ဂဠုန်၊ တိလောကဂ္ဂုံ၊ အပျံ၊ အပျံ၊ သုမုတ္တကံ’ အစချီ ဂါထာကို ဘုရားရှိခိုးဂါထာအဖြစ် အနက်ယောဇနာပေးပြီးနောက် ‘သာကွင်းအပြီး နီးစရာကို ပြဟွာမင်းကြီးလိုပဲ လာလို့ချရောသလား၊ သာမျိုးအရအစုံ ဖန်ပေါ့။ ရဂုံစံ ချစ်စရာတပည့်တို့မှာဖြင့် ညုံ အရဟံ သစ္စာ ကတိတွေနှင့် ဂဠုန်သရဏံ ဂစ္ဆမိကြပေတော့’လို့ ရေးခဲ့တဲ့ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ နှစ်စွန်းထွက်အနက်မျိုးနဲ့ ဆင်တူတယ်လို့ ဆိုနိုင်လေမလား။

တစ်ခုတော့ နောက်ဆက်တွဲ တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီရှင်ယောင်ကို ဆွမ်းလောင်းလိုက်တဲ့နေ့မှာပဲ ငါးစီးရှင်ဟာ ပင်းယပြည်စိုးက ခွာလုံးပတ် သုံးထွာရှိတဲ့ မြင်းစိုင်းကြီးတစ်စီး ဆက်သလာတဲ့သတင်းကို ကြားရပါတယ်။ ဒီအခါ ငါးစီးရှင်က ဒါ ငါ့ကုသိုလ်တော် အကျိုးကြောင့်လို့ ကျူးရင့်ပါတယ်တဲ့။

ထောင်းသည်မနာ၊ ကြိတ်သည်နာ
(မင်းကြီးစွာ)

အင်းဝနဲ့ ဟံသာဝတီတို့ လက်ရုံးချင်း၊ ဘုန်းချင်းပြိုင်ဆိုင်ကြပုံနဲ့ အဲဒီနှစ်လေးဆယ်ကာလ ပြိုင်ပွဲကြီးရဲ့ နောက်ကွယ်က ရသမျိုးစုံတဲ့

ဖြစ်ရပ်တွေကို လူသိများကြပါတယ်။ ဆင်ခြင်ဖွယ်၊ သံဝေဂယူဖွယ်၊
အားကျဖွယ်၊ လေးစားဖွယ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၊ ရင်သပ်ရှုမောဖွယ်
အဖြစ်သနစ် တွေဟာ လေ့လာလို့ မကုန်၊ ရေးလို့မကုန်စရာတွေပါပဲ။

အဲဒီ အနှစ်လေးဆယ် အရေးတော်ပုံကြီးရဲ့ အဦးအဖျားကာလလေးကို
ကြည့်လိုက်တော့ အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာ၊ ဆင်ခြင်သုံးသပ်စရာ
စကားလေးတစ်ခွန်းကို တွေ့လိုက်ရပါတယ်။

သက္ကရာဇ် ၇၄၈ မှာ အင်းဝဘုရင်မင်းကြီးစွာထံကို ရွှေပေ(စာ)
တစ်စောင်ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ စေလိုက်သူက
မြောင်းမြစားသမိန်လောက်ဖျား၊ ဟံသာဝတီပြည့်ရှင် ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့
ဦးရီးတော်။ သမိုင်း စိတ်ဝင်စားသူများ၊ လေ့လာသူများအဖို့
လောက်ဖျားလို့ ကြားလိုက်တာနဲ့ ဇာတ်ပွဲထဲက ကုံးရုပ်လို
နိမိတ်ပုံတစ်ခုကို တစ်ခါတည်း သတိရစေမှာ ဖြစ်တဲ့ လောက်ဖျား။

သူ့စာရဲ့ အဓိက က 'ဟံသာဝတီမှာ ဆင်ဖြူရှင်ဗညားဦး
ကွယ်လွန်ပြီးနောက် သားတော်ဗညားနွဲ့က ရာဇာဓိရာဇ်ဘွဲ့နဲ့
နန်းတက်နေပါပြီ။ ရာဇာဓိရာဇ် အခြေမခိုင်ခင် ပဲခူးကို လုပ်ကြံပါ။
သူကလည်း ရေကြောင်းက ကူပါမယ်။ နှစ်ဖက်ညှပ်တိုက်ရင် ပဲခူး
အလွယ်နဲ့ ကျပါလိမ့်မယ်။ အောင်မြင်ရင် အနှစ်ကို အင်းဝဘုရင်ယူပါ။
သူ့ကိုတော့ အကာပဲပေးပါ'တဲ့။

မစ္ဆရီယ၊ အာဃာတ၊ လောဘ၊ မောဟမီးတို့ စတင်တောက်လောင်ဖို့
မီးမွှေးလိုက်တဲ့စာပါပဲ။ မင်းကြီးစွာဟာ ဒီကိစ္စအတွက် မှူးမတ်
ဗိုလ်ပါများကို ခေါ်ယူတိုင်ပင်ပါတယ်။ စည်းတပစ်အမတ်ကြီးလည်း
တက်ရောက်ပါတယ်။ သို့ပေမယ့် ဘုရင်ကို မတိမ်းမချော်ရအောင်
အစဉ်တည့်မတ် ထိန်းသိမ်းပေးနေခဲ့တဲ့ စည်းတပစ်အမတ်ကြီးထံက
ဒီတစ်ခါ ဘယ်လို လျှောက်တင်သလဲဆိုတာ မကြားရပါ။ (မဖတ်ရပါ။)
ဆွေးနွေးပွဲမှာ အဓိက အကျဆုံးကတော့ ဆယ့်ရှစ်နှစ်သား
အိမ်ရှေ့မင်းရဲ့အသံပါပဲ။

အိမ်ရှေ့မင်းက ဟံသာဝတီပြည့်ရှင်ဖြစ်ပြီး သူနယ်ထဲက
မြောင်းမြစားကိုတောင် သူ မလုပ်ကြံနိုင်အောင် အင်အားနည်းနေတာပဲ။
အလုံးအရင်းနဲ့ ချီမယ်၊ တိုက်မယ်၊ ကျွန်တော်ဦးစီးမယ်လို့ ကြိုးဝါး
ခွင့်တောင်းလိုက်ပါတယ်။

ဒီလိုနဲ့ပဲ တောင်ငူကြောင်း၊ တပ်ကိုးတပ်၊ နောက်တပ်မကြီးမှာ
အိမ်ရှေ့မင်း မင်းနားကျယ်ဦးစီး၊ သာယာဝတီကြောင်း၊ တပ်ကိုးတပ်၊
နောက်တပ်မကြီးမှာ သားတော်ငယ်ပြင်စည်စား မင်းဆွေဦးစီး၊
စစ်ချီကြပါတယ်။ ဒီသတင်းကြားတော့ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း တပ်ကြီးပြင်လို့
စစ်ချီလာပါတယ်။

ပန်းကျော်၊ မြေထဲ၊ လှိုင်၊ ခရောက်တောင်ကြား၊ မှော်ဘီဒေသတွေမှာ
တိုက်ပွဲတွေ ဆင်နွှဲကြပါတယ်။ လောက်ဖျားကတော့
ဒဂုံကစောင့်နေပါတယ်။ တိုက်ပွဲတွေကတော့ အပြန်အလှန်ပါပဲ။

နှစ်ဖက်စလုံးဟာ တက်ကြွနေကြတယ်။

ပန်းကျော်မှာ လက်ဦးပိုင်းက အင်းဝအိမ်ရှေ့မင်းသား
အသာစီးရခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရာဇာဓိရာဇ်က မြို့ထဲပြန်ဝင် အင်အားဖြည့်၊
ရာဇပုရောဟိတ်တွေနဲ့ တိုင်ပင်၊ အတိတ်ကောင်းတွေ ကောက်၊
အချိန်အခါကောင်း ယူပြီး အင်အားကြီးစွာနဲ့ ပြန်ထွက်ပါတယ်။
ဒီအချိန်မှာ အင်းဝ ဘုရင့်သားတော် မင်းဆွေက
ဆင်မြို့ချောင်းတစ်ဖက်ကနေ တပ်စွဲစောင့်နေပါတယ်။

ရာဇာဓိရာဇ် ပြန်ထွက်လာတာတွေရတော့ နောင်တော် အိမ်ရှေ့မင်းက
ညီတော်မင်းတွေဆို လူလွှတ်ပြောခိုင်းတယ်။ ချောင်းကို ကူးမလာနဲ့ဦး။
ဟံသာဝတီတပ်တွေ အားခွန်မရှိဘဲ မြို့ပြင်ထွက်လာစရာ အကြောင်း
မရှိဘူး။ အလျင်မလိုနဲ့တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ပိုင်ငယ်ရွယ်သူ၊ ပိုတက်ကြွသူ
တပ်မှူးချုပ်မင်းဆွေက သူ့နောင်တော်စကားကို ပယ်ချလိုက်ပါတယ်။
ငါတို့ စစ်တိုက်ဖို့လာတာ၊ ဗညားနွဲ့(ရာဇာဓိရာဇ်) ထွက်မလာမှာဘဲ
စိုးရိမ်နေတာ။ သူထွက်လာပြီးမှ မတိုက်နဲ့ဦးဆိုတဲ့စကား
ငါလက်မခံဘူးဆိုပြီး ဆင်မြို့ချောင်းကို ကူးပါတော့တယ်။ ဒီအခါ
နောင်တော် အိမ်ရှေ့မင်းကလည်း မြင်းနဲ့အပြင်းစေပြီး တားပါတယ်။
အင်းဝတပ်တွေ အကွဲကွဲ အထွေးထွေး ဖြစ်သွားပြီ။ ရာဇာဓိရာဇ်က ဒါကို
အခွင့်ကောင်း အရယူပြီး ဖြတ်တိုက်တော့ မင်းဆွေတပ်ပျက်ပါတယ်။
အိမ်ရှေ့မင်းလည်း အားမတန်လို့ စစ်နတ်ပြန်လာတယ်။ ဟို ဒဂုံက
စောင့်နေတယ်ဆိုတဲ့ လောက်ဖျားလည်း အင်းဝစစ်ပျက်ပြီးကြားတော့

(အစကတည်းက ရာဇာဓိရာဇ်ကို ကြောက်သူ) ရေကြောင်းကပဲ
လှေဦးလှည့် မြောင်းပြပြန်ပြေးပါသတဲ့။
အိမ်ရှင်မင်းညီနောင်တို့လည်း တပ်စွဲရာမှာ ပြန်စုကြပြီး မိုးစလေသာမှ
ချီကြဖို့၊ အခုမိုးလနီးပြီမို့ နေပြည်တော်ပြန် အင်အားဖြည့်တင်းကြဖို့
ဆုံးဖြတ်ပြီး ပြန်ခဲ့ကြတယ်။ နောက်နှစ်လလောက်ကြာတော့
အင်းဝဘုရင်မင်းကြီးစွာဆီကို ရာဇာဓိရာဇ်က ရွှေပေ(စာ)ပို့ပါတယ်။
လက်ဆောင်အထည်အလိပ်၊ ဆေးဝါးတွေလဲ ပါပါတယ်။

စာပါအကြောင်းအရာက လောက်ဖျားရဲ့ ကုန်းချောမှုကို ထောက်ပြတယ်။
သူ့ကြောင့်စစ်ဖြစ်ရတာကို သုံးသပ်ပြတယ်။ အင်းဝရွှေနန်းရှင်
ဘကြီးတော်ကိုလည်း ခမည်းတော်ကိုယ်စား မှတ်ပါတယ် စသည်ဖြင့်
အကြည်အသာပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ စာထဲမှာပါတဲ့ တစ်ခုသော စာပိုဒ်က ဆက်ရန်ရှိသေးသည်ဆိုတဲ့
အစလေးတစ်စ ပမာပါပဲ။ ရာဇာဓိရာဇ်စာထဲမှာ ...

“သားတော် မင်းညီနောင်နှစ်ပါးတို့သည် ကျွန်၏ မြို့ရွာသို့ ဆင်းခဲ့စဉ်က
ညီနောင် နောင်တော်တို့၏ ဝတ္တရားအလျောက် ကျွန်ုပ်သည် သူတို့အား
လက်ဆောင်ပစ္စည်းများပေးရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ သူတို့သည်
အဆောတလျင် ပြန်နှင့်ကြသဖြင့် မမီလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်” အဲဒီလိုဆိုပြီး
...

အမတ်ဗိုလ်ည ဦးဆောင်တဲ့ တမန်အဖွဲ့ လက်ထဲမှာ
မင်းသားညီနောင်အတွက် ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ လက်ဆောင်တွေက

ရွှေသင်္ဘောရုပ်၊ ရွှေကြုတ်၊ ရွှေငါး၊ ရွှေပုစွန်ရုပ်။ (အထည်အလိပ်၊ ဆေးဝါးတွေနဲ့ အတူပါ)။

‘အဆောင်တလျင်ပြန်သွားကြလို့ လက်ဆောင်ပေးဖို့ မမိလိုက်ဘူး’ဆိုတဲ့ စကားဟာ သိပ်တာသွားပါတယ်။ စစ်ရှုံး တပ်ပျက်ပြီး စစ်နတ်ထွက် သွားရတာကလား။ လက်ဆောင်တွေထဲမှာ ရွှေနဲ့လုပ်ထားတဲ့ အရုပ်တွေဆိုတော့ မင်းသားညီနောင်တို့ကို ခေတ်စကားနဲ့ ပြောရရင် မင်းတို့ ငယ်ပါသေးတယ်ကွာလို့ အမိပွယ်သက်ရောက်နိုင်တဲ့ သဘော။ ခေတ်အခေါ် ဒစ်ပလိုမေစီ ကျမကျတော့ မပြောတတ်ပါ။ ဘုရင်မင်းကြီးစွာမှာ ဒီစာ၊ ဒီစကားကြားရတော့ ဟံသာဝတီ တမန်ရှေ့မှာ မိန့်တော်မူပါသတဲ့။

“ထောင်းသည်မနာ၊ ကြိတ်သည်နာ” ဆိုသကဲ့သို့ ငါ့သားတို့ ရှုံးသည်ကို နှုတ်ရေးဖြင့် နှိပ်စက်၍ဆိုလေသည်’တဲ့။ ဘုရင်တစ်ပါးရဲ့ အရှက်စကားပါ။ နာခံခက် အရှက်ရဖွယ် စကားများကို လူတိုင်း တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း ကြားကြရပြီး ရှက်စရာကောင်း လိုက်လေခြင်းလို့ မြည်တမ်းဖူးကြတာချည်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မင်းကြီးစွာ ရှက်ပုံက သူ့နောက်မှာ စစ်ရေး၊ ရာဇရေး၊ ရာဇမာန်၊ ဘုန်းအာဏာ၊ ထီးပြိုင် နန်းပြိုင် ဘုရင်ဆိုတာတွေ ရှိနေလေတော့...

တမန်တွေရှေ့မှာ မင်းကြီးစွာ မိန့်လိုက်ပါသတဲ့။

‘ရှေ့သို့ သူ့အခြေပို၍ ခိုင်ခံ့လာသော် ပုသိမ်၊ မြောင်းမြနှင့် မုတ္တမတို့ သူ့ လက်ဝင်ဖြစ်လိမ့်မည်’တဲ့။

(နိုင်ပန်းလှ ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်းမှာ ထောင်းသည်မနာ၊ ပြောသည်နာလို့ ဆိုပါတယ်။ မြန်မာမှုအချို့မှာတော့ နာသာခံခက်၊ သိပ်နယ်စကားလို့ ဆိုပါတယ်။ ဦးကုလား၊ မှန်နန်းနဲ့ သုသောဓိတမှာတော့ ထောင်းသည်မနာ၊ ကြိတ်သည်နာလို့ ဆိုပါတယ်။)။ လောက်ဖျားရဲ့ ကုံးစကား၊ အိမ်ရှေ့မင်း မင်းနားကျယ်နဲ့ ညီတော်မင်းဆွေတို့ရဲ့ ငယ်ရွယ်တက်ကြွမှု၊ ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ စာ၊ မင်းကြီးစွာရဲ့ အရှက်စကား... အကြောင်းအရာတွေ အများကြီးပါလားလို့ ဆင်ခြင်စရာပါ။ ရာဇာမင်းတို့ရဲ့ လက်ထွက် စာတစ်ကြောင်း၊ နှုတ်ထွက် စကားတစ်ခွန်းတို့ဟာလည်း အင်မတန်ကို အကျိုးသက်ရောက်မှု ကြီးမားစေပါကလား။ ဒီ ဝိသေသလက္ခဏာတွေရဲ့ အကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄ ပါးကို ရှင်းရှင်းကြီး မြင်နိုင်ပါတယ်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် စိတ်ကို ကောင်းအောင် ခြယ်လှယ်သော ကုသိုလ်စေတသိက် ၁၄ ပါးကိုလည်း ဆင်ခြင်နိုင်ပါတယ်။

မဇ၊ မုန်ဇုန်၊ မပ်ဇပ်
(မဂဒူး)

မွန်ဘာသာမှာ ယောက်ျားလေးရဲ့နာမည်ရှေ့က ‘မ’တပ်ခေါ်ပြီး မြန်မာလို ‘မောင်’ဆိုတဲ့ အသုံးနဲ့တူတယ်လို့ ဖတ်ရှုရပါတယ်။ မဂဒူးဆိုတော့ မောင်ဂဒူး။ ဂဒူးဆိုတာက ခမောက်ရှည်တဲ့။ ငယ်ငယ်တုန်းက မိဘတွေ ကောက်စိုက်နေချိန်မှာ သူ့ကို ဂဒူးခမောင်ရှည် တစ်ခုထဲထည့်၊

နောက်တစ်ခုနဲ့ အုပ်ထားရတာ အစွဲပြုပြီး ဂဠု ... မဂဠုလို့ မိဘများက အမည်ပေးလိုက်ကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

မဂဠုဟာ အညတြ လယ်သမားဆင်းရဲသား မိဘတို့က ဖွားမြင်တဲ့ တကော့ဝန်းဇာတိသားပါ။ ဒါပေမဲ့ သူဟာမွန်ရာဇဝင်မှာ ကြီးစွာသော မှတ်တိုင်ဖြစ်တဲ့ ဝါရီရူးမင်းဆက်ကို စတင်တည်ထောင်နိုင်ခဲ့သူ ဖြစ်လာပါတယ်။ 'မဇ၊ မုန်ဇုန်၊ မပ်ဇပ်'ဆိုတဲ့ စကားသုံးခွန်းဟာလည်း အမှတ်တရ စကားသုံးခွန်းလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

မဂဠုရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ်က စိတ်ဝင်စားစရာပါ။ သူ့ဖခင်ဟာ လယ်ယာအလုပ်ကနေ သောက္ခိတမြို့ကို အထမ်းသမားများ ငှားပြီး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားတဲ့ ကုန်သည်အလုပ်ပါပဲ။ မဂဠုလည်း ကြီးလာတော့ ကုန်သည်အလုပ်ကို ဆက်ခံပါတယ်။ တစ်ခေါက်မှာတော့ အထမ်းသမား နာဖျားလို့ မဂဠုက ဝင်ထမ်းရင်း မိုးကြီးလေကြီးကျ။ သူ့ ပခုံးထက်က တံပိုး မိုးကြိုးပစ်ခံရ၊ သတိရလို့ ကြည့်လိုက်တော့ တောင်ထိပ်မှာ ရွှေပြာသာဒ်ပုံတစ်ခု လျှပ်စီးအလယ်မှာ မြင်လိုက်ရနဲ့ နိမိတ်ထူးများ ကြုံခဲ့ပါသတဲ့။ ရွာကြီးတစ်ရွာရောက်တော့ နိမိတ်ဖတ် ဆရာတစ်ယောက်ဆီ သွားမေးရာ ဟိုက ညွှန်ကြားလိုက်တဲ့အတိုင်း သောက္ခိတမင်းရဲ့ ဆင်ကဲထံ ဝင်အလုပ်လုပ်ပါတယ်။ ကုန်သည်အလုပ်ကို စွန့်လိုက်ပါတယ်။ ဆင်ကျုံး အလုပ်ကြမ်းတွေကို ကြိုးစားလုပ်ရင်းနဲ့ ကြံရည်ဖန်ရည် ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးထက်တဲ့ မဂဠုကို ပြည့်ရှင်မင်းက မျက်စိကျပြီး ဆင်တင်းကုပ်ကနေ

စားတော်ကဲထံ ရောက်ပါတယ်။ နောက် ဝင်းမှူးအဖြစ်ပါ တိုးမြှင့် သူကောင်းပြုခြင်းခံရပါတယ်။ သောက္ခိတမင်းက မဂဠုကို သိပ်သဘောကျတယ်လို့ ဆိုတယ်။

ဝင်းမှူးရာထူးနဲ့ ဘုရင့်ထံ ခစားရင်း မဂဠုဟာ သမီးတော် မေနှင်းတွယ်တာနဲ့ ချစ်ကြိုးသွယ်မိကြပါရော။ နောက်တော့ သမီးတော်ကို ဆင်နဲ့တင်ပြီး ဇာတိ တကော့ဝန်းကို ပြေးပါတယ်။ ဘုရင့်သမီးတော်ကို အရယူလာခဲ့တဲ့ မဂဠုထံကို အရင် သူ့တပည့်အထမ်းသမားတွေက ကျွန်ခံလာကြပါတယ်။ သူကလည်း တကော့ဝန်းကို မြို့တည်လိုက်ပါတယ်။ နောင် ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံမှာ သမိုင်းဝင်လာမယ့် ဒုန်ဝန်းမြို့သစ်ပါပဲ။

မဂဠုဟာ ပိုအမြင်ကျယ်လာပြီး ထီးနန်းအထိ ရည်ရွယ်ချက်ထားလာပါပြီ။ မုတ္တမစား အလိမ္မာမင်းက မဂဠုရဲ့နမ 'နှင်းဥရိုင်'ကို သဘောကျ စွဲလမ်းသွားပါတယ်။ မဂဠုကလည်း နမကို အလိမ္မာမင်းထံ ပို့ခဲ့ချိန်မှာ မဂဠုဟာ မုတ္တမ ငါလက်ထဲရောက်ရမယ်လို့ အကြံရှိနေပါပြီ။ အလိမ္မာမင်းနဲ့ နှင်းဥရိုင်တို့ မင်္ဂလာပွဲကို တောင်လွဲသောင်ပြင်မှာ ကျင်းပဖို့ ချိန်းဆိုစီစဉ်ကြတယ်။ မဂဠုအကြံရှိသလို အလိမ္မာမင်းကလည်း အကြံနဲ့လေ။ မဂဠုကို သူမယုံပါဘူး။ သောက္ခိတမင်းထံမှလည်း သမီးတော်နဲ့ ဘဏ္ဍာတွေကို ခိုးပြေးလာတဲ့ မဂဠုဟာ နမပေးရာမှာလည်း စေတနာ ရိုးရိုးနဲ့မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ နှင်းဥရိုင်ကိုလည်းငါရ၊ မဂဠုကိုလည်း ရှင်းပစ်မယ်ဆိုပြီး အလိမ္မာမင်းက စီစဉ်ထားပါသတဲ့။

စီစဉ်ပုံက သောင်ပြင်မင်္ဂလာပွဲည၊ မဏ္ဍပ်ကြီးမှာ ကခုန်သောက်စား
မူးယစ်ကြချိန်၊ ဓားမြှောင်ကိုယ်စီ ကိုင်ဆောင်ထားတဲ့ အလိမ္မာမင်းရဲ့
လူတွေက ညဉ့်မှောင်တာနဲ့ မဂဒူးကို ဝိုင်းဖမ်းကြဖို့ပါပဲ။

ဒီလျှို့ဝှက်အကြံကို မဂဒူးရဲ့ မိခင်နဲ့မတို့က ထောက်လှမ်းပြီး မဂဒူးထံ
အကြောင်းကြားလိုက်ကြပါတယ်။ မဂဒူး၊ လက်ဦးမှုရယူဖို့
အစီအစဉ်ဆွဲပြီး သူ့ရဲ့ ကျွန်တွေကို ခေါ်၊ သစ္စာဆိုခိုင်းပြီးမှ အသေးစိတ်
ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း အရက်ကိုဝိုင်းပြီး လူမသိအောင် ထွေးပစ်ကြသတဲ့။
အလိမ္မာမင်းရဲ့ လူတွေကိုတော့ အရက်တွေ များများခပ်ငွဲ့
တိုက်ကြသတဲ့။ တစ်နေကုန် သောက်ကြပျော်ကြဆိုပဲ။

နေမွန်းတိမ်းပြီး ညနေစောင်း ဒီရေ ကမ်းထက်ဝက်လောက်အထိ
တက်လာချိန်မှာတော့ အလိမ္မာမင်းရဲ့ လူတွေ အလွန်အကျွံမူးယစ်
နေကြပါပြီ။ သောင်ပြင်နဲ့ကမ်းခြေအကြား ဒီရေရောက်ပြီး
ချောင်းအမောက်လို ရေလှုံပြီး ဆင်တစ်ရပ်မြုပ်လောက်အထိ
ရေနက်လာပါတယ်။

ဒီအချိန်က နေဝင်လုပါပြီ။ ဒီအချိန်မှာ မဂဒူးက အမှတ်မထင်ပဲ
ဆိုလိုက်ပါတယ်။ 'မေ' တဲ့။ အရိပ်အကဲကို အစဉ်တစိုက်ကြည့်နေတဲ့
သူ့လူတွေအတွက် ပထမ အချက်ပေးစကားပါ။ သူ့လူတွေက
သောက်စားခြင်းကို ရပ်ပြီး အသင့်အနေအထား ယူလိုက်ကြပါတယ်။
နောက် မဂဒူးက ဒုတိယမြောက် အချက်ပေးစကားကို ဆိုလိုက်ပါတယ်။

'မုန်ဖန်'တဲ့။ သူ့လူတွေ ထမင်းစားကြပါတယ်။ နောက် မဂဒူးရဲ့
တတိယမြောက် အချက်ပေး စကားက 'မပ်လပ်'။ မဂဒူးရဲ့ သူရဲ 'ရဝ'
တို့ဟာ မပ်လပ်လဲ ကြားရရော ဓားဆွဲပြီး ထခုတ်ပစ်လိုက်ကြတာ။
ဟိုသေရည် အယစ်လွန်နေတဲ့ အလိမ္မာမင်းရဲ့လူတွေ
သေကုန်ကြပါတယ်။

အလိမ္မာမင်းကတော့ ဆင်တစ်စီးထက် ခုန်တက်ပြီး ကိုယ်လွတ်ရုန်း
ပြေးပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆင်က ချောင်းကမောက် အကူးမှာ
ရေမြုပ်ပြီး မပြေးနိုင်တော့ပါဘူး။ မဂဒူးရဲ့လူတွေလိုက်လာပြီး
အလိမ္မာမင်းကို သုတ်သင်၊ အဲဒီ တောင်လွဲသောင်ပြင်မှာပဲ အလောင်းကို
မြှုပ်ပစ်လိုက်ကြပါတယ်။
မဂဒူးကို ဓားမြှောင်ထောင်ဖမ်းဖို့ အလိမ္မာမင်း စီစဉ်ထားချိန်က
ညဉ့်မှောင်မှ။ မဂဒူးရဲ့အစီအစဉ်က နေဝင်ရီတရော။ မဂဒူး လုံးဝ
လက်ဦးမှုရလိုက်ပါတယ်။ မုတ္တမကိုလည်း သိမ်းလိုက်ပြီး
မြို့သစ်တည်ပါတယ်။

မဂဒူးဟာ အမြော်အမြင်၊ အကြံဉာဏ်ကောင်းသူဖြစ်ပြီး အကွက်ကျကျနဲ့
တစေ့တစပ် စီစဉ်တတ်သူပါ။ ယောက္ခမသောက္ကတဲမင်းထံ
အကြည်အသာ သဝဏ်လွှာစေပါတယ်။ မုတ္တမမြို့တည်
နန်းသစ်ဆောက်ပြီးပါပြီ။ သောက္ကတဲ ထီးဖြူရိပ်မှာ ခိုလှုံပါရစေ။
မင်းမြှောက်တန်ဆာငါးပါးနဲ့ မင်းဘွဲ့ အမည်ချီးမြှင့်ပါ။ ရာဇဘိသေက
ခံခွင့်ပြုပါလို့ အနူးအညွတ် ခွင့်ပန်ပါတယ်။ သောက္ကတဲမင်းကလည်း

သမီးကို မဂဒူးခိုးပြေးစဉ်က အမျက်ထားခဲ့ပေမယ့် ခုလိုဆိုတော့
သမီးလည်းရနေပြီ၊ မုတ္တမကိုလည်း နန်းသစ် တည်နိုင်ပြီမို့
မဂဒူးတောင်းသမျှ ပေးလိုက်ပါတယ်။ သမက်ကို သဘောကျ သွားပါပြီ။
ဒီမှာပဲ မဂဒူးဟာ ဗညားဝါးရူးဘွဲ့ရပါတယ်။ ဗညားဝါရူးကနေ ဝါရီရူး
ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ခြောက်နှစ်အကြာမှာ ဆင်ဖြူတော်ရပြီး ဆင်ဖြူရှင်ဖြစ်ပြန်ပါတယ်။
မင်းဖြစ်ပြီးနောက် အနှစ်နှစ်ဆယ်ခန့်အတွင်းမှာ ကမ္ဘာလာနီမင်း၊
တရဖျားမင်းနဲ့ ငေါ်ဒေါ်မင်းတို့ကိုလည်း အောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ...

ဝါရီရူးမင်းဟာ မင်းစည်းစိမ် ၁၉နှစ်အရောက် အသက် ၅၄နှစ်မှာ
မြေးတော်များဖြစ်တဲ့ ရှင်ကြီးနဲ့ ရှင်ငယ်တို့ရဲ့ လုပ်ကြံမှုကို
ခံလိုက်ရပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ ရှင်ကြီးနဲ့ ရှင်ငယ်တို့ရဲ့ဖခင်
တရဖျားကို ဝါရီရူးမင်းအမိန့်နဲ့ ကွပ်မျက်ခဲ့လို့ ပြန်လက်စားချေကြတာပါ။
မြေးနှစ်ပါးလည်း ဘိုးတော်ကို လုပ်ကြံအပြီး ထွက်အပြေးမှာ ဖမ်းမိပြီး
ကွပ်မျက် ခံလိုက်ရပါတယ်။ ဘိုးရဲ့ သင်္ချိုင်းခြေရင်းမှာပဲ
မြေးနှစ်ယောက်တို့ရဲ့ အလောင်းများကို မြှုပ်လိုက်ကြတယ်လို့
ဆိုပါတယ်။

မှူးမတ် ပညာရှိတွေ တိုင်ပင်ကြပြီး ဝါရီရူးမင်းရဲ့ သင်္ချိုင်းဂူမှာ
ရွှေငှက်ရုပ်နဲ့ ကမ္ပည်းစာတစ်ခု ထွင်းထားကြပါတယ်။ အဲဒီစာက 'ကြိမ်
ခုတ်လျှင် ဆူးကိုမထားရာ၊ အဖကို ခုတ်လျှင် သားကိုမထားရာ'တဲ့။ သူ့ကို

မဂဒူးဘဝကနေ ဝါရီရူးမင်းဘဝ ပို့ဆောင်ပေးခဲ့တဲ့ 'မဇ၊ မုန်ဇုန်၊ မပ်ဇပ်'
သုံးခွန်းကိုတော့ ရေးထိုးထားခဲ့ကြပါဘူး။ အကယ်၍များ
ဒီစကားသုံးခွန်းနဲ့ ဖွင့်ပြီး 'ကြိမ်ခုတ်လျှင် ...'နဲ့ ပိတ်လို့
ကမ္ပည်းထိုးထားခဲ့မယ်ဆိုရင် မဂဒူးခေါ် ဗညားဝါရီရူးမင်းရဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ်
တစ်ကြောကြီးကို ထင်မြင်ဆင်ခြင် သံဝေဂပွားစရာ ဖြစ်လာမလားလို့
တွေးမိပါတော့တယ်။ ရာဇဝင်သမိုင်း ဆိုတာလည်း ကြည့်တတ်ရင်
ဘာဝနာမဟုတ်ပါလား။

အို . . . ဆင်ကဲလေ
(တောင်မိဖုရား)

အင်းဝ-ဟံသာဝတီ ဘုန်းလက်ရုံးပြိုလွှဲကြီးရဲ့ ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ရပ် များစွာထဲမှာ
အထင်ကရဖြစ်ရပ်တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဘုရင်၊ စစ်သူရဲကောင်း၊
မှူးမတ်ဝန်တို့နဲ့ စပ်လျဉ်းပြီး အရေးတော်ပုံကျမ်းတွေ၊
ရာဇဝင်မှတ်တမ်းတွေမှာ အသေးစိတ် အကျယ်တဝင့် တွေ့နိုင်ပါတယ်။
ဖြစ်ရပ်စုံသလောက် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ဖွယ်လည်း အစုံအလင်ပါပဲ။

အဲဒီလို အထင်ကရ ကိစ္စရပ်ကြီးတွေရဲ့ နောက်ဘက် ကပ်လျက်သားမှာပဲ
မထင်မှတ်တဲ့ ထောင့်က ပေါ်ပေါက်လာတတ်တဲ့
အချို့ဖြစ်ရပ်လေးတွေက စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလှပါတယ်။
တစ်ခါတစ်ရံ အဲဒီဇာတ်ကွက် ငယ်လေးတွေက

ဇာတ်လမ်းစဉ်ကြီးတောင်မှ ဖုံးလွှမ်းသွားနိုင်လောင်အောင်
အင်အားရှိတတ်တယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

အဲဒီလိုထဲက တစ်ခုသော ဇာတ်ကွက်ငယ်ကလေးပါ။

အင်းဝဘုရင်မင်းခေါင်နဲ့ ရာဇာဓိရာဇ်တို့ ခြိမ့်ခြိမ့်သံသံ ဘုန်းပြိုင်ပွဲနဲ့လို့
အရှိန်ကောင်းနေစဉ် အခါသမယပါပဲ။ အင်းဝရဲမက်တွေ စစ်ပန်းပြီး
ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးလှပြီမို့ ဘုရင်မင်းခေါင်ဟာ မှူးမတ်တွေကိုခေါ်ပြီး ငါတို့
မျိုးရိက္ခာလဲ ကုန်တော့မယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲတို့ တိုင်ပင်ပါတယ်။
ဒီအခါ ရမည်းသင်းစည်သူ တင်လျှောက်ချက်အရ တပ်ကြီးရှစ်တပ်ကို
နောက်ခံထားပြီး ဘုရင်မင်းခေါင် တပ်နုတ်ပြန်ပါတယ်။

တောတွင်းတိုက်ပွဲမှာ ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ ခြောက်တပ်ကလည်း
ဘုရင်မင်းခေါင်ကို တိုက်ဖို့လိုက်လာပါတယ်။ ဘုရင်မင်းခေါင်လည်း
နောက်တော်က ခံတပ်ရှိတာပဲဆိုပြီး အမှတ်မဲ့ချီခဲ့ရာမှာ လဝွန်းအိမ်က
ထွက်တိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆင်တော်ရဲမြတ်စွာစီးပြီး
အင်အားငါးထောင်နဲ့ ဘုရင်မင်းခေါင်က ရင်ဆိုင်တာမို့ လဝွန်းအိမ်တပ်
ပျက်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒီအချိန်မှာပဲ အထိန်းတော်လက်ယာကြီး မြင်းနဲ့အပြင်
ရောက်လာပြီး စစ်ဖျားပေါ်တာကို တိုက်လို့ နိုင်တာတော့ဟုတ်ပါပြီ။
နောက်ပိုင်းက ရာဇာဓိရာဇ်တပ်တွေ အင်အားအလုံးအရင်း

များလှပါတယ်။ ရှေ့စစ်သည်များလည်း ရှေ့အဝေးချီနင်း၊
ရောက်နှင့်နေကြပါပြီ။ အလျင်အမြန်ခွာမှ သင့်ပါမယ်လို့
လျှောက်ပါတယ်။ ဆင်တော်ရဲမြတ်စွာလည်း ပင်ပန်းလှပြီမို့
ဘုရင်မင်းခေါင်ဟာ နလံမ ဆိုတဲ့ ဆင်ကို ပြောင်းစီး၊ ရဲမြတ်စွာကို ဆင်ကဲ
စီးစေပြီး အပြင်းခွာခဲ့ပါတယ်။ ဘုရင်မင်းခေါင် စားတော်သုံးနပ်
လွတ်ပါသတဲ့။ ကစဉ့်ကလျား၊ ကရဲကသီ တပ်ရွေ့ရတာမို့ မင်းခေါင်ရဲ့
မိဖုရားရှင်မိနောက်ဟာ ဆင်က၊ ရွှေပေါင်းဝန်းနဲ့ တကွ
ရာဇာဓိရာဇ်လက်တွင်း သက်ဆင်းရပါတယ်။ ရှင်မိနောက်
ရန်သူလက်ထဲပါသွားချိန်မှာ နောက်ထပ် မိဖုရားတစ်ပါးကလည်း
အခက်ကြုံရတယ်။ သူက တောင်မိဖုရား။ တောထဲတောင်ထဲ ပြေးလွှား
ရတာဆိုတော့ မိဖုရားဟာ ဆင်ပေါ်က လျှောက်ကျ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသတဲ့။
ဆင်ပေါ်က ကျပြီး ချောင်းတစ်ခုနား ပုံလျက်သားလဲနေတဲ့ မိဖုရားကို
ရဲမြတ်စွာဆင်တော်နဲ့ နောက်ကလိုက်လာတဲ့ ဆင်ကဲကတွေ့လို့
ခေါ်တင်ယူခဲ့ပါတယ်။ (ရာဇဝင်ကြီးမှာ အတွင်းသင်းမှူးသမီးတဲ့၊
အချို့ရာဇဝင်မှာ ရှင်ဘို့မယ်လို့ဆိုပေမယ့် မှန်နန်းကတော့
တောင်မိဖုရားလို့ပဲ ယူပါတယ်။)
တောထဲတောင်ထဲမှာ စခန်းချတိုင်း ဆင်ကဲစီမံပုံက ညဉ့်ဘက်မှာ
ဆင်ဦးစီးကို စောင့်စေပါတယ်။ နေ့ဘက်ကျမှ ဆင်တော်ရဲမြတ်စွာပေါ်ကို
တင်ပြီး ခရီးဆက်ရပါတယ်။

ဘုရင်မင်းခေါင်ကတော့ တစ်ပတ်အကြာမှာ နေပြည်တော်ကို
ပြန်ရောက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘုရင်မင်းခေါင် စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်နေပါပြီ။

အလွန်ချောမောလှတဲ့ သူမိဖုရား ရှင်မိနောက်(စစ်ရွှေစည်
မွန်တို့လက်တွင်း ရောက်ရှိသွားသူ)ကို ရာဇာဓိရာဇ်က သိမ်းပိုက်ပြီး
မိဖုရား မြှောက်လိုက်ပြီဆိုတဲ့ သတင်းကို ရဲခွဲပြီကိုး။ စစ်ကလည်း ပျက်၊
မိဖုရားလည်း သူများလက်ပါဆိုတော့ နေပြည်တော်မှာ ကျင်းပနေကျ
နတ်ပွဲတောင် မကရ၊ စည်သံ တူရိယာသံ တစ်သံမှ မထွက်စေရလို့
အမိန့်ထုတ်ပါသတဲ့။ ဒါတင်မက ဘုရင်မင်းခေါင်ညည်းပါတယ်။
“ရှင်မိနောက်လဲ သူလက်ထဲ ရောက်သွားရပြီ၊ တောင်မိဖုရားလဲ
ကျကျန်ရစ်တယ်၊ ဘယ်သူလက်ထဲ ရောက်မလဲမသိ၊ နှစ်ယောက်စလုံး
ဆုံးရှုံးရရင် ငါ အသက်ရှင်နေဖို့တောင် မကောင်းတော့ဘူး”တဲ့။

ဒါကြောင့် တောင်မိဖုရားကို ရှာဖွေ မြင်းသည်နှစ်ဆယ် လွှတ်ပါတယ်။
မြင်းသည်တော်တွေ ပြန်လာကြတယ်။ ရှာလို့မတွေ့ပါပေ။ ဒါပေမဲ့
ရဲမြတ်စွာဆင်တော်ကို စီးလာတဲ့ ဆင်ကဲတစ်ယောက်တော့
နောက်ကြောင်းက ပါလာတာပဲ၊ ဆင်ကဲများ တွေ့မလားလို့
မျှော်လင့်ရပါကြောင်း ဘုရင်ကို သံတော်ဦးတင်ကြပါတယ်။

ဆယ်ရက်လောက်ကြာတော့မှ ဆင်တော်ရဲမြတ်စွာ ရောက်လာတယ်။
ဆင်ကဲ၊ မိဖုရား၊ ဦးစီးတို့ပါလာကြတယ်။ ဘုရင်မင်းခေါင် ‘ဟင်းချ’
သွားပြီပေါ့။ မြို့ပြင်မှာ ဦးဆံဆေးလျှော် သန့်စင်စေပြီး နန်းတော်ထဲ
ဝင်ခွင့်ပြုပါတယ်။ ဆင်ကဲကိုလည်း ကျေနပ်အားရတော်မူလို့
ဆုလာဘ်များစွာ ပေးတော်မူပါတယ်။
ဒါပေမဲ့ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်ရပ်ကတော့ ကြေကွဲစရာပါ။

ကွမ်းအစ်ယူရင်း ကွမ်းသီးညှပ်ဖို့အလုပ် ကွမ်းညှပ်မတော်တဆ
လွတ်ကျရာမှ တောင်မိဖုရားက ယောင်ပြီးဆိုလိုက်မိတယ်။ “အို ...
ဆင်ကဲလေ”တဲ့ ။ ဘုရင်မင်းခေါင်က အနားမှာ တူယှဉ်ထိုင်လျက်။
ကွမ်းညှပ်လွတ်ကျတာ တခြားဟာမယောင်ပဲ “အို ... ဆင်ကဲလေ”လို့မှ
ယောင်ယမ်းရသလား။ တစ်ခုခု လန့်ဖျပ်သွားတဲ့အခါ
ယောင်ယမ်းမိတာမျိုး ဆိုတာက စိတ်ထဲ ရှိနေတဲ့အရာ၊
စွဲလမ်းနေတဲ့အရာ၊ အကျင့်ပါနေတဲ့အရာ ... ဒီလိုကိုး။

ဆင်ကဲကို တခေါ် ယောင်လိုက်မိတာဆိုတော့ ဘုရင်မင်းခေါင်
အတွေးပေါက်ပြီး အမျက်တော်ရှပါပြီ။ ဆင်ကဲကို ဆင့်ခေါ်
စစ်မေးပါတယ်။ ဆင်ကဲ လျှောက်တင်ပုံက ပြောင်မြောက်ပါတယ်။

“မိဖုရားဆင်က လျှောကျပြီး ချောင်းနားမှာ တွေ့ရတာတည်းက ငါတော့
ဒုက္ခလှလှရောက်ပြီ၊ မတော်ရင် အသက်ပါသေမယ်လို့ တွက်ပြီးသားပါ။
မိဖုရားကို တွေ့လျက်နဲ့ ကောက်မတင်ခဲ့ရင် သူတစ်ပါးမင်းက ရသွားမယ်။
မင်းနှစ်ပါး ကြည်သာသွားကြလို့ မိဖုရားကို ပြန်ရခဲ့ရင်လဲ
ဆင်ကဲတွေပါလျက် မယူဆောင်ခဲ့ပါလို့ လျှောက်ရင် ကျွန်တော်
တစ်ဆွေတစ်မျိုးလုံး အသတ်ခံရပါမယ်။ ဆောင်ယူခဲ့ရင်လဲ ကျွန်တော့်ကို
ယုံကြည်မှာ မဟုတ်(ငြိစွန်းခဲ့မှာပဲလို့ ထင်မြင်ယူဆပြီး) အသတ်ခံရမယ်။

..ဒါပေမဲ့အရှင်၊ မိဖုရားကို ခေါ်တင်လာတဲ့နေ့က စပြီးတော့ စခန်းကြိုရင်

သစ်ပင်ပေါ် လင့်စင်ဖွဲ့လို့ မိဖုရားကို အပေါ်မှာ အိပ်စေပါတယ်။
ကျွန်တော်နဲ့ ဦးစီးက မြေပြင်မှာ စောင့်ကြပါတယ်။ ရွာစခန်းကြိုလဲ
မိဖုရားကို အိမ်ပေါ်အိမ်ထက်မှာ အိပ်စေပြီး ကျွန်တော်တို့က မြေမှာပဲ
အိပ်ပါတယ်” လို့ ရှင်းလင်းဖြေကြားပါသေးတယ်။

ဒါပေမယ့် “အို ... ဆင်ကဲလေ”ဆိုတဲ့ မိဖုရားရဲ့ ယောင်ယမ်းစကားက
ဘုရင်မင်းခေါင်နားထဲ၊ ရင်ထဲ စူးဝင်နေပါပြီ။ ဘုရင်မင်းခေါင်
သူ့အတွေးသူ ခိုင်လုံအောင် သူ့ဘာသာတည်ဆောက်ပါပြီ။

ယောင်ယမ်းတယ်ဆိုတာ စိတ်ထဲစွဲနေလို့၊ စွဲနေရအောင်က အနေနီးရုံနဲ့
မပြီး၊ အသေအချာကို ငြိစွန်းခဲ့ကြလို့ ... ဒီလိုဆုံးဖြတ်ပြီး
“မင်းစကားလှအောင်၊ နားထောင်ကောင်းအောင် လျှောက်နေတာပဲ”
ဆိုပြီး ‘သတ်စေ’ အမိန့်ချလိုက်ပါတော့တယ်။
နောက်မှ ဆင်ဦးစီးကို ခေါ်မေးတော့ ဆင်ကဲစကားနဲ့ ထပ်တူ
ထွက်ဆိုပါတယ်။ ဒီတော့မှ ဘုရင် နောင်တကြီးစွာရပြီး သေဆုံးသူ
ဆင်ကဲရဲ့သားကို အဖစားတဲ့ မြို့ပြကျေးရွာနဲ့အတူ ဆင်ကဲ ခန့်ပါသတဲ့။
ဒါပေမဲ့ လက်လွန်ခဲ့ပြီ မဟုတ်ပါလား။

မိဖုရားတစ်ပါးရဲ့ အမှတ်တမဲ့ ယောင်ယမ်းဆိုမြည်သံလေး တစ်ချက်ကို
အကြောင်းပြပြီး ဘုရင်တစ်ပါးရဲ့ “အဆိပ် ငယ်ထိပ်တက်” ဖြစ်ရတဲ့
သံသယ၊ ဒေါသ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်အောက်မှာ သစ္စာရှိ အမှုထမ်း
ဆင်ကဲတစ်ယောက် အသက်ဆုံးခဲ့ရပါတယ်။ မစူးစမ်း မဆင်ခြင်မှု၊

သတိတမံ ဉာဏ်မြေကတုတ် မထားမှု၊ ကျေးဇူးသစ္စာတို့ရဲ့ သဘော
သဘာဝကို နားမလည်မှုတွေဟာ လူကောင်းတစ်ယောက်ရဲ့အသက်ကို
အချည်းနှီး သေတွင်းပို့ခဲ့ပါပကော။ ဪ ... မိဖုရားရယ်၊ သင်ကတော့
‘အို ... ဆင်ကဲလေ’လို့ ယောင်တာလေး တစ်ချက်ပါ။ ဟိုခမျာ အသက်
တစ်ချောင်းပါလားလို့ မြည်တမ်းမိရပါတော့တယ်။

ငါ့မျက်စိနှစ်လုံးတွင် ငြောင့်စူးဝင်ခဲ့သည်မှာ တစ်ဖက်က ထွက်သွားပြီ၊
ကျန်တစ်ဖက်က မထွက်သေး
(ရာဇာဓိရာဇ်)

ဘုရင့်သားမို့ ဘုရင်အနိစ္စရောက်သည့်အခါ ထီးနန်းဆက်ခံခွင့်
ရတဲ့အစဉ်အလာ ရာဇဝံသ တစ်ရပ်ရှိခဲ့ပေမယ့် ဟံသာဝတီ ထီးနန်းကို
ရာဇာဓိရာဇ် ဆက်ခံခဲ့ပုံကတော့ အပြောလွယ်သလောက်
အလုပ်မလွယ်ဘူးလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

သက္ကရာဇ် ၇၄၅ ခုနှစ်ရဲ့ နယုန်လထဲမှာ ဗညားနွဲ့(ရာဇာဓိရာဇ်)ဟာ
ဟံသာဝတီနေပြည်တော် ပဲခူးကနေ ဒဂုံကို ထွက်ခွာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနှစ်
တပို့တွဲလထဲမှာပဲ ပဲခူးကို သူပြန်ဝင်ပြီး ရာဇာဓိရာဇ်ဘွဲ့ခံ
ဘုရင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ ကိုးလခန့်အတွင်း ဗညားနွဲ့ကို ဝန်းရံဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့
အကြောင်းအရာတွေက အများကြီးပါပဲ။ ဒီကာလအတွင်း ဗညားနွဲ့ဟာ
သစ္စာရှိလူယုံတွေ အများကြီး စုဆောင်းရပါတယ်။ အတွင်းရန်၊

အပြန်ရန်တွေကို နှိမ်နင်းရပါတယ်။ နောင်တော်ဒလစား မညီကံကောင်နဲ့ မဟာမိတ်ပြုရတယ်။ ဘောသံကေးခေါ် မသံကေး၊ လူယုံအဒေါက်ကုန်း၊ အထိန်းတော်မွေအဲလော၊ ဘောမွန်၊ မာမတ်ရွာသား ငါးယောက်စတဲ့ သူတွေဟာ ဗညားနွဲ့ရဲ့ထီးနန်း ရယူရေး အကြံအစည်လှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ပါဝင်လာတဲ့ သစ္စာခံတွေဖြစ်ပါတယ်။ အမတ်ကြီး သမိန်ဇိပ်ပြတို့ကတော့ ပဲခူးကနေပြီး ဆက်သွယ်စီမံ ပေးသူတွေပါ။ ဗညားနွဲ့ရဲ့ ဒီအရေးတော်ကြီးကို အစဉ်တစိုက် အနီးကပ် အကြံပေး၊ အခါပေးနေသူကတော့ မင်းကန်စီပါပဲ။

ပဲခူးမှာရှိနေတဲ့ သမိန်မရှု၊ အရီးတော်မဟာဒေဝီတို့ကည်း ဗညားနွဲ့ခြေလှမ်းတွေကို အမြဲမပြတ်စောင့်ကြည့်ရင်း အခွင့်သာတာနဲ့ ဗညားနွဲ့ကို အပြတ်ရှင်းဖို့ အားထုတ်နေကြတာ။ သူ့ဘက် ကိုယ့်ဘက် သူနိုင်ကိုယ်နိုင် အပြိုင်ကြနေလိုက်ကြပုံများ လျှို့ဝှက်သည်းဖို့ ဇာတ်လမ်း ကောင်းတစ်ပုဒ်ပါပဲ။

ဒီလိုနဲ့ ဟံသာဝတီ ထီးနန်းအရေး ရှုပ်ထွေးနေချိန်မှာပဲ ဘုရင်ဆင်ဖြူရှင် ဗညားဦး အနိစ္စရောက်ပါတယ်။ အလောင်းကို နန်းတော်ထဲ ပြင်ဆင်ထားပြီး နေ့ညမပြတ် တာဝန်ယူစောင့်ရှောက်ရသူက သန်လျင်မြို့စားအမတ်ဒိန်ပါ။ ခမည်းတော် မရှိတော့ပြီးလည်းကြားရော ဗညားနွဲ့ဟာ အလုံးအရင်းနဲ့ ဒဂုံကနေ ပဲခူးကို ချီလာပါတယ်။

မှူးမတ်သေနာပတိတွေကို မြို့စီးပြစီးတက်ကြ (ကိုယ့်နေရာ ကိုယ် အသင့်ပြင်စောင့်ကြ)လို့ သမိန်မရှု (ဗညားနွဲ့ရဲ့ ရန်သူတော်ကြီး မဟာဒေဝီနဲ့ စိတ်ဝမ်းညီနေသူ)က အမိန့်ထုတ်ပေးမယ့်

ဟံသာဝတီသားများဟာ ဗညားနွဲ့ထံထွက်ကြိုနှင့် ကြပါပြီ။ ဗညားနွဲ့ဘက် ယိမ်းခဲ့ကြပြီ။ ဒီတော့ သမိန်မရှုလည်း ဆင်ဆယ်စီး၊ ကျွန်ယုံခုနစ်ရာနဲ့ မုတ္တမဘက် ထွက်ပြေးပါတယ်။

ဗညားနွဲ့လည်း အစီအရင်ကြီးစွာနဲ့ ချီလာပြီး အောင်မြေနှင်းဖို့ စေတီတစ်ဆူတည်ပြီး မဏ္ဍပ်ကြီးတစ်ခု ဆောက်စေပါတယ်။ မြို့နန်းထဲ မဝင်သေးဘဲ စစ်ဝတ်နဲ့ပဲ ဆင်စီးချီလာ၊ မဏ္ဍပ်ထဲဝင်ပြီးမှ ရန်အောင်မြင်ဘုရားကို ထွက်ရှိခိုးပါတယ်။ ဘုရားဖူးပြီး အဆင်းမှာပဲ ထွက်ပြေးသွားသူ သမိန်မရှုကို မိခဲ့ပြီလို့ သတင်းရပါတယ်။

“မရှုကို မဏ္ဍပ်ကြီးနား ဆင်ကပ်မှာထား”လို့ အမိန့်ပေးခဲ့ပြီး ဗညားနွဲ့ဟာ ပဲခူးမြို့တွင်းကို မောတရုတ်တံခါးက ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ မောတရုတ်တံခါးမှာ တာဝန်ကျနေသူက အမတ်ဒိန်။ ဗညားနွဲ့ ကြွတော်မူ လာတယ်လည်းဆိုရော အမတ်ဒိန်ဟာ ဦးခိုက်ပြီး မြို့တံခါးပိတ်ထားတာကို ဖွင့်ပေးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နှစ်ရွက်စလုံးမဟုတ်ဘူး။ တစ်ရွက်တည်းသာ ဖွင့်ပေးတာပါ။

ဒီလိုဖွင့်ပေးပြီးမှ အမတ်ဒိန်ဟာ ဗညားနွဲ့ရဲ့ ဆင်တော်ရှေ့ ကနေလျှောက်ရင်း အတွင်းကို ခေါ်လာခဲ့ပါတယ်။

ကနားကြီးဆီရောက်တော့ အသင့်ကော်ဇောခင်းထားတဲ့ ပလ္လင်ပေါ် တက်ထိုင်ပြီး ခဏကြာအထိ စိတ်ငြိမ်အောင် ဆောက်တည်ပါသတဲ့။ ပြီးမှ တလမေဒေါ(သူကြင်ယာ)ကို ခေါ်ခိုင်းပါတယ်။ (ဗညားနွဲ့ ဒဂုံစုန်တော့

တလမေဒေါ လိုက်ပါခွင့်မရခဲ့၊ ပဲခူးမှာ နေခဲ့)၊ တလမေဒေါက
ဝမ်းနည်းစိတ်နာပြီး လိုက်မလာဘူး။ သား ဟောလောကျန်းစောကိုပဲ
ဗညားနွဲ့ဟာ ရင်ခွင်မှာ ထားရပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ ထွက်ပြေးရာက ဖမ်းမိလာတဲ့သူ ရန်သူတော်ကြီး သမိန်မရှုကို
သူ့အမိန့်အတိုင်း မလှုပ်ကနားကြီးရဲ့ ဆင်ကပ်အောက်မှာ
ချည်နှောင်ထားပြီးဖြစ်ပါတယ်။ မရှုကိုလည်းမြင်ရော ဗညားနွဲ့က
“ငါ့မျက်စိထဲ ငြောင့်စူးဝင်နေဆဲ၊ မျက်စိထဲပဲ ရှိနေဆဲ”လို့ မိန့်ပါသတဲ့။
ဒီစကားရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို မပိုင်ဆရာနဲ့ မင်းကန်စီတို့
သဘောပေါက်ပါတယ်။ မျက်စိထဲ အမှိုက် (ငြောင့်) ဝင်ရင်
ထုတ်ပစ်ရတာကလား။ အဓိပ္ပါယ်က သမိန်မရှုကို ရှင်းတော့မယ်ဆိုတဲ့
အဓိပ္ပါယ်။ မင်းကန်စီတို့က “အရှင် ရွှေနန်းတော်တက်ပါဦး”လို့
တောင်းပန်ပေမယ့်မရပါဘူး။ စိတ်ကြီးတဲ့ ဗညားနွဲ့က “သမိန်မရှုကို
ပါးကွက်လက် ခုချက်ချင်းအပ်”လို့ သတ်စေအမိန့် ချလိုက်ပါတယ်။

ပြီးမှ ရှေးမင်းတို့ အစဉ်အလာအတိုင်း ဘိသိက်ခံ၊ ရေဖျန်းခံ၊
ရွှေအိမ်နန်းတက်ပြီး ခမည်းတော်အလောင်းကို ဝတ်ပြုပါတယ်။
ပြီးတော့မှ နန်းတက်ပွဲသဘင်ကြီး ခံယူပါတယ်။ ရှိရှိသမျှ မှူးမတ်ဗိုလ်ပါ၊
သေနာပတိ၊ ကျွန်ဟူသမျှ ဦးတိုက်ခစားကြပါတယ်။ ရာဇာဓိရာဇ်ဘွဲ့ခံ
ပါတယ်။ အချိန်တန်လို့ ညီလာခံကျင်းပတော့ မှူးမတ်စုံညီ ခစားကြရာမှာ
အမတ်ဒိန်ပါလာတာကို ရာဇာဓိရာဇ် မြင်လိုက်တဲ့အခါ ...

“ငါ့မျက်စိနှစ်လုံးတွင် ငြောင့်စူးဝင်ခဲ့သည်မှာ တစ်ဖက်ကတော့
ထွက်သွားပြီး ကျန်တစ်ဖက်က မထွက်သေး”လို့ မိန့်လိုက်တာပါပဲ။
အဓိပ္ပါယ်ကတော့ သမိန်မရှုတော့ ရှင်းသွားပြီးပေါ့၊ ကျန်တစ်ဖက်က
ငြောင့်ဆိုတာ အမတ်ဒိန်။ ဘယ်သူမှ တုတ်တုတ်မှ မလှုပ်ရဲကြဘူး။
ဒီအချိန်မှာ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်လိုက်သူကတော့ ကာယကံရှင်
အမတ်ဒိန်ကိုယ်တိုင် ဖြစ်ပါတယ်။

“အရှင်မိန့်သူဟာ ကျွန်တော့်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိပါတယ်။
အပြစ်က နှစ်ခုဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ တစ်ခုက အရှင်ဒဂုံမှာရှိစဉ် အခြားသူတွေ
စာနဲ့ဆက်သွယ်၊ လူချင်းဆက်သွယ်၊ သတင်းတွေပို့ လုပ်နေကြချိန်မှာ
ကျွန်တော်က ဘာမှ ဆက်သွယ်မှုမပြု၊ ဒါက တစ်ချက်။
နောက်တစ်ချက်က အရှင်ဆင်စီးပြီး ပဲခူးမြို့တွင်းဝင်တဲ့အခါ
မောတရုတ်တံခါး တစ်ရွက်တည်းပဲ ဖွင့်ပေးခဲ့ခြင်းတစ်ချက်၊ ဒါကြောင့်
မျက်စိတစ်ဖက်က ငြောင့်မထွက်သေးလို့ မိန့်တော်မူတာဖြစ်ကြောင်း
ကျွန်တော်သိပါတယ်”လို့ တင်လိုက်တယ်။

ပင်ကိုကလည်း စိတ်ကြီးသူ၊ ဘုန်းစွမ်းပြည့်သူ၊ ဘိသိက်လည်း
ခံယူပြီးခါစ၊ အားလုံးကလည်း ပြားပြားဝပ်နေကြတဲ့ ရာဇာဓိရာဇ်လို့
မင်းတစ်ပါးကို ဒီလိုလျှောက်တင်လိုက်တာဟာ အမတ်ဒိန်ရဲ့ သတ္တိပါပဲ။
ဒီအခါ ရာဇာဓိရာဇ်ကလည်း “အေး...နင့်အပြစ်နင်သိတယ်၊
ငါ့မြို့တွင်းဝင်တုန်းက ဗိုလ်ခြေအင်အားများလို့သာ
နင်တံခါးတစ်ချပ်ဖွင့်ပေးတယ်၊ ငါ့မှာ အင်အားနည်းခဲ့ရင် တစ်ချပ်မှ

နင်ဖွင့်မှာမဟုတ်ဘူး။ နင့်အပြစ်နဲ့ မရူအပြစ်အတူတူ ...”တဲ့။

ထင်ရှားသွားပါတော့မယ်”

ဒါပေမဲ့ အမတ်ဒိန် ပြန်လျှောက်တင်ပါတယ်။

“အပြစ်နှစ်ခုအတွက် သတ်ရင်လည်း သေရပါမယ်၊ ထားရင်လဲ ရှင်ရပါမယ်၊ စင်စစ်တော့ ကျွန်တော်ဟာ နတ်ရွာစံ ခမည်းတော်ကြီးရဲ့ သစ္စာခံပါ။ ဆင်ဖြူရှင် သစ္စာခံပါ။ ဆင်ဖြူရှင်ရန်သူမှန်ရင် ဘယ်သူ့ကိုမဆို အသက်ပေးလိုက်ပါမယ်လို့ သစ္စာဆိုထားသူပါ။ အရှင် ဒဂုံကနေ ခြားနားစဉ်မှာ ဆင်ဖြူရှင်အမိန့်မရဘဲ ကျွန်တော် မဆက်သွယ်နိုင်ပါ။ အရှင် ပဲခူးမြို့တွင်း ဝင်တုန်းကလဲ သခင်ဆင်ဖြူရှင်ဗညားဦးသာ ရှိနေသေးရင် (ဗညားဦးက ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီ)၊ အရှင်ကို ဝင်ခွင့်မပြုဘဲ အသက်ပေးတိုက်မှာပါ။ ဆင်ဖြူရှင် ရုပ်အလောင်းကိုသာ စောင့်ရှောက်တဲ့အနေနဲ့ တံခါး တစ်ချပ်တည်း ဖွင့်ပေးတာပါ။”

“...အခု အရှင် မင်းဖြစ်ပါပြီ၊ အရှင်သစ္စာ ကျွန်တော်ခံခဲ့ပါပြီ။ ဒီအချိန်မှာ တစ်ယောက်ယောက်က အရှင်ကို ပုန်စားခဲ့ရင် အဲဒီရန်သူကို ကျွန်တော်က ဆက်သွယ်ရမှာတဲ့လား၊ ကျွန်တော်ဘယ်တော့မှ မလုပ်ပါ။ ထီးဖြူဆောင်မင်းကိုသာ သစ္စာခံ စားပါမယ်၊ ထီးဖြူမဆောင်းသော သူပုန်မင်းကို ဘယ်တော့မှ မစားပါ။ ကွပ်မျက်ရင်တော့ သေရပါမယ်၊ အမတ်ဒိန်လို မကျင့်ကြနဲ့၊ ပုန်ကန်ခြားနားသော မင်းကို မဆက်မကပ်နေလို့ အမတ်ဒိန် သေရတယ် ... လို့ စကားတွင်ပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော့်ကို သတ်ရင် နောင် သားစဉ်မြေးဆက် အမတ်ဒိန်ရဲ့ ဥပမာ

အဲဒါ အမတ်ဒိန်ရဲ့ စကားပါ။ ရာဇာဓိရာဇ် တိတ်ဆိတ်သွားပါတယ်။ မပိုင်ဆရာနဲ့ မင်းကန်စီတို့က “အမတ်ဒိန်စကား စင်စစ်အကြောင်း မှန်လှသည်၊ အရှင့်အကျိုးသာမက နောင်အနာဂတ် ရာဇဝင်အတွက်ပါ အကျိုးသက်ရောက်စေမယ့်စကား ဖြစ်ပေသည် ...”လို့ လျှောက်ကြပါတယ်။ ရာဇာဓိရာဇ်ဟာ အတော်ကြီးကြာ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပြီးမှ အမတ်ဒိန်ကို မဏိရွတ်ဘွဲ့ကို ချီးမြှင့်လိုက်ပါတယ်။ သန်လျင်ကို ဆက်စားမြဲ စားစေခွင့်ပြုပါတယ်။ ကျွန်ရင်း၊ ရောင်းရင်းဘက်တော်သားတွေ ဘယ်သူမှ ဘွဲ့မရခင် အမတ်ဒိန်ဟာ အဦးဆုံးရခဲ့ခြင်းပါတဲ့။ အမတ်ဒိန်တို့ခေတ် (လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် ၆၀၀ ခန့်)က အမတ်ဒိန်စကားကလည်း မှတ်သားစရာပါပဲ။

အခုတော့ ချစ်မယားကို ပစ်ထားပြီးသွားပါပေါ့လား
(အမည်မသိ မိန်းမတစ်ယောက်)

ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်းကိုဖတ်လေတိုင်း၊ ရာဇဝင်တွင် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကို စာမျက်နှာများပေါ်က တစ်ဆင့် လေးစားရလေတိုင်း အခုခေါင်းစည်းတပ်ထားတာတွေ ငိုကြွေးမြည်တမ်း စကားကို ပြောခဲ့သူ အမည်မသိ မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့ အသံဟာနားထဲမှာ စူးခနဲ၊ စူးခနဲ ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။

အခက်အခဲပြဿနာဆိုတာ ငုပ်နေတဲ့စွမ်းရည်များကိုကြွတက်လာအောင် ဖော်ထုတ်ပေးတဲ့ စိန်ခေါ်မှုဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့စကားရပ်ရှိပါတယ်။
အနှစ်လေးဆယ်စစ်ပွဲ ကာလကြီးထဲမှာ
ကြွတက်လာလိုက်ကြတဲ့စွမ်းရည်တွေဟာ မနည်းမနောပါပဲ။
ရှင်ရဟန်းများ၊ ဘုရင်များ၊ စစ်သည်ကြီးများ၊ အမတ်များ၊ မိဖုရားများ၊
သစ္စာရှိကျွန်ုပ်တို့များသူ့စရိုက်နဲ့သူ၊ သူ့အခြေခံနဲ့သူ ပြုမူပြောဆို
ကပြသွားလိုက်ကြတာများ တကယ့်ကို လောကီထုပ္ပတ်လူတို့ဇာတ်
မှန်ပြောင်းစကြာကြီးပါ။

အဲဒီလိုဖြိုခွဲဖြိုလှိုင်းလှိုင်း 'မြည်' နေကြတဲ့အသံတွေထဲမှာ
အခြားဘယ်စကား၊ ဘယ်အသံနဲ့မှ မတူ၊ ထူးထူးခြားခြားဖြစ်နေတဲ့
ဒီစကား ဒီအသံကတော့...။

စစ်ပွဲကာလကြီးရဲ့တစ်ခုသောအချိန်မှာ ရာဇာဓိရာဇ်ဟာ သန်လျင်မြို့ကို
ရောက်နေခဲ့ပါတယ်။ မင်းရဲကျော်စွာ အစွမ်းပြနေချိန်ဖြစ်ပြီး
ဟံသာဝတီကို ပိုင်းရံတပ်စွဲထားတယ်။ မြို့တွင်းမှာ
ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့သားတော် ဗညားကျွန်းရှိနေတယ်။ မင်းရဲကျော်စွာက
စစ်စိတ်၊ စစ်သွေး အင်မတန်တက်ကြွနေပြီး ရာဇာဓိရာဇ်ကို
အရဖမ်းမယ်လို့ ကြုံးဝါးနေတယ်။ ဒီအချိန်မှာ ရာဇာဓိရာဇ်က

"ဟံသာဝတီကို စစ်ချီမယ်၊ ဒါပေမယ့် မြို့ထဲပိတ်မိနေတဲ့
ငါ့သားတော်ဆီကို ငါတို့ စစ်ချီလာမယ့်အကြောင်း၊ မင်းရဲကျော်စွာတပ်ကို
ငါတို့ အပြင်ကနေ တိုက်မယ့်အကြောင်း ဒီအချိန်အခါ အချိန်းအချက်ကို
သားတော်ဗညားကျွန်းဆီကို သတင်းပို့ရမယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲလို့"
မေးပါတယ်။ ခစားနေကြတဲ့ မျူးမတ်သေနာပတိတွေ တုတ်တုတ်မှ

မလှုပ်ရဲကြပါဘူး။ ဒီတခါ ရာဇာဓိရာဇ်က 'ခုနေ သမိန်ဗြူနဲ့
လွန်းအိမ်တို့သာရှိရင် ငါဒီလောက်ပူစရာမလိုဘူး၊ အခုတော့
ငါ့လက်ရုံးနှစ်ဖက်လုံး ပြတ်သွားပြီမို့ ငါ့အကြံအစည်အောင်တော့'လို့
ညည်းပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာပဲ နောက်ဆုံးမှာ ခစားနေတဲ့အမွန်ဒယာက
သူတာဝန်ယူပါတယ်လို့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ လျှောက်လိုက်ပါသတဲ့။
ပဲခူးမြို့ပတ်လည်မှာ အင်းဝတပ်တွေ အထပ်ထပ်ရံထားတာ မင်း
ဘယ်လိုလုပ်မလဲမေးတော့ အမွန်ဒယာက
သူ့အကြံကိုလျှောက်လိုက်ပါတယ်။ သူ့ကျောကွဲသည်အထိ ကြိမ်နဲ့ရိုက်ပါ။
ပြီးရင် သူ့စိတ်ကြိုက်သူရဲရဲရယ်ရယ်ခေါ်ပြီး သွားမယ်တဲ့။

အမွန်ဒယာဟာ ဒီကျောဒဏ်ရာ၊ သူရဲရယ်ရယ်ခေါ်နဲ့ မင်းရဲကျော်စွာဆီ
ခိုဝင်ပါတယ်။ ငါတို့ရာဇာဓိရာဇ်စစ်တပ်က ထွက်ပြေးလာတာ၊
မင်းရဲကျော်စွာထံ အမှုထမ်းဖို့ပါလို့ပြောတယ်။
ဒါပေမဲ့မင်းရဲကျော်စွာကလည်း စစ်အတွေ့အကြုံရှိသူပေပဲ၊ အမွန်ဒယာကို
မယုံပါဘူး။ စစ်အတွင်းဆိုတာ သူ့ဘက်ကိုယ့်ဘက်
ဒီလိုညှိပါယ်တွေသုံးသုံးပြီး ဝင်ထောက်လှမ်းကြ၊ ပရိယာယ်ဆင်ကြ
လုပ်လေ့ရှိကြတာကိုး။

ဒါကြောင့် ကျောကွဲအောင်ဒဏ်ခတ်ခံခဲ့ရပါတယ်ဆိုတဲ့
အမွန်ဒယာရဲ့စကားကို လက်မခံဘဲ သူတို့ကိုးယောက်စလုံးကို
သံခြေကျင်းခတ်ပြီး အကျဉ်းချထားလိုက်ပါတယ်။
အမွန်ဒယာလည်းနောက်တစ်ဆင့် ကြံပြန်တာပေါ့။
"ကျုပ်တစ်ယောက်ကို ချုပ်မြဲချုပ်ထားပါ၊ ဟိုရှစ်ယောက်ကိုထုတ်ပြီး
ဟံသာဝတီသားတွေနဲ့ တိုက်ခိုင်းကြည့်လိုက်ပါ"လို့ အရေးဆိုပါတယ်။
မင်းရဲကျော်စွာလည်း သံသယရှိနေတဲ့ကြားကပဲ ဟိုရှစ်ယောက်ကို

ထုတ်ခိုင်းလိုက်ပါတယ်။ အဲမွန်ဒယာက သူတို့ကို ကျိတ်မှာလိုက်ပုံက
'မင်းတို့စိတ်ခိုင်းခိုင်းထား၊ သေလုနီးပါး ဒဏ်ရာရနေတဲ့
ဟံသာဝတီသားတွေကို ရအောင်ခတ်ပြီးဆက်သကြ'တဲ့။
ဟိုရှစ်ယောက်ကလည်း ဒီအတိုင်းလိုက်နာတော့ မင်းရဲကျော်စွာက
သံသယတွေ ပျောက်သွားခဲ့ပါရော။ ဘယ်လိုပဲ ဥပါယ်တံမျှင် သုံးသုံး၊
ကိုယ့်အချင်းချင်းခတ်သတ်ဖို့ဆိုတာ မဖြစ်ဘူးကိုး ဒီတော့မှ
အဲမွန်ဒယာကို သံခြေကျင်းကလွှတ်၊ အင်းဝ ဝတ်စုံဝတ်ခိုင်းပြီး
တိုက်ပွဲဝင်ခိုင်းပါတယ်။

အဲမွန်ဒယာက ဓားနှစ်လက်ကိုင်ပြေးဝင်ပြီးမှ မွန်တပ်နဲ့အနီးရောက်တော့
ခေါင်းပေါင်း ချွတ်ပြလိုက်တယ်။ ဟံသာဝတီတပ်သားတွေကလည်း
အဲမွန်ဒယာမှန်း၊ သူရဲရှစ်ယောက်မှန်းသိအောင် ဟစ်အော်ပြောပြီးမှ
ဟံသာဝတီမြို့တွင်းကို အားလုံးပြေးဝင်သွားကြတယ်။
အင်းဝတပ်သားတွေဘာမှ မတတ်နိုင်ကြဘူး။
အဲမွန်ဒယာဟံသာဝတီမြို့တွင်း ရောက်သွားပြီပေါ့၊ အဲမွန်ဒယာလည်း
ဗညားကျန်းဆီဝင်ပြီး လဆန်းသုံးရက်၊ သောကြာနေ့မှာ
ခမည်းတော်ရာဇာဓိရာဇ် အပြင်ကနေ မင်းရဲကျော်စွာတပ်ကို
တိုက်မယ့်အကြောင်း၊ အနောက်ဘက်က
စတိုက်မယ့်အကြောင်းသတင်းပို့ပါတယ်။

မင်းရဲကျော်စွာမှာတော့ ဒေါသအမျက်ခြောင်းခြောင်းပေါ့။
အင်းဝရဲမက်တွေလွှတ်ပြီး အဲမွန်ဒယာကို လူလိမ်၊ လူကောက်၊ ငစဉ်းလဲ၊
ပလီပလာလုပ်ပြီး မြို့တွင်းရအောင်ဝင်တဲ့ကောင်၊ မင်း
မကြာခင်အကြောင်းသိစေရမယ် စသည်ဖြင့် အော်ဟစ်ဆဲဆိုခိုင်းတယ်။
အဲမွန်ဒယာလည်း မြို့ရိုးထိပ်ကနေ ပဲခူးမြို့ထဲဝင်ခဲ့တယ်။ ဒီမှာ

ငါမနေဘူး၊ မနက်မိုးသောက်ကျ ငါပြန်ထွက်ဦးမှာ၊
စောင့်သာကြည့်လို့ပြန်အော်လိုက်တယ်။

ဒီစကားမင်းရဲကျော်စွာပြန်ကြားတော့ ဒင်း မြေလျှိုးမိုးပျံနိုင်သလား၊
ကိုယ်ပျောက်နိုင်သလား၊ ဒင်းက ပြန်ထွက်ဦးမတဲ့။ မိအောင်ဖမ်းလို့
အထပ်ထပ် အစောင့်အကြပ်တွေနဲ့ စီရင်ပြန်ပါတယ်။

နံနက်မိုးသောက်တော့ အဲမွန်ဒယာ ပြန်ထွက်ဖြစ်အောင်ထွက်တယ်။
ထွက်ပုံက မသာအလောင်းဟန်ဆောင်ပြီး ထွက်တာပါ။ ဝါးကပ်ပေါ်
ဖျာခင်း၊ ဖျာပေါ်အဝတ်ဖြူခင်း၊ အဲဒီပေါ်မှာ အဲမွန်ဒယာတက်အိပ်တယ်။
ဘေးနှစ်ဖက်မှာ ငါးပုပ်တွေထည့်၊ ဝဲယာနှစ်ဖက်မှာ ဓားရှည်နှစ်လက်
ချထားပြီးမှ သူပေါ်ကို ဝါးကပ်တစ်ခုနဲ့ပြန်အုပ်၊
ဝါးကပ်ပေါ်ဖျားရည်တွေဆမ်းလိုက်တော့
ယင်ကောင်တွေကတလောင်းလောင်း။

ဒီမသာကို မြို့တံခါးကနေ ထမ်းထုတ်လာတော့
နောက်မှာကပ်လျက်သား ' ဦးပြည်းခေါင်းတုံးရိပ်ထားတဲ့
မိန်းမတစ်ယောက်'ကိုငိုယိုပြီးလိုက်ပါလာစေပါတယ်။

အင်းဝနဲ့နီးတဲ့နေရာရောက်တော့ အဲဒီဦးပြည်းခေါင်းတုံးနဲ့မိန်းမ
(မြန်မာမှုမှာ မိန်းမလေးတစ်ယောက် ဆံကိုဖြည့်၍လိုက်လာလို့
မူကွဲတွေရ)က အသံကုန်တင်ပြီးဟစ်ငိုပါသတဲ့။

"အိုး ကျေးဇူးရှင်ကြီးရဲ့၊ အေးအတူပူအမျှ နေလာကြ၊
ဒီစစ်ကြီးဘေးက လွတ်အောင်ပြေးကြမယ်ဆိုပြီး အခုတော့ စစ်မပြီးခင်

ကျောက်ကြီးရောဂါနဲ့ သေရလေခြင်း၊ အလောင်းကို မြေမြှုပ်လို့မရ၊
အခုရေမျောရတော့မှာပါလား၊ ရိုးရိုးသေခဲ့ရင် မီးသင်္ဂြိုဟ်နိုင်ရဲ့၊
ခုတော့ကျောက်ရောဂါနဲ့ အမယ်လေး ချစ်လင်ကြီးရဲ့ . . .
ခုတော့ချစ်မယားကို ပစ်ထားပြီးသွားပါပေါ့လား " စသည်ဖြင့်
ရင်ဘတ်ထုထုပြီး အော်ဟစ်ငိုယိုလိုက်လာပါတယ်။ ရေဆိပ်ရောက်တော့
မသာထမ်းသူတွေက ငှက်ပျောဖောင်ပေါ် ဝါးကပ်တင်လွှတ်ပြီး
ရေကြောင်းထဲရောက်အောင် မျောချလိုက်ကြတယ်။

အင်းဝစစ်သည်တွေလည်း မကြားဝံ့မနာသာ ငိုသံ၊ ဟစ်သံကြားရပြီးတော့
အပုပ်နံ့ကလည်းတထောင်းထောင်း၊ သည်အထဲ ကျောက်ရောဂါဆိုတော့
အကုန်ကြောက်ကြတာပေါ့။ ငှက်ပျောဖောင်ကို
ကင်းလေ့နားမလာအောင် ဝါးလုံးရှည်တွေနဲ့ ထိုးထုတ်ကြပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့
မြစ်တစ်ကွေ့ရောက်မှ အထဲမှာ အိမ်နံ့ဒယာဟာ ဝါးကပ်ကို ဓားနဲ့ခွဲ၊
ငှက်ပျောဖောင်ကို ကမ်းဆီကပ်အောင် ခတ်၊
ကမ်းရောက်တော့ကုန်းပေါ်တက်ပြေး၊ သန်လျင်ထိ ရောက်။

အိမ်နံ့ဒယာ လွတ်မြောက်သွားပြီဆိုတာ ကြားရတော့ မယုံလို့
မင်းရဲကျော်စွာက သူ့အမတ်တစ်ယောက်ကို သန်လျင်လွှတ်ပြီး
ကြည့်ခိုင်းပါသေးတယ်။ တွေ့ရင် မြင်းရွှေနဲ့ ကတ္တီပါဝတ်လို့ ဆုချခဲ့တဲ့၊
အိမ်နံ့ဒယာဟာ ရာဇာဓိရာဇ်က ပေးတဲ့ ဆုလာဘ်တွေနဲ့ ဂုဏ်ပြုစကား
တွေရခဲ့ပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ ဟို ဆံပင်အဆုံးခံ ဦးပြည်းခေါင်းတုံး ရိတ်ပြီး
အင်းဝတပ်တွေကြား၊ မိန်းမသားတန်မဲ့ မကြောက်မရွံ့
လင်သေမုဆိုးမယောင်ဆောင် ငိုကြွေးမြည်တမ်းရင်း မသာနောက်က

လိုက်ပါခဲ့တဲ့ 'အမည်မသိ မိန်းမ' ကတော့
နောက်ပိုင်းဘယ်သို့ရှိလေတယ် မသိရပါဘူး။ မြန်မာမှုတွေမှာလည်းမပါ။
အရေးတော်ပုံကျမ်းမှာလည်း မတွေ့ရ။

သူရဲကောင်းတွေရဲ့ လက်ရုံး၊ နှလုံး၊ ပရိယာယ်၊ သေနင်္ဂတွေကိုသာ
အထပ်ထပ် မော်ကွန်းထိုးကြလေတဲ့ ရာဇဝင်စာမျက်နှာတွေထဲမှာ
အဲဒီလို ဘယ်သူမှန်းလည်းမသိ၊ ဘယ်ကမှန်းလည်းမသိ၊
ဘာဆုလာဘ်မှလည်းမရ၊ ဘာဥဒါန်းမှလည်း မတွင်ရစ်ခဲ့ဘဲ
မိန်းမသားတန်မဲ့ စွမ်းစွမ်းတမံပါဝင်ခဲ့တဲ့ "သိပ္ပံ၊ အုတ်ချပ်"ငယ်လေးတွေ
ဘယ်လောက်များရှိလေမလဲ။ "ခုတော့ ချစ်မယားကို
ပစ်ထားပြီးသွားပါပေါ့လား"ဆိုတဲ့ ရင်ထုထုပြီး အသံကုန်ဟစ်လိုက်တဲ့
ငိုသံဟာ ဟိုးအဝေးကြီးမှာ သဲ့သဲ့လေးနဲ့ လေးစားဖွယ်အတိပါလားလို့
အမည်မသိ အညကြသူရဲကောင်းများကို အခါခါ
ဦးညွှတ်မိရပါတော့တယ်။

ကျွန်တော်တို့သခင်၊ မိန်းမရုံးသည့်အရေးကို မသိ
(သမိန်ဩတ်ဇ)

အာရုံတစ်ခုခုထဲကို တကယ်တမ်း စူးစိုက်မွေ့လျော်နေတတ်ကြတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေဟာ အခြားသော လူမှုရေးအပါအဝင် အရေးအရာတွေမှာ
အာရုံအလျဉ်းမရှိတာကြောင့် လူတစ်မျိုးကြီးတွေ ဖြစ်တတ်ကြတာ
ရှိပါတယ်။ အထင်ရှားဆုံး၊ အနီးကပ်ဆုံးသာကေ၊ ကတော့
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းပါပဲ။ လွတ်လပ်ရေးသာလျှင် သူ့ဘဝ၊ သူ့

ဝင်သက်ထွက်သက် ဖြစ်နေတာမို့ ဗိုလ်ချုပ်ဟာ အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အနေအထိုင်တွေမှာ ပုံစံ မဟုတ်တော့ဘူး။ သူတို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း သာမန်လူတွေ တွေး၊ ကြံ၊ ပြုမူပြောဆိုနေတာမျိုးတွေကို လုံးဝ စိတ်မရောက်ကြတော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို ခွကျကျ၊ ဘုကျကျ တစ်မျိုးကြီးတွေရဲ့ နောက်မှာ ရိုးဖြောင့်ခြင်း၊ ရှင်းလင်းခြင်း၊ ပရိယာယ်မာယာ မပါခြင်း စတဲ့ ချစ်ခင်လေးစားဖွယ် ဂုဏ်ရည်တွေ ကိန်းအောင်းနေကြပါတယ်။

‘စစ်’သာလျှင် အမိ အဖရယ်လို့ သဘောထားတတ်ကြတဲ့ စစ်သူရဲကောင်းတွေမှာလည်း ဒီသဘောမျိုး တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ စစ်သေနင်္ဂ၊ စစ်ပရိယာယ်တွေအကြားမှာပဲ သူတို့ကိုယ်သူတို့ နှစ်မြှုပ်ထားကြတာမို့ သူတို့ရဲ့အတွေး၊ အပြော၊ အပြုအမူတွေဟာ ဘုဂလနဲ့ ဆန်ကြတော့တယ်။ သာမန်လူတွေမတွေး မပြောတဲ့ကိစ္စမျိုးတွေ သူတို့ဆီက ထွက်ထွက်ကျလာ တတ်ကြပါတယ်။

ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ ဗိုလ်မင်းသမိန်ဗြတ်ဇဟာလည်း ဒီလိုလူမျိုးလို့ ဆိုနိုင်စရာတစ်ကွက် သွားတွေ့ရပါတယ်။ အင်းဝ-ဟံသာဝတီစစ် အရှိန်ကောင်းနေစဉ်ကာလ၊ ဘုရင်မင်းခေါင်က ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ နဝင်းခံတပ်ကို အောင်မြင်ပြီး ပြည်မြို့မှာ တပ်စွဲနေခဲ့ပါတယ်။ နဝင်းခံတပ်မှာရှိတဲ့ ဟံသာဝတီ တပ်သုံးတပ်ဟာ ဗိုလ်မင်းကြီးသမိန်ဗြတ်ဇရဲ့ အစီအမံအတိုင်း မလုပ်လို့ ရှုံးခဲ့ကြတာပါ။

သမိန်ဗြတ်ဇဆိုတာ ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ အားအထားရဆုံး ဗိုလ်မင်းကြီးပါ။

သမိန်ဗြတ်ဇက “ကျွန်တော့်စကား နားမထောင်ကြလို့ နဝင်းခံတပ် ကျခဲ့ပြီ၊ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်စီမံသလို ဆက်လုပ်ပါ”လို့ လျှောက်ပြီး ပြည်မြို့ကို တက်လုပ်ကြံဖို့၊ ဘုရင်မင်းခေါင်တပ်မှာ ရိက္ခာနည်းနေတာကို အညာက လှေ့နဲ့ ရိက္ခာခက်ခဲ၊ ငတ်ပြတ်လို့ ပြည်ကအခွာမှာ တပ်ချင်းအနီးကပ်စွဲပြီး သူ တစ်ခုပြေငြိမ်းရာ ပြေငြိမ်းကြောင်း တောင်းဆိုလာရင် မလိုက်လျောဖို့ စသည်ဖြင့် အစီအမံလုပ်ပါတယ်။

ဒီအတိုင်း လုပ်ကြတော့ တကယ်ပဲ မင်းခေါင်တပ် ရိက္ခာပြတ်ပြီး ပြည်မြို့က ခွာချင်လာတယ်။ ခွာနိုင်ဖို့အတွက် “နောင်တော်နိုင်ငံ ရာမညတိုင်းနှင့် ကျွန်ုပ်၏ သုနာပရန္တ၊ တမ္ပဒီပတိုင်းတို့သည် မီးမသေ၊ ရေမနောက် ရွှေတစ်ပြားတည်းကဲ့သို့” ဘာညာနဲ့ တမန်စေလာပါတယ်။ ရာဇာဓိရာဇ်ကလည်း သမိန်ဗြတ်ဇ မှာထားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာပါတယ်။ လျှော့မပေးပါဘူး။ ဒီတစ်ခါ ဘုရင်မင်းခေါင်က နောက်တစ်နည်း ထပ်ကြံပါတယ်။ ကြံပုံက နဝင်းခံတပ်တိုက်ပွဲမှာ သူ့လက်ထဲ သို့အဖြစ်ရထားတဲ့ မွန်အမတ် သမိန်ဇိပ်ဗြတ်ကို အသုံးပြုတာပါပဲ။ သမိန်ဇိပ်ဗြတ်ရဲ့ သမီးနှစ်ယောက်က ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ မိဖုရားတွေပါ။ သမိန်ဇိပ်ဗြတ်နဲ့ အပေးအယူ လုပ်ပြီးနောက်မှာ သမီးနှစ်ယောက်ဆီ ဖခင်ကြီးရဲ့ အမှာစကား ရောက်လာပါတော့တယ်။

“သမီးတို့ အဘအရွယ်ရောက်ပါပြီ၊ ဒီအချိန်ကျမှ အရှင်နှစ်ယောက်ရဲ့ ကျွန်မဖြစ်ပါရစေနဲ့၊ သေရင်တောင် သမီးတို့လက်တွေကို အဘရင်ခွင်ထက်တင်ပြီး သေချင်ပါတယ်၊ ခုအတိုင်းဆို အရေးတော်

မပြီးပါ။ အရေးတော်ပြီးစေဖို့ (မင်းခေါင်တပ်တွေ ပြည်ကွဲနိုင်ဖို့၊ ရာဇာဓိရာဇ်တပ်က မတိုက်ဖို့) သမီးတို့က တောင်းပန်ကြပါ”လို့ မှာလိုက်ပါတယ်။

ဖအေကြီးစာ ရတော့ မိဖုရားနှစ်ယောက်လည်း ငိုကြီးချက်မနဲ့ ရာဇာဓိရာဇ်ဆီ ချဉ်းကပ်ကြတာပေါ့။ ဒီတစ်ခါ ရာဇာဓိရာဇ်က သမိန်ဗြတ်ဇကို ခေါ်တိုင်ပင်ပါတယ်။ သမိန်ဇိပ်ဗြ မသေသေးဘူး။ သို့အဖြစ် ရှိသေးတယ်ပေါ့။ သမိန်ဗြတ်ဇက အပြစ်ဆိုလိုက်ပါတယ်။ “သမိန်ဇိပ်ဗြဟာ စီစဉ်ပေးတဲ့အတိုင်းမလုပ်ဘဲ သူ့ဘာသာသူလုပ်လို့ သို့ဖြစ်တာ၊ သူသေတာ ရှင်တာ အရေးမကြီးပါဘူး”တဲ့။ ရာဇာဓိရာဇ်ဘုရင် တိတ်သွားပါတယ်။ ဘာမှ ဆက်မမိနဲ့ဘဲ လှည့်ဝင်သွားတယ်။

မိဖုရားနှစ်ပါးက ဘုရင့်နောက်လိုက်သွားပြီး ခြေဖက် ငိုယိုတောင်းပန်ကြပြန်ပါတယ်။ ရာဇာဓိရာဇ်ကလည်း “အေး ... မင်းတို့ အဘကို ငါလဲနမြောတာပဲ ဒါပေမဲ့ သမိန်ဗြတ်ဇ သဘောမတူဘဲ ငါမလုပ်သာဘူး။ မင်းတို့ကိုယ်တိုင် ဗိုလ်မင်းကြီးဆီ သွားတောင်းပန်ကြ”လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ မိဖုရားနှစ်ပါး သမိန်ဗြတ်ဇဆီ ဝင်ကြပြန်ပါတယ်။ လက်ဆောင်တွေနဲ့ပါ။ ငိုယိုပြီး ဘထွေးတော်သာ မှီခိုရာ ဖြစ်ပါတော့တယ်လို့ တောင်းပန်ကြပြန်ပါတယ်။ သမိန်ဗြတ်ဇက ဘာမှပြန်မပြောဘူး။ လက်ဆောင်တွေကို ထိတောင်မထိဘူး။ မယူဘူးတဲ့။ မိဖုရားနှစ်ပါး

လက်လျှော့ကြရပါတယ်။ ရာဇာဓိရာဇ်က သမိန်ဗြတ်ဇကို သပ်သပ်ပြောပြန်ပါတယ်။ “မိဖုရားတွေက ငါ့ခြေဖက်ပြီး ငိုကြတယ်၊ အရေးတော်ပြီးပါစေ (အင်းဝတပ် ပြန်ခွာနိုင်အောင် မတိုက်ဘဲကြည့်နေဖို့) သူတို့အဘကို တွေ့ပါရစေလို့ တောင်းပန်ကြတယ်။ ဗိုလ်မင်း ဘယ်လိုသဘောရပါသလဲ”လို့ မေးတော့ သမိန်ဗြတ်ဇက ထောင်းခနဲ ဖြစ်သွားပုံရပါတယ်။

နဝင်းခံတပ် ကျခွဲလို့ ပြည်အထိ ဘုရင်မင်းခေါင် တမန်စေပြီး စေ့စပ်ရေး စကားဆိုရပြီ၊ တစ်ကြိမ်နဲ့မရလို့ သို့ပန်းသမိန်ဇိပ်ဗြကို ပြပြီး သူ့သမီး နှစ်ယောက် မိဖုရားနှစ်ပါးနဲ့ လှည့်ပြီး အရေးဆိုလာတာ ကောင်းပြီးကောင်းရဲ့နဲ့ ရာဇာဓိရာဇ်ဟာ အစီအမံအတိုင်း လိုက်နာခဲ့ပြီးမှ အခု မိဖုရားတွေက ခြေဖက် ငိုယိုတောင်းပန်ကြခါမှ စိတ်လည်ပြီး ဗိုလ်မင်း ဘယ်လိုသဘောရသလဲ ဘာညာလုပ်လာပြန်တာကို သမိန်ဗြတ်ဇက စိတ်ထဲ ချဉ်တင်တင် ရှိလာဟန်တူပါရဲ့။

“ရွှေနန်းသခင် အောင်မြင်မည့်အရေးကိုသာ ကျွန်တော်တို့ ကြံတတ်ပါတယ်၊ မိန်းမတို့ စကားကို ညှာပြီး မကြံတတ်ပါ”လို့ လျှောက်လိုက်ပါသတဲ့။ ရာဇာဓိရာဇ်ကလည်း မလျှော့သေးဘူး။ “ဗိုလ်မင်းနဲ့ သမိန်ဇိပ်ဗြတို့ဟာ ကြီးချင်းငယ်ဖော် သမီးသွေးသောက်များ ဖြစ်ကြပေတာပဲ၊ သို့ဘဝရောက်နေတဲ့ သမိန်ဇိပ်ဗြကို ဗိုလ်မင်း မရှုကြည့်တော့ဘူးလား”လို့ မေးပြန်ပါတယ်။ ဒီအခါ သမိန်ဗြတ်ဇကြီးက

အပြတ်မှ တကယ့်အပြတ်ကို လျှောက်လိုက်ပါတော့တယ်။ “စစ်မှုတွင် ရှုံးမည်နိုင်မည်အရေးကို ကျွန်တော်တို့သိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သခင် မိန်းမရုံးမည့်အရေးကို မသိ”တဲ့။

ဘုရင်ကို ပြန်ပြောတဲ့စကား တော်ရုံလူ ဘယ်ပြောရဲမလဲ။

ရာဇာဓိရာဇ် တိတ်ဆိတ်နေပါတယ်။ အမျက်လည်းမထွက်ရဲ၊ ရာဇာမာန်လည်း မရှုရဲပါဘူး။ မိဖုရားတွေက မောင်တော် အခြေအနေ ဘယ်လိုလဲလို့ မေးကြပြန်တော့ ‘သမိန်ဗြတ်ဇကို ငါမလွန်သာဘူး၊ သူ့သာ ပြော’လို့ မိန့်ပါသတဲ့။ မိဖုရားတွေကလည်း ဒုတိယမို့ လက်ဆောင်တွေနဲ့ ထပ်ချဉ်းကပ်ပြန်ပါတယ်။ ဗိုလ်မင်းကြီး သမိန်ဗြတ်ဇဟာ ပထမအကြိမ် တုန်းကလိုပဲ လက်ဆောင်တွေကို မယူမသိမ်း၊ မထိမတို့၊ စကားတစ်ခွန်းတော့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ “မင်းဧကရာဇ်တို့ စိတ်တော်အတိုင်း”တဲ့။ သဘောကတော့ ငါ အရေးကုန်ဆိုပြီးပြီ၊ မင်းတို့ ဘုရင်သဘောပေါ့။

ရာဇာဓိရာဇ်လည်း နောက်မှ ငါ့ဗိုလ်မင်း အပြစ်တင်လည်း ငါခံတော့မည်လို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး စေ့စပ်ပြေငြိမ်းမှု လုပ်လိုက်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စအပေါ် သမိန်ဗြတ်ဇ ဘာထပ်ပြောသေးသလဲဆိုတာတော့ မတွေ့ရပါ။ ရာဇာဓိရာဇ်ကလည်း “ငါသို့သောမင်းအား မိန်းမရုံးမည့်အရေးကို မသိဟူ၍ ထိပါးပုတ်ခတ် လျှောက်ခံသလော” ဘာညာနဲ့ အရေးယူအပြစ်တင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဘုရင် ငြိမ်နေခဲ့ပါတယ်။

ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ်လို ဘုရင်တစ်ပါးကို ဒီလိုဒီလောက် ပြောဝံ့တာဟာ သမိန်ဗြတ်ဇ စိတ်ထဲ တကယ့်ကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ဖြောင့်မှန်လို့ပါပဲ။ ရာဇာဓိရာဇ်ဟာ သူ့ဘဝ နောက်ဆုံးအချိန်ထိ သူ့ဗိုလ်မင်းကြီးကို တလေးတစား ဆက်ဆံသွားပါတယ်။ “ကျွန်တော်တို့သခင် မိန်းမရုံးမည့် အရေးကို မသိ” ဆိုတဲ့ တဲ့တိုးစကားလုံးတွေကိုလည်း သူအမြဲပဲ အမှတ်ရမှာ သေချာပါတယ်။

သင့်မှာ ရဟန်းပညာရှိလည်း မရှိ၊ လူပညာရှိလည်း မရှိ
(ပင်းယ စကြိုသူမြတ်)

မြန်မာ့သမိုင်း (ရာဇဝင်)နဲ့ မြန်မာစာပေသမိုင်းကို ပြန်ကြည့်ရင် မင်းလုပ်သူ ဘုရင်များကို ဆုံးမဩဝါဒ ပေးတော်မူကြတဲ့ ရဟန်း ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများရဲ့ ဆုံးမစာတွေဟာ တသီးတခြားကို ထင်ရှားနေတာတွေရပါတယ်။ ကန်တော်မင်းကျောင်းဆရာတော်ရဲ့ လောကသာရ ဆုံးမစာဟာ လူသိများလှပါတယ်။ မင်းကို ဆုံးမခန်းမှာ ပျို့လင်္ကာသွားနဲ့ ရေးထားတဲ့ အပိုဒ် ၂၅ ပိုဒ်ပါဝင်ပါတယ်။ ထင်ရှားကျော်ကြားလှတဲ့ ပါတော်မူတမ်းချင်း ကဗျာကို ရေးဖွဲ့သူ ဆီးပန်းနီဆရာတော်ရဲ့ ‘ခဏ္ဍေဝါဒ ဆုံးမစာ’ ဆိုရင်လည်း သီပေါမင်းထံပို့သွင်းတဲ့ ပျို့လင်္ကာသွား ၃၂ ပိုဒ် ပါရှိပြီး နိဂုံး သံပေါက်မှာ ‘မင်းပဓာန၊ မျိုးလေးဝ၊ ဆုံးမပေးသည့်စာ၊ မညီမမျှ၊ ကျင့်လေက၊

ရောက်စွပါယ်လေးရွာ၊ အညီအမျှ၊ ကျင့်လေက၊ ပေါက်ထ
ဝတီသာ'ရယ်လို့ သတိပေးတော်မူခဲ့ပါတယ်။
ဒီဆုံးမစာတွေကို ဖတ်ရတဲ့အခါ ကဗျာလင်္ကာသွားအနေနဲ့
စာတစ်စောင်ပေတစ်ဖွဲ့ မရှိခဲ့သော်လည်း ဘုရင်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ပြီး
မရွံ့မရှာ စကားအရေးဆို ဆုံးမခဲ့တဲ့ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးကို
သတိရမိပါတယ်။ ပင်းယစင်္ကြံသူမြတ်၊ အရှင်ဇောတယန္တပါ။

သက္ကရာဇ် ၇၆၆မှာ ရာဇာဓိရာဇ်ဟာ ရေတပ်အင်အားကြီးစွာနဲ့
ဆန်တက်လာပြီး စစ်ကိုင်းမြို့ရေဝန်းမှာ တပ်ချ၊ အင်းဝအထက်ကို
ကျော်တက်၊ တကောင်းအထိချီ၊ တကောင်းကိုသိမ်းပြီးမှ ပြန်စုန်ဆင်း၊
အင်းဝကို အင်အားပြိုင်ထားလိုက်တယ်။ ဘုရင်မင်းခေါင်ဟာ
ညီလာခံခေါ်ပြီး ဟံသာဝတီမင်းနဲ့သူတပ် ပြန်သွားအောင်
နှုတ်ရေးလက်ရေးနဲ့ ဘယ်သူများ ကြံနိုင်ပါ့မလဲ တိုင်ပင်တဲ့အခါ
မှူးမတ်ဗိုလ်ပါ၊ ရဟန်း၊ လူပညာရှိများ အားလုံးထဲက
ပင်းယစင်္ကြံသူမြတ်သာ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ထွက်ပြီး အာမခံ တာဝန်ယူလိုက်ပါတယ်။

စင်္ကြံသူမြတ်ဟာ ဦးစွာ ရာဇာဓိရာဇ်ထံ မေတ္တာစာစေပါတယ်။
တွေ့လိုကြောင်းလည်း အကြောင်းကြားလိုက်တယ်။
ရာဇာဓိရာဇ်ကလည်း ငါငြင်းရင် ရတနာသုံးပါးအဝင်
တစ်ပါးရတနာ(သံဃာ)ကို မျက်နှာလွှဲရာ ရောက်လိမ့်မယ်ဆိုပြီး
ဆွမ်းဖိတ် (ပင့်) ပါတယ်။ စင်္ကြံသူမြတ်က ရာဇာဓိရာဇ်အတွက်
လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများ စီစဉ် ယူဆောင်စေခဲ့တယ်။ (မှန်နန်းမှာ

လူသုံးရာကိုင်ခန့်၊ အရေးတော်ပုံကျမ်းမှာ လူခြောက်ဆယ် ထမ်းပိုးရ)
ဒီလက်ဆောင်တွေနဲ့ အတူ ဂိုဏ်းထောက် ဆရာတော်တစ်ပါးကို
အဖော်ပြုပြီး စင်္ကြံသူမြတ်ဟာ လှေနဲ့ ဟံသာဝတီ တပ်စခန်းရှိရာ
ကူးခဲ့ပါတယ်။

“အရှင်ဘုရားလက်ဆောင်တွေ များလှချည်လား”လို့ ရာဇာဓိရာဇ်က
“ပြည်သွယ်စကားဆို”သေးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ပြီးတော့လည်း
စိတ်ဝင်စားစရာလေးတစ်ကွက် စင်္ကြံသူမြတ် ဝင်လာတာကို မြင်လျက်နဲ့
ရာဇာဓိရာဇ်က မှူးမတ်များနဲ့ ဆွေးနွေးနေဟန်ပြုပြီး မမြင်ဟန်၊ မသိဟန်
ပြုသတဲ့၊ ခဏနေမှ အရှင်မြတ်ဘက် လှည့်ပြီး “အရှင်ဘုရားတို့
ဘယ်အချိန်က ရောက်တော်မူကြပါသလဲ”လို့ မေးပါသတဲ့။ ဒီအခါ
စင်္ကြံသူမြတ် ဖြေလိုက်ပုံက “မင်းမြတ် မြင်တော်မူကတည်းကပင်
ငါတို့ရောက်နေကြတယ်”တဲ့။ ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ပြုံးပြီး
မြင့်သောနေရာမှာ ထိုင်တော်မူဖို့ ပင့်ပါတယ်။ စတွေ့ကြတဲ့ ဒီ
'ထိတွေ့မှု'ကလေးကပဲ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား စိတ်ဝင်စားစရာဖြစ်နေပါပြီ။

ဆက်ပြီးမေးကြ၊ လျှောက်ကြ၊ ဖြေကြတဲ့စကားတွေကလည်း
စိတ်ဝင်စားစရာ အတိပါပဲ။ နိုင်ပန်းလှရဲ့ အရေးတော်ပုံကျမ်းမှာတော့
'ပင်းယ စင်္ကြံသူမြတ် နှင့် ရာဇာဓိရာဇ်တို့ အပြန်အလှန်
စကားစစ်ထိုးကြပုံ'လို့ ဖာတိကာမှာ ဖော်ပြပါတယ်။ ရဟန်းတစ်ပါးနဲ့
ဘုရင်တစ်ပါးတို့ စကားစစ်ထိုးကြတယ်ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းဟာ
အနည်းငယ် 'ပြင်း' သယောင်ရှိပေမယ့် သူတို့ ပြောကြဆိုကြတဲ့
စကားအသွားအလာ၊ အပေးအယူတွေ ကြည့်လိုက်တော့

‘စကားစစ်ထိုး’လို့ သုံးတာ သင့်မြတ်တယ် ဆိုရမှာပါပဲ။

ဒီစကားပွဲကို အရေးတော်ပုံကျမ်းမှာ ၁၅ မျက်နှာခန့်အထိ ဖော်ပြပါတယ်။ မှန်နန်းနဲ့ မဟာရာဇဝင်ကြီးမှာလည်း အတော်များများလေး အသေးစိတ် ပြပါတယ်။ နေရာချို့၊ ရမှာမို့ ဒီဆောင်းပါးမှာတော့ အများသုံး စကားလုံးအနေနဲ့ လှယ်ယူပြီး ဖောက်သည်ချပါရစေ။ ရာဇာဓိရာဇ်။ ။ တပည့်တော်ထံ ကြွရောက်တဲ့ ကိစ္စကို မိန့်ဆိုပါဘုရား။

စကြိုသူမြတ်။ ။ မင်းကြီး ကြိုးစားအားထုတ်ပြီး အင်းဝကို ဆန်တက်လာတဲ့ အကြောင်း ငါတို့သိချင်လို့ပါ။ သိရရင် ဂိုဏ်းဆရာ သံဃာတော်များ စုရုံးပြီး ဆွေးနွေး ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ပါပဲ။

ရာဇာဓိရာဇ်။ ။ တပည့်တော် စစ်ချီလာတာ အလိုဆန္ဒ အကြောင်းလေးပါး ကြောင့်ပါ။

(၁) အထူးထူးသောအရပ်ကို ကြည့်လို၍။

(၂) ဘုန်းလက်ရုံးခွန်အား ပြလို၍။

(၃) တိုင်းနိုင်ငံ ကျယ်လှံပြီး ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါများ အလိုရှိ၍။

(၄) ပုဂံအဝရဲ့ ဘုရားပုထိုး မွေတော် ဓာတ်တော်များကို ရှိခိုး ပူဇော်လို၍။ ဆန်တက်လာပါတယ်။

[အရေးတော်ပုံကျမ်းမှာတော့ (၁) မင်းကြီးစွာ လက်ထက်က စော်ကား အထင်သေးခဲ့သည်ကို ပြန်လည်ချေပဖို့၊ (၂) အင်းဝကို ဟံသာဝတီထဲ

ခွင်ပြိုင်ပြု ချဲ့ထွင်ဖို့၊ (၃) စေတီပုထိုး ဓာတ်တော်ဖူးမြင်ဖို့၊ (၄) အောင်မြင်တဲ့ စစ်ကြောင်းနဲ့ ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း ပေထက်အက္ခရာ တင်ပြီး နောင်လူတို့ ပြောစမှတ်ပြုဖို့လို့ ဖော်ပြပါတယ်။]

စကြိုသူမြတ်။ ။ သာသနာတော် ဒါယကာမင်းမြတ်တွင် တရားတော်နှင့်အညီ ဟောကြားဆုံးမမည့် ရဟန်းပညာရှိလည်းမရှိ၊ ပြည်ထဲအမှု၌ အမြော်အမြင် အလိမ္မာနှင့် ပြည့်စုံသော အမတ် သေနာပတိလည်း မရှိ။

ရာဇာဓိရာဇ်။ ။ ဘယ်လို အမိန့်တော်မူလိုက်ပါသလဲ ဘုရား။

စကြိုသူမြတ်။ ။ (ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၊ တာဝတိံသာ၊ အသုရာ၊ မဟာအဝီစိတို့ရဲ့ ယူဇနာတွေ၊ ရေနေ၊ တောနေ၊ လူနေတွေကို ရှင်းပြပြီး လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟဖုံးလွှမ်းလို့ ငရဲသွားရသူ သတ္တဝါများသာ ဖြစ်ကြောင်း အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြပြီးမှ) ကြွလာတဲ့ အကြောင်းလေးပါးမှာ... ဓာတ်တော် ပုထိုးစေတီများကို ဖူးမြင်ပူဇော်လို၍ ဆိုတဲ့ တစ်ပါးသာ တရားနဲ့ညီတယ်၊ ကျန်သုံးပါးကတော့ နတ်ရွာနိဗ္ဗာန်နဲ့ ဖီလာပဲ၊ ဒါကြောင့် ရဟန်းပညာရှိ မရှိလို့ ငါဆိုတယ်။

ပညာရှိအမတ် သေနာပတိ မရှိလို့ ဆိုတဲ့အကြောင်းက သင့်ခမည်းတော် ဗညားဦးနဲ့ အင်းဝမင်းကြီးစွာတို့ လက်ထက်မှာ နှစ်ပြည်ထောင် မီးမသေ၊ ရေမနောက် ရှေ့တစ်ပြေးတည်း ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ သင့်လက်ထက်မှာ

ဒီလိုမဖြစ်လာ။ ပြည်သူ လူ ရဟန်းအပေါင်းတို့
ချမ်းသာရမည့်အကြောင်းကို သင့်အား လျှောက်မယ့်သူ မရှိလို့ ပညာရှိ
အမတ်သေနာပတိ မရှိဟု ငါဆိုတယ်။

ရာဇာဓိရာဇ်။ ။ အင်းဝဘုရင်က မဟာမိတ်လမ်းစဉ် ဖျက်ပြီး
တပည့်တော်ရဲ့ ရေမြေကို သူပိုင်နက်ထဲ သွတ်သွင်းဖို့ကြံဆောင်တာပါ။
တပည့်တော် အပေါ် ဒီလိုဆိုရင် တပည့်တော်လက်ကို ဆွဲချုပ်ထားပြီး
တင်ပါးကို ရိုက်နှက်စေသလို ဖြစ်မနေပါလားဘုရား။

စကြိုသူမြတ်။ ။ မင်းကြီးလျှောက်တင်သလိုဆိုရင် ငါ့မှာ ကိုယ့်လူကို
အနိုင်ပေး၊ တစ်ဖက်လူ ရှုံးစေလိုစိတ်ရှိတဲ့ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ်များကို
မစောင့်ထိန်းသူအနေနဲ့ ဒုဂ္ဂတိလားရမှာပါ။ ငါ ဒီလိုမဟုတ်ပါ။ သတ္တဝါ
အပေါင်းတို့ကို ထာဝစဉ် မေတ္တာပို့ပါတယ်။ ငါ့ဇာတိ စိတ်ရင်းအရ
အင်းဝနှင့် ဟံသာဝတီ နှစ်ပြည်သားတို့ကို သာတူညီမျှ ချစ်ပါတယ်။
စစ်ကြီးဖြစ်ရင် နှစ်ပြည်ထောင်လုံး ကြီးမားတဲ့ အပူမီးလုံးကြီး
တောက်ပါမယ်။ သူက အလျင်ပြုလို့ ကိုယ်က ရန်ငြိုးဖွဲ့ပြီး
လက်စားချေရမယ်လို့ ဘုရားဟော မရှိပါဘူး။ ခန္တီတရား
လက်ကိုင်ထားဖို့သာ သာသနာ့ဒါယကာကို ငါ သတိပေးပါတယ်။

ရာဇာဓိရာဇ်။ ။ သင့်မြတ်ပါတယ် ဘုရား။ သို့သော် အင်းဝမင်းကြီးစွာ
ဟံသာဝတီသို့ စုန်ဆင်းတုန်းက ဘာကြောင့် ဒီလို တရားမပြခဲ့ပါသလဲ။
တပည့်တော် တုံ့ပြန်ဖို့လာခါမှ ခန္တီတရား လက်ကိုင်ထားပါဆိုတာ

တစ်ဖက်သတ် ဖြစ်မနေပါလား။

စကြိုသူမြတ်။ ။ (ပြုံးလျက်ပင်) ကကုသန်ဘုရားလက်ထက်
သာသနာတော် ကတည်းက ခန္တီတရားဟာ ယနေ့ထိ တစ်ခုတည်းပါ။
မင်းကြီးအနေနဲ့ တရားတော်ကိုသာကြည့်ပါ။ (မဟာအဝိစိ ငရဲ၊
ပဉ္စာနန္တရိယကံတို့ကို ရှင်းပြပြီး) စစ်ဗျူဟာခင်းပြီး တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်တဲ့
အဖြစ်ကြောင့် အပါယ်လေးပါးက လွတ်ကင်းနိုင်ပါ့မလား မင်းမြတ်။

ရာဇာဓိရာဇ်။ ။ ရာဇဓမ္မမှာ အကျိုးနဲ့အပြစ်ဟာ ဒွန်တွဲနေပါတယ်။
သံသရာ ကျင်လည်သမျှ ဘယ်သူမှ အပြစ်ပါပ အကုသိုလ်ကံက
လွတ်အောင် မရှန်းနိုင်ပါ။ စိတ်ကြံစည်သမျှ ပညာဉာဏ်နဲ့ နှိုင်းဆခြင်းသာ
ပဓာနပါဘုရား။

စကြိုသူမြတ်။ ။ စစ်ဗျူဟာခင်းမယ်ဆိုလဲ စစ်အင်္ဂါလေးပါးကို
မင်းကြီးသိထားဖို့ လိုပါတယ်။ (လေးပါးကို ရှင်းပြပြီး) ကာလ၊ ဒေသ၊
ဥတုကို မင်းကြီးမေ့နေသလား (အင်းဝဒေသ မိုးဦးလေဦး
မြစ်ရေလျှံခြင်းကို ပြောပြပြီး) ဒီလိုအချိန်မှာ မင်းကြီးရဲ့ လှေတွေ၊
တပ်သားတွေ ဒုက္ခရောက်မယ်။ အင်းဝကို မတိုက်ရဘဲ အလိုအလျောက်
ပျက်စီးပါလိမ့်မယ်။

ရာဇာဓိရာဇ်။ ။ (ပြုံးပြီး) တပည့်တော်က စစ်အင်္ဂါ လေးပါးသာမက
ရှစ်ပါးအထိ သိပါတယ်။ (ရှစ်ပါးကို ရှင်းပြပြီး) အရှင်ဘုရားပြောပြတဲ့

လေးပါး မှန်တယ် မှားတယ် တပည့်တော် မပြောလိုပါ။

စကြိုသူမြတ်။ ။မင်းနှစ်ပါးစလုံးရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ် အကျိုးအတွက် မည်သည့်ဘက်မှ မလိုက်စားဘဲ ငါ ယခုလို ကြိုးစား သတိပေးနေတာပါ မင်းကြီး။

စကားအရှိန်ကောင်းနေစဉ်မှာပဲ ရွှေကြက်ယက် ဘုရားက ဖမ်းလာခဲ့တဲ့ သုံ့ပန်း ခုနှစ်ယောက် (မြန်မာစာပေမူအရ ဘုရားကျွန်သီးတော်များ)ကို မင်းကြီးထံ ဆက်လာပါတယ်။ ဒီအခါ စကြိုသူမြတ်က ဘုရားအမှု ဝေယျာဝစ္စ လုပ်သူများကို အန္တရာယ်ပြု သတ်ဖြတ်တာ ငါ မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ရပြီ၊ အပြစ်ကြီးလှတယ်။ ငါ တရားသံဝေဂ ဖြစ်လှတယ်။ ငါတို့ကို ပြန်ခွင့်ပြုပါတော့လို့ မိန့်ပြီး ထွက်ခွာမယ်လုပ်ပါတယ်။ ဒီအခါမှ ရာဇာဓိရာဇ် စိုးရိမ်လှစွာနဲ့ မေးမြန်းပြီး စိတ်ကြမ်းများလျော့ပါး၊ သမပဋိပတ်စိတ်တွေဝင်၊ ရတနာသုံးပါးကို သတိရလာပြီး ဘုရားကျွန်သီးတွေကိုသတ်သူ သူ့ရဲမက်တွေကို အပြစ်ပေးပါမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီအခါ စကြိုသူမြတ်က ထပ်မံတားမြစ်ပြီး ရဲမက်တွေကိုပါ အပြစ်လွှတ်ဖို့ အလှူခံပါတယ်။ ဘုရင်က သဘောတူပြီး သုံ့ပန်းတွေကိုပါ လှူပါတယ်။ ပြီးမှ “တပည့်တော် အရှင်ဘုရားရဲ့ ဩဝါဒကို မဆန့်ကျင်တော့ပါ။ စစ်ပြီး စုန်ဆင်းပါတော့မယ်၊ ဒီရောက်ခဲ့တာ အစွဲပြုလို့ ဘုရားကျောင်းတော် တစ်ဆောင် ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းချင်ပါတယ်။ တပည့်တော်မှာ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်”လို့ လျှောက်ပါတယ်။

စစ်သွေးစိတ်မာန်တက်နေတဲ့ ဘုရင်တစ်ပါးကို ရင်ဆိုင်တွေ့ အရေးဆို စစ်ချင်းပဲ ‘သင့်မှာရဟန်းပညာရှိလည်း မရှိ၊ လူပညာရှိလည်း မရှိ’ လို့ ရဲရဲပြောခဲ့တဲ့ အဖွင့်စကားဟာ ဆွေးနွေးပွဲရဲ့ အရေးပါသော ပဏာမစကားလုံး ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ပိုင်း အင်းဝ-ဟံသာဝတီ အပြန်အလှန် စစ်ထိုးခဲ့ကြပေမယ့် ဒီတစ်ချို့မှာ စကြိုသူမြတ်အရှင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ဆောင်တာ အောင်မြင်ခဲ့တာကတော့ ဧကန်ဖြစ်ပါတယ်။ ရာဇဇာဝါဒ ဆုံးမစကားအဖြစ် ပင်းယစကြိုသူမြတ်ရဲ့ နှုတ်ထွက်ဩဝါဒ စကားလုံးဟာလည်း ‘သမိုင်းဝင်’ ဖြစ်နေပါတော့တယ်။

အင်းဝကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်တော့မည်ဟု အရှင်မိန့်ပြန်သည်မှာ
မသင့်လျော်၊ တရားနည်းလမ်း မကျ
(အမတ်ဒိန်မင်္ဂလီ)

‘စကားခြောက်ခွန်း၊ လူဉာဏ်ခွန်း၊ လေးခွန်းကို ပယ်၊ နှစ်ခွန်းကိုတည်’ ။ လူတိုင်းလိုလိုသိကြတဲ့ ဆိုထုံးဖြစ်ပါတယ်။ အဘယကုမာရ မင်းသားကို အကြောင်းပြုပြီး ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဟောတော်မူခဲ့ရာမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ စကားဖြစ်ပါတယ်။ စကားခြောက်မျိုးရှိရာမှာ ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးရှိ၊ သူတပါး မနာလို မနှစ်သက်ဆိုတဲ့ နှစ်စွန်းသော စကားအမျိုးအစားပါ။ လေးဆယ့်ငါးဝါပတ်လုံး ဗုဒ္ဓရှင်တော်သတ္တဝါများကို ကယ်တင်ဆုံးမ

တရားဒေသနာ ပြတော်မူခဲ့ရာမှာ အစဉ်အသုံးပြုခဲ့တဲ့ စကားနှစ်မျိုးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနှစ်မျိုးထဲက ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးရှိ၊ သူမနာလို မနှစ်သက် အမျိုးအစားဝင် စကားတစ်ခွန်းကို ပြောခဲ့သူကတော့ အမတ်ဒိန်မဏိရွတ်ပါ။
ပင်းယစင်္ကြာမြတ်နိုး အစေ့အစပ်ဆွေးနွေးပြီးနောက်မှ ရာဇာဓိရာဇ်ဟာ စစ်ကိုရုပ်သိမ်းပြီး အင်းဝကနေ စုန်ဆင်းခဲ့ပါတယ်။ စုန်းမဆင်းခင်မှာ ရာဇာဓိရာဇ်ဟာ သဒ္ဓါအားအပြည့်နဲ့ ရွှေကြက်ယက်တံတိုင်းအနီးမှာ ဘုရားကျောင်းတစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ပါသေးတယ်။
စီးလာတဲ့ ရွှေဖောင်ကြီးကို ဖျက်စေပြီး ပန်းပုရုပ်လုံးများနဲ့ အကျအန မွမ်းမန်ဆောက်လုပ် ရေစက်ချလှူဒါန်းခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူရဲ့ကုသိုလ်သဒ္ဓါ ပီတိဟာ ကြာကြာမခံလိုက်ရပါဘူး။ လှေတပ်ကြီး စုန်ဆင်းလို့ မကြာခင်မှာ ဘုရားကျောင်းတော်ဆီက မီးခိုးလုံးကြီးတွေ လိုမ့်တက်လာတာကို တွေ့လိုက်ရတော့ ပီတိကလေးပျက်ပြီး ဒေါသ အမျက်ခြောင်းခြောင်း ထွက်ခဲ့ရပါတော့တယ်။

ဘုရင်မင်းခေါင်က ရာဇာဓိရာဇ် စုန်သွားပြီဆိုတာ သိရတဲ့အခါ ဘုရားကျောင်းတော်ကို မီးထင်းတိုက်စေခဲ့လို့ပါ။ ရာဇာဓိရာဇ်က ဒေါသနဲ့ အမိန့်ချလိုက်ပါတယ်။ “ငါဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့တာကို သင်းတို့ မီးရှို့ ဖျက်ဆီးပစ်ကြတယ်။ တပ်လှေတွေ အားလုံးရပ်၊ ဆက်မစုန်နဲ့၊ ပြန်ဆန်တက်၊ အင်းဝကို ငါ အရပြန်တိုက်မယ်”တဲ့။ သာမန်အားဖြင့် ကြည့်ရင်တော့ ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ အမိန့်ဟာ ယုတ္တိသင့်ပါတယ်။

ဒေါသလည်းထွက် စရာပါ။ ပြန်ဆန်တက်ပြီး တိုက်ချင်စရာပါ။ တိုက်မယ်လို့ ချီလာခဲ့၊ စင်္ကြာမြတ်နိုး ဆွေးနွေး၊ စစ်သွေးစစ်မာန်တွေကို ချ၊ သဒ္ဓါဝင်လာပြီး ဘုရားကျောင်းတော်တောင်မှ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့တာကလား။ ဒါကိုမှ မီးရှို့ဖျက်ဆီးခံလိုက်ရတာကလား။ အမျက်ခြောင်းခြောင်းထွက်နေတဲ့ ဘုရင့်ရှေ့တော်ကို ဘယ်သူမှ မဝင်ရဲပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အမတ်ဒိန်တစ်ယောက်ကတော့ ကြောက်ကြောက်နဲ့ပဲ အတင်းဦးခိုက်ပြီး လျှောက်ထားပါတယ်။

(ရာဇာဓိရာဇ်၊ ဟံသာဝတီနန်းမြို့ထဲ ဝင်ခဲ့စဉ် တံခါးတစ်ချပ်သာ ဖွင့်ပေးခဲ့လို့ ရာဇမာန်ရှပြီး ငါ့မျက်စိထဲ ပြောစူးဝင်ဆဲလို့ ပြောခဲ့တာ၊ ဒီအခါ အမတ်ဒိန် မကြောက်မရွံ့ လျှောက်ခဲ့တာ၊ လက်ရင်းလူယုံတွေထက်ဦးစွာ အမတ်ဒိန်မဏိရွတ်ဘွဲ့ ရခဲ့တာတွေကို ဒီသမိုင်းဝင်စကားရဲ့တစ်ပုဒ်မှာ ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။)

အခုလည်းအမတ်ဒိန်ဆိုပြန်ပါပြီ။ သူလျှောက်ပုံ...လောကကြောင်း၊ ရာဇကြောင်း၊ ဓမ္မကြောင်းတွေနဲ့ ဘယ်လောက်ညီညွတ်တယ်ဆိုတာ နားထောင်ကြည့်ပါ။

“အရှင်ကုသိုလ်ကို သူတို့ဖျက်ဆီးပစ်တာ အရှင်ကောင်းဖို့ပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကြီးပွားလိုရင် ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုရပါတယ်။ သာသနာအတွက် အရှင်ပြုထားခဲ့တဲ့ ဒီကုသိုလ်ကို သူ မီး တိုက်ဖျက်ဆီးပစ်တာဟာ ဘုရင်မင်းခေါင်အနေနဲ့ သူ့တန်ခိုးအာနုဘော်ပျော့ညံ့သွားအောင် သူ့ဘာသာသူ လုပ်တာပါပဲ။”

“ဘုရင်မင်းခေါင်ဟာ ရတနာသုံးပါးနဲ့ သာသနာတော်ကို
ဖျက်ဆီးသူဖြစ်သွားပါပြီ၊ မီးခဲကိုင်သူလက်ကိုသာ မီးလောင်သလို
သူ့မှာသာ အပြစ်တွေ ကျရောက်ပါတော့မယ်၊ တန်ခိုးအာနုဘော်
ညံ့သွားတဲ့ ဘုရင်မင်းခေါင်ဟာ အရှင်နဲ့ စစ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်လို့
အောင်မြင်ဖို့လမ်း မရှိတော့ပါဘူး။”

“အရှင်ကုသိုလ်ကတော့ ရေစက်ချ လှူဒါန်းခဲ့ပြီးပြီဖြစ်လို့
အထမြောက်ခဲ့ပါပြီ၊ ကုသိုလ်တရား ဘာဝနာပွားသူသာ မဂ်ဖိုလ်ကို
ရနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဘုရားရှင်ဟောထားခဲ့ပါတယ်။ အကြင်သူသည်
သေနင်္ဂခင်းပြီး စစ်အကြိမ်တစ်ရာ၊ တစ်ထောင်ပင်
အောင်မြင်သည်ဆိုစေ၊ ခန္တီဟု ဆိုအပ်သော သည်းခံခြင်းစစ်ကို
တစ်ကြိမ်အောင်မြင်သည်နှင့် မညီသေးပါဘူး၊ ခန္တီဆောင်တဲ့
အကျိုးအာနိသင်ဟာ အခြားကုသိုလ်များထက် အဆများစွာ
သာလွန်ပါတယ်။

“ဟံသာဝတီကို ပြန်စုန်ပါတော့မယ်လို့ ပင်းယစင်္ကြံသူမြတ်ထံမှာ
အရှင်ဝန်ခံ ကတိပြုခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်၊ ယခုမှ .. အတိတ်အနာဂတ်
အရေးကို မသိသူ၊ ရတနာသုံးပါးနဲ့ သာသနာဖျက်ဆီးသူကို
အမျက်ထွက်ပြီး အင်းဝကို ပြန်တိုက်မယ်လို့ အရှင်မိန့်ပြန်သည်မှာ
မသင့်လျော်၊ တရားနည်းလမ်းမကျလို့ ကျွန်ုပ်မြင်တဲ့အတွက်
ရွှေဖဝါးတော်အောက် ရှိခိုးလျှောက်ဝံ့ပါတယ်”

စိတ်ကြီးလှတဲ့ အခက်အခဲပေါင်းများစွာကိုလည်း သူ့ဘုန်းစွမ်း အင်အားနဲ့
ဖြတ်ကျော်ကာ ဘုရင်ဖြစ်လာတဲ့ ရာဇာဓိရာဇ်လို့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
တစ်ယောက်ရဲ့ အမျက်ဒေါသရှေ့မှာ ဖြတ်ဝင်ရဲတဲ့ ကိစ္စပါ။
ဘယ်လောက် အန္တရာယ်ကြီးပါသလဲ။ ပြီးတော့ (တစ်ခါကလည်း)
သတ်စေအမိန့်တော်အောက်က သီသီလေး လွတ်မြောက်ခဲ့ရတဲ့ဖြစ်ရပ်
ရှိခဲ့တယ်။

အမတ်ဒိန် ဒီလိုလျှောက်နေချိန်မှာ ဟိုးမြစ်ညာ၊ ရွှေကြက်ယက်တံတိုင်း
ဘုရားကျောင်းဆောင်ဆီက မီးခိုးလုံးကြီးတွေ မည်းခနဲ မည်းခနဲ
လိပ်လိပ်ထဆဲဖြစ်မှာပါ။ ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ သွေးကြောတွေထဲမှာလည်း
ဒေါသတွေက ဖျန်းခနဲ ဖျန်းခနဲ တက်ပျံဆဲဖြစ်မှာပေါ့။
တော်ရုံဆိုရင်တော့ “နင့်ပထွေးက မီးတိုက်ပစ်တာ နင်မမြင်ဘူးလား၊
လာပြန်ပြီးလား”လို့ ကြိမ်းပြီး တစ်ချက်တည်းလွှဲ ခုတ်ပိုင်းစီရင်
ပစ်လောက်စရာပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ ရာဇာဓိရာဇ်က ဆင်ခြင်သုံးသပ်တယ်။ အမတ်ဒိန်ရဲ့
စကားကလည်း ဆင်ခြင်သုံးသပ်စရာ အပြည့်။ ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးရှိစကား။
ဘုရင်ဟာ စစ်ချင်းတော့မနာ(ယူ)လို့၊ မနှစ်သက် ဖြစ်မိမှာပါ။ သို့သော်
လောက၊ ဓမ္မ ရာဇ အရေးသုံးပါးစလုံးနဲ့ ညီညွတ်လှတဲ့စကားကို
သူနှစ်သက်လာရပါတော့တယ်။
“လှေဦးလှည့်၊ ဆက်စုန်ကြတော့”လို့ အမိန့်ပေးပါတယ်။ မင်းကျင့်တရား

ဆယ်ပါးမှာ အကောဓံ အမျက်မထွက်ခြင်း၊ ခန္တီ သည်းခံခြင်းရယ်လို့ နှစ်ပါး အပါအဝင်ပြဆိုထားပါရောလား။ ရာဇာဓိရာဇ်ဟာ စစ်ပွဲအရာ အထောင်နဲ့ အောင်မြင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အမတ်ဒိန်မဏိရွတ်ရဲ့ စကားတစ်ခွန်းဟာ ဘုရင်တစ်ပါးရဲ့ သန္တာန်ကို ကြည်လင်နိုင်ခဲ့စေရုံမက အစဉ်အလာမဟုတ်သော စစ်ကိုလည်း တားဆီးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ခေတ်ကာလများ၊ စနစ်များကိုဖြတ်သန်းပြီး ယခုတိုင် လှပပြောင်မြောက်စွာ ပဲ့တင်မြည်နေဆဲစကားလို့ လေးစားစွာ မှတ်တမ်းပြုလိုက်ရပါတယ်။

မိဖုရားကို ငါမနမြော၊ သင်းကိုသာ ငါနမြောသည်

(ရာဇာဓိရာဇ်)

တို့သခင် စိတ်တော်ကိုသာ စမ်းသည်၊ ချစ်သနားတော်မူသည် မှန်၏

(လဝန်းအိန်)

သူ့အမည်ရင်းက မသံလုံပါ။ တိုက်ကုလားမြို့ကို စားရပြီး ဘုရင်ပေးတဲ့ ဘွဲ့မည်က လဝန်းအိန်။ (လွန်အိန် = သိကြားမင်းကဲ့သို့စွမ်းသူ) ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရှင် ရာဇာဓိရာဇ်ထံပါး အမှုထမ်းကြတဲ့ သူရဲကောင်းတွေထဲမှာ ထင်ရှားတဲ့သူပါ။ သံလှစ်သမီး မေနှင်းကေသရာနဲ့ အကြောင်းပါ။ ခေါင်ငါးဆက်စံအိမ်ကြီးကို ပိုင်ဆိုင်ရပြီးနောက်မှာ လဝန်းအိန်ရဲ့ ဂုဏ်သတင်းဟာ ပိုလို့ ကြီးကျယ်လာခဲ့ပါတယ်။

သူ့ရှင်ကလည်း အများကြီး မြှောက်စားခဲ့ပါတယ်။

သူ့ဘုရင်နဲ့ သူ့သူရဲကောင်းတို့ စစ်ပွဲကာလတစ်ခုမှာ အချစ်စမ်း အဖြစ်သည်းလိုက်ကြပုံတစ်ခုကတော့ မထိတ်သာ မလန့်သာလို့ပဲ ဆိုရပါတော့မယ် ဖြစ်ပုံက ဒီလိုပါ။ သက္ကရာဇ် ၇၅၀ မှာမြောင်းမြစားလောက်ဖျားနဲ့ ဒလစားမညီဂံဂေါင်တို့ ပူးပေါင်းပြီး ရာဇာဓိရာဇ်ကို ပုန်စားဖို့ကြံကြပါတယ်။ ဒလစားမညီဂံဂေါင်ကို သူ့ရှင်ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့ပေမယ့် လောက်ဖျားက အလုံးအရင်း ကောင်းကောင်းနဲ့ဆက် အန်တုနေပါရော။ ဒါနဲ့ပဲ မြောင်းမြကိုတိုက်ဖို့ မလွယ်သေးဘူးဆိုပြီး ပုသိမ်ကို ကြိုတိုက်ဖို့ ချီပါတယ်။ ပုသိမ်က မြောင်းမြစားကို စစ်ကူပေးတာပါ။ ပွဲကြမ်းပါတယ်။ သူ့ရှင်ဘက်က အမတ်ရာဇမနု ဆင်ထက်မှာပဲ သေနတ်မှန် ကျဆုံးတဲ့ အထိပါပဲ။ ဒါကြောင့် တပ်ရပ်ပြီး မြောင်းမြကို ချီပြန်ပါတယ်။ ပုသိမ်နဲ့ မြောင်းမြကို နှစ်ဖက် ညှပ်တိုက်ကြဖို့ တပ်ချပါတယ်။

သူ့ရှင်က လက်ရုံးသူရဲကောင်း လဝန်းအိန်ကို ဒေါင်းပေါင် လုလင်ကနေ ရေကြောင်းတိုက်ပွဲ နှိဖို့ အမိန့်ချပါတယ်။ အင်မတန် ခက်ခဲ ကြမ်းတမ်းမယ့် တိုက်ပွဲပါပဲ။ စစ်ထွက်ဖို့ အမိန့်နဲ့အတူ လဝန်းအိန် စိတ်ဓါတ်ပိုတက်ကြ၊ အမှုတော် ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ ပိုထမ်းရွက်အောင် သူ့ရှင်က အစီအစဉ် တစ်ခုလုပ်ပါတယ်။ လုပ်ပုံက ကိုယ်တိုင်သုံးဆောင်တဲ့ ရွှေကွမ်းအစ်မှာ ကွမ်းထည့်ပြီး မိဖုရားမွေသင် (ခေါ်) ဒလသုဒ္ဓမာယာကို လဝန်းအိန်ထံ ပို့လွှတ် ဆက်သစေတာပါ။ ကြီးစွာသော ဂုဏ်ပြုခြင်းနဲ့

စိတ်ဓါတ် မြှင့်တင်ရေးပါပဲ။ သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်အရ သူရဲကောင်းဆိုတာလည်း ဘယ်လောက်ပင် ကြီးကျယ်စေကာမူ ဘုရင်ရဲ့ကျွန်ပါ။ ကျွန်တစ်ယောက်ထံ မိဖုရားကို ဘုရင်သုံးတဲ့ ရွှေကွမ်းအပ်နဲ့ စေလွှတ်တယ်ဆိုတာ နည်းနည်းနောနော ချီးမြှောက်မှုမှ မဟုတ်ဘဲကလား။

လွန်းအိန်ဟာ မိဖုရားထံက ကွမ်းကိုစား၊ တပ်စခန်းပြန်ရောက်တဲ့အခါ စဉ်းစားပါတော့တယ်။ ပုသိမ်တပ်မှာ လှေတပ်အင်အား များလှတယ်။ တို့မှာ နည်းလွန်းတယ်။ သူ့ရှင်က ငါ့ကို အစွမ်းကုန် ချီးမြှောက်မြှင့်တင် ပေးလိုက်တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ငါစမ်းဦးမယ် ငါ့ကို သူ့ရှင် တကယ်ချစ် မချစ်၊ ချစ်ရင်လည်း ဘယ်လောက်အထိ ချစ်သလဲ ငါစမ်းဦးမယ်။ တကယ်ချစ်တော် မူလို့ကတော့ ငါ့အသက်ကို စွန့်ပြီး အမှုထမ်းမယ်။ ဒီလိုတွေးပြီး လွန်းအိန်ဟာ တပည့်တစ်ယောက်ကို “ငါ့ကို မေးရင် ငါနေမကောင်း ဖြစ်နေတယ်လို့ပြော”လို့ မှာပြီး စောင်ခေါင်းမြီးခြုံ အိပ်နေပါသတဲ့။

မိုးသောက်လို့ စစ်ထွက်ရတော့မယ့်အချိန်မှာ အမတ်ဒိန်နဲ့ ဗိုလ်မင်းကြီး သမိန်ဗြတ်ဇတို့ တပ်လှည့်စစ်ဆေးကြတော့ တပ်ဦးမှာ လွန်းအိန်ကို မတွေ့။ ရေတက်ချိန် စစ်ထွက်ရတော့မယ့်အချိန် လွန်းအိန် ဘယ်ရောက်နေသလဲပေါ့။ ဟိုတပည့်က တပ်မင်းနေမကောင်းလို့ အိပ်နေပါတယ်ဆိုတော့ လွန်းအိန်ရဲ့လှေထက် အိပ်ခန်းထဲ ဝင်ကြည့်ကြပါတယ်။ နဖူးစမ်း လက်စမ်းကြည့်တော့မှ

လွန်းအိန်ဖြေပါတယ်။ “မနေ့ညက မိဖုရား ကျွန်တော့်ထံ ကွမ်းဆက်လာစဉ် ရင်ဝတ်လျှောကျခဲ့တာ တွေ့ရပြီးနောက်မှာ ကျွန်တော် စွဲလမ်းပြီး မအိပ်နိုင် မစားနိုင်၊ ကယောက်ကယက်ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ စစ်ထွက်လဲ သေမယ်၊ စစ်မထွက်ဘဲနေလဲ သေမယ်၊ သေမှာချင်းအတူတူ မထွက်တော့ဘူး”တဲ့။

အမတ်ဒိန်နဲ့ သမိန်ဗြတ်ဇတို့က အမျိုးမျိုး ဆုံးမဩဝါဒ ပေးကြပါတယ်။ ဆူလိုက်ကြိမ်းလိုက်၊ အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ရှင်းပြလိုက်။ လွန်းအိန်က ပေပြီး ခံနေပါတယ်။ အမတ်ကြီးနှစ်ဦးက ထပ်ဆုံးမပါတယ်။ စစ်ကာလမို့ မင်းအလိုလိုက်ပြီး မိဖုရား မင်းကို ပေးတယ်ပဲထား။ စစ်ပြီးတဲ့အခါ သူ့ရှင်တန့်န့်ရှိမယ်၊ ရှိလေတိုင်း မင်း အကုသိုလ်တက်မယ်၊ ကျေးဇူးရှင်ကို ကျေးစွပ်တဲ့ ယုတ်မာတဲ့အကြံ မင်းကြံတယ် .. စသည်ဖြင့်။

မရဘူး။ လွန်းအိန်ကလည်း “ဒါ .. ကျွန်တော့်ကြောင့် မဟုတ်၊ သူ့ရှင်အစီအမံကြောင့် ဖြစ်ရတာ၊ တောဆင်မထံ အာရုံငြိပြီး မုန်ယစ်တဲ့ ဆင်ပြောင်ကို ဆင်ကဲက မထိန်းနိုင်သလို ကျွန်တော့်ကို ဦးရီးတော်တို့ ထိန်းနိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ ထက်နေပြီးသား ဓားကို သံချေးတက်၊ ပျက်တုံးစေပြီးမှ ဒီ ပျက်တုံးဓားနဲ့ ပွဲဝင်မယ်တဲ့လား။ ဘယ်တော့မှ ပွဲရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ရန်သူကို အောင်မြင်လိုလျှင် ဓားရှင်က သူ့ဓားကို ပြန်ထက်အောင်သွေး၊ သံချေးပွတ်တိုက်၊ ဒီလိုလုပ်မှဖြစ်မယ်။ အခုတော့ မရတော့ဘူး။ စစ်မထွက်ဘူး”လို့ လုံးလုံးကြီးကို ဘူးခံနေပါတော့သတဲ့။

အမတ်ကြီးနှစ်ဦးကလည်း မင်းကို ငါတို့ဆုံးမတယ်၊ မင်းမနာယူ ခုလို အထွန့်တက် ချေပနေတာတွေကို သူ့ရှင်ထံ ပြန်သံတော်ဦးတင်လိုက် ရမလားဆိုတော့ လဝွန်းအိန်က ဦးရီးတော်တို့ သဘောတဲ့လေ။

အမတ်ကြီးနှစ်ဦး အတော်အကျပ်ရိုက်သွားပါတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ စစ်ကာလကြီးမှာ ဆုတ်ဆိုင်းနေလို့မဖြစ်၊ အချိန်ကြာရင် စစ်ရေးစစ်ရာ ပျက်တော့မယ်။ ဖြစ်သမျှ အလုံးစုံ တင်ကြစို့ ဆုံးဖြတ်ပြီး သူ့ရှင်ထံ ဝင်ကြပါတယ်။ ဒါတောင်မှ လဝွန်းအိန် စစ်မထွက်ပါ သူ့ရှင်လို့လျှောက်ပြီး ရှေ့ဆက်ဖို့ အတော်ခက်နေကြသေးတယ်။ ဘုရင်က ဘာဖြစ်သလဲ၊ ဘာပြောသလဲမေးတော့ ကျွန်စဉ်းလဲစကားကို မဆိုသာပြီ လို့ ဆုတ်ဆိုင်းဆိုင်း ဖြစ်နေကြပြန်တယ်။ သူ့ရှင်က ဆိုသာဆိုပြောတော့မှ အကြောင်းစုံ သံတော်ဦးတင်ကြပါတယ်။

အလုံးစုံကြားရတဲ့အခါ သူ့ရှင် ရာဇာဓိရာဇ်ရဲ့ အမူအရာကိုကြည့်ပါ။ အရေးတော်ပုံကျမ်းအတိုင်း ပြန်ရေးပြရရင် (ရာဇာဓိရာဇ်လည်း ပြုံးတော်မူ၏။ “မိဖုရားကို ငါမနှမြော၊ သင်းကိုသာ ငါနှမြောသည်”ဟု မိန့်၍ မိဖုရား ဒလသုဒ္ဓမာယာကို ခေါ်စေသည်။) ပြီးတော့ ဆက်မိန့်ပုံကို နားထောင်ကြည့်ပါဦး။

“ငါတို့ မင်းဆိုတာ သူရဲကောင်းလဲချစ်တာပဲ၊ မိဖုရားလဲ ချစ်တာပဲ၊ ဒီနှစ်ဖြာအနက် မိဖုရားဆိုတာ ငါတို့အဖော်အဖက်ပဲ၊ လူ့ဘုံမှာ ငါတို့ အာရုံဖြည့်ဖို့နဲ့ စိတ်ပျော်ရွှင်ဖို့ပဲ။ သူရဲကောင်းဆိုတာကျတော့

ရန်သူတွေကို တွန်းလှန်အောင်မြင်ဖို့ အဖော်၊ ထီးဖြူကို စောင့်ထိန်းတတ်တဲ့ အဖော်၊ နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန် သာသနာတော်ကို ငါတို့ဆောင်နိုင်စေတဲ့ အဖော်၊ ငါတို့အတွက် ကျက်သရေမင်္ဂလာ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပတ် အာနုဘော်ဖြစ်စေတဲ့ အဖော်။”

“မိဖုရားကို နှမြောနေလို့မရ၊ သူရဲကောင်းကို ပိုချစ်ရမယ်။ ငါ့အနေနဲ့ ဒလသုဒ္ဓမာယာလို ချောမောလှပတဲ့ မိန်းမမျိုးရှာရင် တစ်နေ့မဟုတ် တစ်နေ့ရမှာ မုချ။ အခုလို စစ်ပွဲကာလမှာ လဝွန်းအိန်လို သူရဲကောင်းမျိုးရဖို့ ခက်လှတယ်” ဒီလိုမိန့်ပြီး အမိန့်ချလိုက်ပါတယ်။ “မိဖုရားအား ကောင်းစွာ ပြုပြင်မွမ်းမံလျက် ရွှေလောင်းတော်ဖြင့် လဝွန်းအိန်ထံ ပို့စေ”

အမတ်ကြီးနှစ်ဦးလည်း မိဖုရားကို ပို့ဆောင်ရေးတာဝန် ယူရပြန်ပါတယ်။ ဒီမှာလည်း သူ့ရှင်က “လဝွန်းအိန်ဆန္ဒ ပြည့်ဝစေဖို့၊ မိဖုရားကို ငါပို့လိုက်တယ်၊ ဆန္ဒပြည့်ဝရင် စစ်ချီရာမှာ အောင်မြင်စေဖို့ ငါ ဆုတောင်း လိုက်တယ်”လို့ မှာလိုက်ပါသေးတယ်။

မိဖုရားပို့လာပြီလို့ သတင်းကြားတာနဲ့ လဝွန်းအိန်ကလည်း ကန်တော့ပွဲ၊ ရွှေပန်း၊ ငွေပန်း၊ ဖယောင်းတိုင်၊ ပေါက်ပေါက် စတာတွေနဲ့ ပြင်ဆင်ပြီး အဝေးကပင် လက်အုပ်ချီကန်တော့ အမတ်ကြီးတွေကိုလည်း ရှိခိုး၊ သူ့ရှင်ကိုလည်း ရည်စူးရှိခိုးပြီး ပြောပုံက...

“တို့သခင် စိတ်တော်ကိုသာ စမ်းသည်၊ ချစ်သနားတော်မူသည်မှန်၏”တဲ့။

ပြီးတော့ သူ့အပြစ်ကို ခွင့်လွှတ်ဖို့၊ ဦးရီးတော်တို့က မိဖုရားကို ပြန်လည်
ခေါ်ယူဆောင်သွားဖို့နဲ့ ကျေးဇူးရှင်ရဲ့ စိတ်တော်ကို သိရပြီမို့
“ဒီလောက်စစ်ကို မဆိုထားဘိ၊ ဒါထက်ကြီးတဲ့စစ်ပဲ ဖြစ်စေ၊
အသက်သေသည့်တိုင် အမှုတော်ထမ်း ကျေးဇူးဆပ်ပါမယ်လို့
လျှောက်ပေးကြပါ”လို့ မှာပါတယ်။ ရွှေလောင်း ပြန်အထွက်၊
လွန်းအိန်လည်း စစ်ထွက်။
ခက်ခဲကြမ်းတမ်းလှတဲ့ ဒီတိုက်ပွဲမှာ လွန်းအိန် အောင်ပွဲရခဲ့ပါတယ်။

ဘုရင်နဲ့ သူရဲကောင်း၊ သခင်နဲ့ ကျွန်၊ အပြန်အလှန်၊ စိတ်စမ်း
အချစ်စမ်းလိုက်ကြပုံများ သြချလောက်စရာပါပဲ။ စစ်ကာလ စစ်စိတ်
စစ်သွေး ဆူဝေနေတဲ့ကာလမို့ ဒီလို မထိတ်သာ မလန့်သာ
အကဲစမ်းလိုက်ကြပုံကို သြချမိနေတဲ့အချိန်မှာပဲ ဒီဘုရင်နဲ့
ဒီသူရဲကောင်းကြားက မိဖုရား ဒလသုဒ္ဓမာယာ ဘယ်လိုများခံစား၊
ဘယ်လိုများပြောလေမလဲလို့ “မိန်းမသားစကား”ကို
ကြားချင်နေမိပါတော့တယ်။

ဥယျာဉ်စိုက်သောယောက်ျားတို့သည် ရေသွန်းလောင်း၍ အပင်ကို
ကြီးထွားစေသည်။ အညွန့်ကို မဆိတ်ကြပေ။
(ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ)

“ရဟန်းတို့၊ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် နားလည်း

ထောင်တတ်၏။ ပြန်၍လည်း ပြောတတ်၏။ သင်ယူလည်း
သင်ယူတတ်၏။ မှတ်လည်း မှတ်တတ်၏။ သိလည်း သိတတ်၏။
သိစေလည်း သိစေတတ်၏။ အကျိုးစီးပွား ရှိ၊ မရှိလည်း လိမ္မာ၏။
ငြင်းခုံခြင်းကိုလည်း မပြုတတ်။ ရဟန်းတို့ ... ဤတရားရှစ်မျိုးတို့နှင့်
ပြည့်စုံသောရဟန်းသည် တမန်ပြုလုပ်၍ သွားရန် ထိုက်တန်၏”

“အကြင်ရဟန်းသည် ကြမ်းတမ်းစွာ ပြောဆိုတတ်သော ပရိသတ်သို့
ရောက်သော်လည်း မတုန်မလှုပ်။ စကားကိုလည်း မယုတ်စေ။
သတင်းစကားကိုလည်း မဖုံးကွယ်။ ယုံမှားခြင်းကင်းသော
စကားကိုလည်း ပြောဆိုတတ်၏။ မေးမြန်းသော်လည်း
အမျက်မထွက်တတ်။ ထိုသို့သော သဘောရှိသော ရဟန်းတို့သည်
စင်စစ်အားဖြင့် တမန်ပြုလုပ်၍ သွားရန် ထိုက်တန်၏”

အထက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်က အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် အဋ္ဌကထာနိပါတ်၊
ပဌမပဏ္ဏာသက၊ မဟာဝဂ်၊ ဒူတေယျသုတ်လာ ဗုဒ္ဓရဲ့စကား ဖြစ်ပါတယ်။
တမန်အင်္ဂါရှစ်ရပ်ကို ပြဆိုထားတာပါ။
နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေး၊ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးတို့မှာ သံတမန်ဟာ
မရှိမဖြစ် အရေးပါတဲ့ကဏ္ဍ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘ဒစ်ပလိုမက်တစ်’ဆိုင်ရာ
ကျင့်ဝတ်ကျင့်ထုံး၊ လုပ်နည်း လုပ်ဟန်တွေဟာ ခေတ်အလျောက်
ကျယ်ပြန့်လာခဲ့ပေမယ့် ဒစ်ပလိုမေစီရဲ့ အရင်းခံဂုဏ်အင်္ဂါကတော့
ဒူတေယျသုတ်လာ အချက်ရှစ်ချက်ကနေ ပြေးမလွတ်နိုင်ဘူးလို့
ဆိုချင်ပါတယ်။

သံတမန်လို့ ခြုံပြီးခေါ်ကြပေမယ့် မြန်မာမင်းတို့ရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားမှာတော့ သံတမန်ငါးမျိုးခွဲပြတာ တွေ့ရပါတယ်။ (၁) စေတမန်- ဘုရင်မင်းတို့ မှာတိုင်းဆိုသူ (၂)တန်ဆေး- မင်းနှစ်ပါးတို့ကို သင့်အောင်ဆိုသူ (၃)သုံးသေး- စကားအသွားအလာကိုထောက်၍ မယုတ်မလွန်ဆိုသူ (၄) သံ- လိုသောအချက်ကိုတောင်းလာသူ (၅) မင်းစေ-မှာတိုင်းဆို၍ စေဖက်ရမှ သွားသောသူ။

ခရစ်နှစ် (၁၃) ရာစုကုန်ကာနီးမှာ မွန်ဂိုတို့ဟာ ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းအတိုင်း မြန်မာပြည် အလယ်ပိုင်းကို ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်ဖို့ ကြံစည်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီအခါနရသီဟပတေ့ (တရုတ်ပြေးမင်း) ဆည်းကပ်တဲ့ မင်းဆရာ ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ (သျှင်ဒိသာပြာမုက်) ဟာ မင်းကြီး စေလွှတ်ချက် အရ တယ်တူ (မဟာမြို့တော်၊ ပီကင်း၊ ဘေးကျင်း) ကိုကြွပြီး ကူဗလိုင်ခန့် (ခုစီလိုင်)နဲ့ အရေးဆိုခဲ့ပါတယ်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၆၄၆၊ ခရစ်နှစ် ၁၂၈၄ မိုးရာသီအကုန်အထိ မွန်ဂိုတို့ မဝင်လာသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဆောင်းရာသီရောက်ရင် ဆင်းလာတော့မှာပဲလို့ နရသီဟပတေ့ စိုးရိမ်ပါတယ်။ ဘုရင် ကိုယ်တိုင်လည်း ပုဂံနေပြည်တော်က ခွာပြီး ပြည်အနောက်ဖက်မှာ တိမ်းရှောင်နေခဲ့တာ နှစ်နှစ်နီးပါးခန့် ရှိပါပြီ။ အမှန်တော့ နရသီဟပတေ့က စိုးရိမ်နေပေမယ့် နောက်တစ်နှစ် ၁၂၈၅ မိုးကုန်လို့

ဆောင်းဝင်တဲ့အထိ မွန်ဂိုတို့ဟာ မြန်မာပြည် အလယ်ပိုင်းကို စစ်မဆင်နိုင်သေးဘဲ စစ်ပြင်တဲ့အဆင့်သာ ရှိပါသေးတယ်။ (တကောင်း / သင်းတွဲကတော့ မွန်ဂိုလက်တွင်း သက်ဆင်းခဲ့ပါပြီ)။ ဒီအချိန်မှာ အနန္တပိစည်နဲ့ မဟာပိုဆိုတဲ့ အမတ်နှစ်ဦးကို ခေါင်းဆောင်တင်ပြီး ဘုရင်က တကောင်းကို သံအဖွဲ့လွှတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့နှစ်ဦးနဲ့တင် မလုံလောက်တော့ဘဲ ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ ပါဝင်လာဖို့ အခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်လာပါတော့တယ်။

ဆရာတော်ဟာ သစ်ဆိမ့်နဲ့ ဟန်လင်းက ထွက်ခွာခဲ့ပြီး တကောင်းကို ရောက်လာတယ်။ မွန်ဂိုတို့ စေလွှတ်ခဲ့တဲ့ တိဗက်မဟာယာန ရဟန်းများနဲ့ တွေ့ဆုံခဲ့တယ်။ သည့်နောက်မှာ နယ်ခြားကို ဖြတ်ပြီး ဆရာတော်ဟာ (အခု ယူနန်နယ်မြို့တော်) ကိုရောက်လာတယ်။ ဝါဆိုပြီး အဲဒီနှစ် ၁၂၈၆ ဆောင်းတွင်းမှာ ခရီးဆက်ပါတယ်။ ကူဗလိုင်ခန့်မင်းကြီးနဲ့ တွေ့ကြတဲ့အခါ ဆွေးနွေးကြတဲ့ စကားတွေကို အများသုံးစကားနဲ့ ပြန်ပြောရရင်-

ကူဗလိုင်ခန့်။ ။ တကောင်းကို ကျွန်ုပ်စေလွှတ်တဲ့ ရဟန်းတော်အဖွဲ့ဟာ စစ်ရေးအတွက် မဟုတ်ပါဘူး။ သာသနာရေးအတွက်ပါ။ (မွန်ဂိုမင်းသား ဆုဆုတေဂိခေါင်းဆောင်တဲ့ စစ်တပ်ကြီးနဲ့အတူ မဟာယာနဘုန်းကြီးတွေ ပါလာတယ် ပုဂံကို စစ်တပ်စုန်ဆင်းရင် ဒီဘုန်းကြီးအဖွဲ့တွေလည်း ပါလာမှာဖြစ်ပါတယ်)

ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ။ ။ မဟာရာဇ၊ သင့်စစ်သည်များနဲ့ ရဟန်းများ

မြန်မာပြည် အလယ်ပိုင်းရောက်ရင် ဆန်စားရမှ အသက်ရှင်နိုင်မယ်။
စပါးဆိုတာ တိုင်းပြည်သာယာရေးရဲ့ အရင်းအမြစ်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ အခု
စစ်ကြောင့် ရဟန်း သံဃာများပင် နေပြည်တော်ကို စွန့်ခွာခဲ့ကြပြီ။
စိုက်ပျိုးသူ မရှိတော့လို့ ဆန်လည်း မရှိတော့ပြီ။ သင့်စစ်သည်များ
ဆန်မစားရဘဲ ထန်းကိုပဲ စားကြရလိမ့်မည်။ ဝမ်းနာပြီး သေကျေကြမယ်။
(ဒုတ္တိ ကန္တရကပ်ကို သွယ်ဝိုက် ရည်ညွှန်းလိုက်ခြင်း) စစ်သည်တွေ
သေနေတာကိုတွေ့ရင် ရဟန်းသံဃာ တွေလည်း နေပြည်တော်ထဲ
မဝင်ဝံ့ဘဲ ပြေးလွှားရင်းနဲ့ပဲ ပျံလွန်ကုန်လိမ့်မယ်။ ဒီလိုသာဆိုရင်
မင်းကြီးရည်မှန်းချက် အောင်မြင်ပါတော့မလား။ (ကူဗလိုင်ခန်မင်းကြီး
တွေ့ပြီးစဉ်းစား၊ အဖြေမပေးနိုင် ရှိချိန်မှာ ဆရာတော်က
ဆက်မိန့်ပါတယ်။)

ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ။ ။ မဟာရာဇ၊ ဥယျာဉ်စိုက်သော ယောက်ျားတို့သည်
ရေသွန်းလောင်း၍ အပင်ကို ကြီးထွားစေသည်။ အညွန့်ကို
မဆိတ်ကြပေ။ သစ်ပင်သီးမှ အသီးကို စားဖို့ မျှော်မှန်းကြသည်။ ပုဂံကို
ရေသွန်းလောင်းပါ။ ပြည်က ငယ်ပေမယ့် ထိုပြည်၏ သာသနာသည်
မြင့်မြတ်ပါသည်။ မင်းကြီးမှာလည်း ဘုရားဆုကို တောင်းသူ
မဟုတ်တုံလော (တိဗက် မဟာယာနအရ ဘုရားဆုပန်ခြင်း၊
ဘုရားအလောင်း ဖြစ်ရခြင်းဟာ အဓိက အချက်ပါ။ ဒီအညွှာကို
ကိုင်လိုက်တဲ့အတွက် ကူဗလိုင်ခန်မင်းကြီး ပိုပြီး ညွတ်သွားပုံရပါတယ်။)
မဟာရာဇာ သင် တိုက်ခိုက်အောင်မြင်ခဲ့တဲ့ တိုင်းပြည်များဟာ
များလည်းများ၊ ကြီးလည်းကြီးပေတယ်။ ပုဂံဆိုတာ ပြည်ငယ် တစ်ခုသာ

ဖြစ်တယ်။ သာသနာထွန်းကားတဲ့ ဒေသမို့ ဘုရားလောင်းတို့က
မြတ်နိုးကြတယ်။ စစ်သည်သူရဲများကို မလွှတ်နဲ့ဦး။ ငါတို့
ကောက်ပဲသီးနှံများကို စိုက်ပျိုးပါဦးမယ်။ စိုက်ပျိုးပြီးစီးတဲ့ အချိန်ကျမှ
ဝင်လာပါ။

ကူဗလိုင်ခန်။ ။ ပဏ္ဍိတ်ပြောဟောသော အမိန့်တော်တွင် တပည့်တော်
အဖို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ပဏ္ဍိတ် ပြန်ကြွတော်မူပါ။ ထွက်ပြေးသွားတဲ့
သူတို့ကို ပြန်ခေါ်၍ ကောက်ပဲသီးနှံ စိုက်ပျိုးကြပါ။ ပြီးစီးသောအခါ
လူလွှတ်၍ တပည့်တော်အား အကြောင်းကြားပါ။

ဆွေးနွေးပွဲ အောင်မြင်စွာပြီးစီးခဲ့ပါတယ်။ ကျရောက်အံ့ဆဲဆဲ
စစ်ဘေးအန္တရာယ်ကို ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစွာ ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ
ဖယ်ရှားပေးခဲ့တာပါ။ နောက်ပိုင်းကျမှ နရသီဟပတေ့မင်းကို
သားတော်ပြည်စားက လုပ်ကြံတာတွေ၊ မြင်စိုင်း ညီနောင်အရေးတွေဟာ
ရှင်ဒိသာပါမောက္ခနဲ့ ဘာမှမဆိုင်တော့ပါဘူး။ နောက်တစ်နှစ်
ဆောင်းဦးပေါက် ကူဗလိုင်ခန်မင်းကြီးရဲ့ မြေး ယုနန်မင်းသားက
ဘိုးတော်ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ပုဂံကို ဝင်တိုက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
နရသီဟပတေ့ လုပ်ကြံခံရတဲ့ သတင်းကို မွန်ဂို အာဏပိုင်တွေ
ကြားကြားချင်း ပုဂံကို ဝင်တိုက်ခွင့်ပြုဖို့ ကူဗလိုင်ခန်ကို ခွင့်တောင်းတော့
မင်းကြီးက ခွင့်မပြုပါဘူး။ ရှင်ဒိသာမောက္ခရဲ့ရှေ့မှာ ကတိပြုခဲ့တဲ့
စကားတွေကို သတိတရ စောင့်ထိန်းခဲ့ပုံရပါတယ်။

စကားပြောကျွမ်းကျင်ခြင်းဆိုတာဟာ သံတမန် တစ်ဦးရဲ့
တကယ့်အရည်အချင်းပါပဲ။ သို့သော် စကားပြောကောင်းရုံနဲ့
မပြီးသေးပါဘူး။ ရာဇနီတိအရ (၁) သူ့ကိုဖလှယ်ခြင်း၌ ပညာရှိသော (၂)
စကားဆိုခြင်း၌ လိမ္မာသော (၃) ရဲရင့်သော (၄) သူတစ်ပါး၏ နှလုံးကို
စူးစမ်းသိနိုင်သော (၅) ကောင်းမွန်ယဉ်ကျေးသော (၆)
သူဆိုတိုင်းစကားကို တုံ့ပြန်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုသာ သံတမန်
ပြုတိုက်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။

ငယ်သသူကို ကြီးသာအောင်၊ ကြီးသသူကို အိုသာအောင်၊ အိုသသူကို
ချမ်းသာစွာသေရအောင်...
(သာလွန်မင်း)

ဘုရင်ကြီးတစ်ပါး ဆင်စီးပြီး တိုင်းခန်းလှည့်ထွက်၊
တစ်နေရာရောက်တော့ သူဆင်းရဲမတစ်ယောက် ထမင်းအိုးက
ထမင်းရည်ငဲ့နေတာတွေ၊ ထမင်းရည်တွေက မြေပေါ်မှာစီး။ ဒါကို
ဘုရင်ကြီးကတွေ့တော့ “ဟဲ့... သူဆင်းရဲမ၊ ထမင်းရည်ကို အလဟဿ
ဖြန်းတီးရမလား၊ ဆာလောင်နေတဲ့ နင့်ကလေးတွေကို
တိုက်ပါတော့လား”လို့ သူဆင်းရဲမကို ဒဏ်ပေးဆုံးမပြီးမှ အသပြာအချို့
ပေးကမ်းသနားတော်မူ...။ ဒီဇာတ်ကွက်လေးကို ငယ်စဉ်
ပုံပြင်ဝတ္ထုလေးတစ်ပုဒ်မှာ ဖတ်ခဲ့ရကတည်းက သဘောကျခဲ့တယ်။
ဘုရင်ပေမယ့် ထမင်းရည် ငဲ့ပစ်တာကအစ၊ ဧစ္စေ့ စပ်စပ်မြင်ပါလား။

ဆူစရာရှိတာ ဆူ၊ ဆုံးမစရာရှိတာ ဆုံးမ။ ပြီးတော့
ဆုလာဘ်သနားတော်မူ။ တယ်မျှတပါလား။ ဪ...
သာလွန်မင်းဆိုပါလား။

စစ်ကိုင်းကောင်းမှုတော်လို့ လူသိများတဲ့ ရာဇမဏိစူဠာ
စေတီကြီးဆိုတာလည်း အထင်ကရ။ ဪ...
သာလွန်မင်းကောင်းမှုတော် ဆိုပါလား။

သာလွန်မင်းရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာကို အတော်များများ အဲဒီလောက်ပဲ
သိမြင်ကြမယ် ထင်ပါတယ်။ ထဲထဲဝင်ဝင်လေး ကြည့်လိုက်တော့မှ
အင်မတန် လေးစား ချစ်ခင်စရာကောင်းတဲ့ အချက်တွေကို ထပ်မံ
တွေ့လိုက်ရပါတော့တယ်။ သာလွန်မင်းကောင်းမှုတော်စေတီ၊
ထမင်းရည်ဖြစ်ရပ်လောက်နဲ့ ကန့်သတ်ရှုမြင် မထားအပ်။ ဒီထက်
ပိုအလေးအနက် နှလုံးသွင်းအပ်တဲ့ ဘုရင်တစ်ပါးပါလားလို့
အောက်မေ့မိရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့။
အနောက်ဖက်လွန်မင်းခေါ် မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိဟာ သားဖြစ်သူ
မင်းရဲဒိဗ္ဗရဲ့ လုပ်ကြံမှုကြောင့် အနိစ္စရောက်ခဲ့ပါတယ်။ (မြန်မာ ၉၉၀
ခရစ်နှစ်အေဒီ ၁၂၆၈)။ ဒီအချိန်မှာ အနောက်ဖက်လွန်ရဲ့ ညီတော်ဖြစ်တဲ့
သတိုးဓမ္မရာဇာဟာ အဝေး (ထိုင်း၊ မြန်မာနယ်စပ်-ကျိုင်းတုံ)
ရောက်နေခဲ့တယ်။ အဖသတ်သား မင်းရဲဒိဗ္ဗကိုတော့ မှူးမတ်များက
မင်းမြှောက်လိုက်ရပါတယ်။

ဒီသတင်းလဲကြားရော သတိုးဓမ္မရာဇာနဲ့ မင်းရဲကျော်စွာ
ညီအစ်ကိုနှစ်ပါးဟာ အဝကို အပြင်းချီလာခဲ့ပါတယ်။ မင်းရဲဒိဗ္ဗလည်း
ငါ့ဘထွေးတော် နှစ်ပါးလာပြီ ဆိုပြီး ရခိုင်ပြေးမယ်လို့ စီစဉ်ပေမယ့်
မအောင်မြင်ဘဲ နန်းတော်မှာပဲ အဖမ်းခံလိုက်ရပါတယ်။ သူ့ကို
မင်းရဲနော်ရထာက ထိန်းသိမ်းထားလိုက်တယ်။ သတိုးဓမ္မရာဇာလဲ
အဝကို ပြန်ရောက်ပြီး နန်းတက်ပါတယ်။ သာလွန်မင်းလို့ လူသိများသူပါ။

မင်းရဲဒိဗ္ဗက အကြံကုန် ဂဠုန်ဆားချက် ထင်ပါရဲ့။ ရဟန်း ပြုပါရစေလို့
တောင်းပန်ပါသေးတယ်။ သာလွန်မင်းက “ပိတုဿဋ္ဌကကံ (အဖသတ်)
ပြုသူကို ရဟန်းမပြုထိုက်” လို့ ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ သာလွန်မင်း
နန်းတက်တဲ့ကာလ အခြေအနေဟာ အေးချမ်းငြိမ်သက်တယ်လို့
မဆိုနိုင်ပါဘူး။ အဖဘုရင်ကို သားကသတ်။ သားကို မင်းမြှောက်၊
နတ်ရွာစံဘုရင်ရဲ့ ညီတော်တွေက ဆင်းချလာ။ ခုခံတဲ့ တိုက်ပွဲတွေဖြစ်၊
ကွပ်မျက်ခံထိုက်သူတွေကို ကွပ်မျက်အပြစ်ပေး စတဲ့ တစ်နှစ်အတွင်း
မြန်မြန်ကြီးဖြစ်ပေါ် ပြောင်းလဲသွားတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေကြောင့်
တိုင်းသားပြည်သူ ရဟန်းရှင်လူတို့ ရတက်မအေးဖြစ်နေကြတဲ့
အခြေအနေတွေပါပဲ။

ဒါကိုသိတဲ့ သာလွန်မင်းဟာ လူတွေ မထိတ်မလန့်စေရအောင်
မင်းရဲနော်ရထာကို မောင်းကြေးနင်းခတ်စေပါတယ်။ ဒီ ကြော်ငြာ
မောင်းသံဟာ သာလွန်မင်းရဲ့ စကားတွေလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

စကားလုံး အသုံးအနှုန်းရော၊ အဓိပ္ပာယ်ပါ အလွန်စေ့စပ်လေးနက်တဲ့
သာလွန်မင်းရဲ့ မောင်းခတ်သံကို နားစွင့်ကြည့်ပါ။

“ပျိုးသည့်၊ စိုက်သည့်၊ ပြင်သည့်၊ လုပ်သည့် ဥယျာဉ်သဖွယ် ဖြစ်၏”
တိုင်းပြည်ကို ဥယျာဉ်တစ်ခုနဲ့ တင်စားလိုက်ပြီးမှ ...
“ငါ့တွင်မူကား မသန်သည်ကို သန်အောင်၊ မပွင့်သည်ကို ပွင့်အောင်၊
မသီးသည်ကို သီးအောင်၊ မစည်သည်ကို စည်အောင်၊ မပွားသည်ကို
ပွားအောင် ”

ဥယျာဉ် (တိုင်းပြည်) ထဲက အသီး၊ အပွင့်၊ အပင် (တိုင်းသားပြည်သူ)တို့
သန်ဖို့၊ သီးဖို့၊ စည်ဖို့၊ ပွားဖို့ ငါလုပ်မည်ဆိုတဲ့စကား။ ဆက်
နားထောင်ကြည့်ကြရအောင်ပါ။

“အစွတ်သင့်သည်ကို အစွတ်နှင့်၊ အခြောက်သင့်သည်ကို အခြောက်နှင့်”

အလွန်တာသွားတဲ့ စကားလုံးတွေပါ။ အစွတ်သင့်(စိုသင့် စွတ်သင့်)၊
အခြောက်သင့် (ခြောက်သင့်သွေသင့်) ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းဟာ
လူမှန်နေရာမှန်၊ တာဝန်မှန်၊ ဆုပေးဒဏ်ပေးစတဲ့ အခုကာလ
အသုံးစကားများ အကျုံးဝင် ပါရှိသွားစေတဲ့ စကားလုံးပါ။
ဆက်နားထောင်ကြည့်ပါဦး။

“ခါးသည့်အပင်ကို မသက်ရအောင်၊ ချိုသည့်အပင်ကို မပျက်ရအောင်”

‘ခါးသူ’၊ ‘ချိုသူ’တွေရှိကြမှာကို သာလွန်မင်း သိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခါးသူကို ပိုခါးမသွားရအောင် (မသက်ရအောင်)၊ ချိုသူကိုလည်း အချိုမပျက်ရအောင် ထိန်းမယ်၊ စောင့်ရှောက်မယ်တဲ့။

“အမြစ်ယုက်ရင် ဩဇာပေါ့သည်၊ ပျက်သည်များကို အမြစ်အပင် မယုက်ရအောင် တက်လှသောဥယျာဉ်သည် သုတ်သင် သိမ်းပိုက် စိုက်ပျိုးသကဲ့သို့ ...”

အဲဒီလို ဥယျာဉ်ကြီးတစ်ခုနဲ့ ထင်သားအောင် ပြပြီးနောက်မှာ ...

“သာသနာတော်စီးပွား၊ ပြည်သူလူတကာ၊ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ စီးပွား၊ မိမိ ပြည်နိုင်ငံ၌ရှိသော လူအပေါင်းတို့ကို ကတိတည်စွာ”

သာလွန်မင်းက အဝနေပြည်တော်သူ၊ နေပြည်တော်သားများကို ကတိပေးပါတယ်။

“ငယ်သသူတို့ ကြီးသာအောင်၊ ကြီးသသူကို အိုသာအောင်၊ အိုသသူကို ချမ်းသာစွာ သေရအောင်”

ငယ်သူတွေ ကြီးလာမယ့်အရေးမှာ ‘ကြီးသာအောင်’ လုပ်ပေးမယ်တဲ့။

ဘေးကြမ်းအန္တရာယ် မရှိ၊ မှန်ကန်စွာ ကြီးပြင်းခွင့်ရစေဖို့ ဆိုတဲ့သဘော။

ကြီးသူတွေ အိုလာမယ့်အရေးမှာ ‘အိုသာအောင်’ လုပ်ပေးမယ်တဲ့။

စိတ်လက်ဆင်းရဲစွာ မအိုစေရ၊ နည်းလမ်းကျစွာ အိုမင်းခွင့်ရစေမယ်ဆိုတဲ့ သဘော။

‘အိုသသူကို ချမ်းသာစွာ သေရအောင်’ဆိုတဲ့ စကားကတော့ အလွန်လှပ အဓိပ္ပာယ် ကြွယ်ဝလေးနက်လှတဲ့ စကားပါပဲ။ သေခြင်းဆိုတာ

ဆင်းရဲဖြစ်တယ်။ ‘ချမ်းသာစွာသေရအောင်’ ဆိုတဲ့ စကားဟာ မရဏဒုက္ခကို အဓိပ္ပာယ်မဲ့ အံ့တုတာမဟုတ်ပါ။ သေရခြင်းဆိုတဲ့ ပကတိဆင်းရဲထဲမှာ သေပုံသေနည်း ဆင်းရဲတွေ ရှိနေတယ်ဆိုတာ သာလွန်မင်းသိပါတယ်။ သောကတွေ၊ ရတက်မီးတွေ၊ နောက်ကြောင်း စိတ်မချနိုင်တာတွေ စတာတွေဟာ ဆင်းရဲသော သေခြင်းတွေပါပဲ။

ဒီလိုမဖြစ်စေရဘဲ သေခြင်းကို ရဲဝံ့အေးဆေးစွာ ရင်ဆိုင်နိုင်စေအောင်၊ အသေဖြောင့်အောင်၊ အသေတတ်အောင်၊ သေရကျိုးနပ်သကဲ့သို့ ခံယူသွားနိုင်အောင် အဲဒီလို လုပ်ပေးမယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ ချမ်းသာစွာ သေခြင်းပါပဲ။

ဒီ မောင်းကြေးနင်းခေတ်သံကို ကြားရတဲ့ ပြည်သားလူထု အပေါင်းဟာ အင်မတန်ကို ရင်အေးကြည်နူးကြမှာပါ။ ရာဇဝင်မှတ်တမ်းများကလည်း သာလွန်မင်းကို ‘မင်းတရားမှာ တိုင်းကားပြည်ရွာ သာလွန်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရွှေနန်းတော်ထက်တွင် သာယာစွာလွန်သောကြောင့် လည်းကောင်း’ လို့ ဂုဏ်ပြု မှတ်တမ်းတင်ကြပါတယ်။

ကျွန်ုပ် အခြားမလျှောက်သာပြီ၊ စစ်တော်မူလော့
(အင်းဝဘုရင် သတိုးမင်းစော)
မောင်အင်းဝ၊ မင်းပွဲလေ
(ဘုရင့်နောင်)

မကာရလောပအကျော် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသား
စီရင်တော်မူတဲ့ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်၊ အမေတ္တာဝါဒခဏ်း(အမျိုးအမတ်၊
မင်းခစားများကို ဆုံးမခန်း)၊ အပိုဒ် - ၃၆၇ မှာ..

“မင်းဘွယ်စိုးယ၊ စံတပဖြင့်၊ ခွင့်ရသော်လည်း၊ စောင့်စည်းအပ်စွာ၊
ပညာနှိုင်းဆ၊ မပြုကြနှင့်၊ မင်းခပီပီ၊ ကျင့်ရေးညီလော့၊ စစ်ချီကာလ၊
ပေးထအရာ၊ စစ်ပြန်လာက၊ မဆောင်ရဘူး၊ ရှုပဆင်းဖြင့်၊ မင်းရုပ်သွင်သို့၊
ဆင်ယင်တန်ဆာ၊ နေရာထိုင်ပြု၊ မင်းကိုတု၍၊ ဝတ်မှုစားဟန်၊
မင်းသဏ္ဌာန်ဖြင့်၊ မတန်မရာ၊ ဘယ်ခါသော်မှ၊ မယောင်ရဘူး၊
ရာဇသေဝက၊ ပုရိသတို့၊ နိစ္စနှိုင်းညှိ၊ သတိသမ္ပဇဉ်၊ အစဉ်ဘယ်မျှ၊
မချွတ်ကြနှင့်၊ ကြွလျှင်နှိပ်ချိုး၊ မိုးလျှင်ချမြ၊ မလွဲမှန်ဘိ၊ သဘောသိရှင့်၊
မိမိကိုယ်ကို၊ ကြီးမြင့်လိုမှု၊ မောက်မိုမောက်ကြွား၊ မပလွှားရာ၊
စကားကြပ်ဆတ်၊ မင်းမတ်နင်သင်၊ မဆင်ခြင်ဘဲ၊ ဆိုချင်တတ်တိုင်း၊
နှုတ်မရိုင်းနှင့်၊ ပကိုင်ညွတ်လို၊ မိုက်မှန်ယို၍၊ မင်းကိုမာနမထောင်ရဘူး
...” လို့ ဆုံးမထားပါတယ်။ (သတ်ပုံမူရင်းအတိုင်း)

ယိုးဒယား (မှန်နန်းအသုံးအတိုင်း)ကို ဘုရင့်နောင်

ချီတက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာမှာ ယိုးဒယားမင်းက လင်းဇင်းမင်းကို
စစ်ကူခေါ်ခဲ့တယ်။ လင်းဇင်းမင်းက တိုက်ဆင်တစ်ထောင်၊
မြင်းရှစ်ထောင်၊ စစ်သည် သူရဲသုံးသောင်းနဲ့ ချီလာပါသတဲ့။
(ယိုးဒယားစစ်ပွဲနဲ့ မြို့ဝန်းရံပုံ၊ လုပ်ကြံပုံ၊ တိုက်ပွဲအသေးစိတ်ကိုတော့
စာမျက်နှာခွဲလို့ မပြောသာတော့ပါ။)။ လင်းဇင်းတပ်တွေ ချီလာကြောင်းကို
ကင်းတပ်သတင်းပို့ချက်အရ သိရတဲ့အခါ မင်းတရားဟာ ယေးမြို့စား
မင်းရဲလုလင်နဲ့ ဝါဂရမြို့စား လက်ယာပြစ်တို့ကို ခေါင်းဆောင်စေပြီး
တိုက်ခိုင်းပါတယ်။ အင်းအားချင်း မမျှလို့ တပ်ပျက်ပြီး မင်းရဲလုလင်က
သုံဖြစ်ကျန်ရစ်၊ လက်ယာပြစ်က ကိုယ်လွတ်ရုန်းပြေးလာခဲ့ရပါတယ်။
မင်းတရားကြီး အမျက်တော်ရှပြီး လက်ယာပြစ်ကိုကွပ်ဖို့ လုပ်တာကို
အခြားအမတ်စစ်သည်များက အတော်လေး ဝင်တောင်းပန်မှာ
အသက်လွှတ်ပါတယ်။

ယိုးဒယားမြို့ကို တပ်တွေနဲ့ရံထားတာလည်း လေးငါးလ ရှိနေပါပြီ၊ စစ်က
အီနေတယ်။ အရေးမသာသေးဘူး ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့်
ဗညားဒလလျှောက်တဲ့ အစီအမံနဲ့ သေနင်္ဂအသစ် ချမှတ်ရတယ်။
သေနင်္ဂအသစ်ကတော့ လင်းဇင်းမင်းကို ချီလာအောင် အနီးထိ
မျှားခေါ်ဖို့ပါပဲ။ ဒီအတွက် ယိုးဒယားမင်းက ဘုရင့်နောင်ဆီ ဆက်ထားတဲ့
ဩယာရံဆိုတဲ့ အမတ်ကို ဥပါယ်တံမျဉ်နဲ့ အသုံးပြုပါတယ်။ ဒီဩယာရံကို
ယိုးဒယားမင်းက လွှတ်တဲ့ဟန်နဲ့ လင်းဇင်းမင်းဆီ လွှတ်ပါတယ်။
စာထဲမှာ လင်းဇင်းမင်း စစ်ချီထွက်လာဖို့နဲ့ နေ့ရက် အချိန်ပါ
ချိန်းကြဖို့ပါတယ်။ ဒီလို အပိုင်ချိန်းပြီးမှ မင်းတရားကြီးက ဆိုင်ရာဗိုလ်မင်း

အမတ် အကြီးအကဲတွေနဲ့ အလယ်ကြောင်းခုနစ်တပ်၊ လက်ဝဲကြောင်း ခုနစ်တပ်၊ လက်ျာကြောင်း ခုနစ်တပ် ချီစေ။ ကိုယ်တော်တိုင်က နောက်တပ်မပြုပြီး ၉၃၁ ခု၊ ကဆုန်လဆန်းမှာ တပ်တွေချီပါတယ်။

လင်းဇင်းမင်းကလည်း နာလဘို့အရပ်မှာ တပ်စွဲထားရာကနေပြီး ချီလာတယ်။ စစ်ဖျားချီလာတဲ့ မြင်းတပ်တွေနဲ့တွေ့၊ တိုက်ပွဲဖြစ်၊ မြင်းတပ်က လင်းဇင်းတပ် စစ်လမ်းကြောင်းထဲ ဝင်လာအောင် စစ်ရေးငင်ခဲ့။ တိုက်ရည် ခိုက်ရည် ကောင်းလှတဲ့ လင်းဇင်းမင်းလည်း ဆင်တစ်ထောင်၊ မြင်းရှစ်ရာ၊ သူရဲသုံးသောင်းနဲ့ ဝင်ချလာခဲ့တယ်။ သတ်မှတ်ထားတဲ့ စစ်တလင်းမြေပြင် ရောက်လာချိန်မှာ မဟာဥပရာဇာ၊ တောင်ငူမင်းနဲ့ အင်းဝမင်းတို့က ဝိုင်းညှပ်တိုက်မယ်ပေါ့။

ခရီးကွေ့ကျွဲလာတဲ့ လင်းဇင်းတပ်နဲ့ ရင်ဆိုင်တွေ့တာက အင်းဝ သတိုးစောတပ် ပါတဲ့။ စိန်ပြောင်း မြတပူတို့ ပစ်ဖောက်ကြတဲ့ အကွာအဝေးကို လွန်ခဲ့ပြီး ဆင်ချင်း၊ မြင်ချင်းယှက်၊ တိုက်ကြတဲ့ပွဲ ဖြစ်သွားပါပြီ။ သတိုးမင်းစောဟာ တောအုပ်ထဲက ထွက်တိုက်ပါတယ်။ ဟိုဘက်က ဆင်သုံးစီး၊ လေးစီးလဲတယ်။ တပ်ဆုတ်ရတယ်။ သတိုးမင်းစောက ဆင်နဲ့ပဲ ဖိလိုက်။ ထပ်တိုက်။ လင်းဇင်းတပ်တွေ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်နေချိန်မှာ ကုန်းဘောင်စော်ဘွား၊ ညောင်ရွှေစော်ဘွားတို့ကလည်း ဆင်ချွန်းဖွင့်ပြီး လိုက်တိုက်။ လင်းဇင်းတပ် နှစ်ခြမ်းကွဲ၊ မဟာဥပရာဇာနဲ့ တောင်ငူမင်းတို့က မြင်းတပ်ပါ အင်အားထည့်ပြီး ဖိတိုက်။ လင်းဇင်းတပ် ပျက်ပါလေရော။ လင်းဇင်းမင်းလည်း စစ်သည်နှစ်သောင်းခန့်

စုရုံးမိသမျှနဲ့ ပြေးရပါတယ်။

အမြောက်သံတွေ ကြားကတည်းက ဘုရင့်နောင်လည်း နောက်ကပိတ်ပြီး တိုက်ဖို့ ခရီးအကွေ့ကို ဖြတ်ချီတယ်။ လင်းဇင်းမင်းပြေးလမ်းပါ။ လင်းဇင်းမင်းလည်း ကြခတ်ဝါးတောထဲထိ ဝင်ပြေး။ ဝါးရုံထူထပ်လှတဲ့ တောကြီးထဲ ပိတ်မိသွားတယ်။ ဘုရင့်နောင်တပ်ကလည်း မင်းပြေး မလွတ်တော့ပါဘူးဆိုပြီး ဆက်မလိုက်တော့ဘဲ တပ်ချစောင့်တယ်။ (ဒါပေမဲ့ လင်းဇင်းမင်းက နောက်နေ့ လက်နက်ချပါမယ်လို့ စာစေပြီး ညတွင်းချင်းပဲ ဆက်ပြေးသွားပါတယ်)။

ဆင်၊ မြင်း၊ သုံ့ပန်းများ ရလိုက်ပြီး ပွဲလှခဲ့တဲ့ ဒီတိုက်ပွဲကြီးအပြီးမှာ စိတ်ဝင်စားစရာ ပေါ်လာတဲ့အဖြစ်က “လင်းဇင်းမင်းကို ဘယ်သူတိုက်လို့ ပျက်သတုံး”လို့ မင်းတရားက မေးပါတယ်။ ဒီတစ်ခါမှာ သားတော်မဟာဥပရာဇာက စပြီး “ကျွန်တော် တိုက်တာပါ။ ကျွန်တော်နဲ့ စစ်မျက်နှာဆိုင်တွေလို့ တိုက်ရာမှာ သူစစ်ပျက်ပါတယ်”လို့ လျှောက်ပါတယ်။ ဥပရာဇာပြီးတော့ တောင်ငူဘုရင် မင်းခေါင်ကလည်း “ဥပရာဇာနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်ကြတုန်း ကျွန်တော် လက်ဝဲကြောင်းက ဝင်တိုက်ရာမှာ သူ စစ်ပျက်ပါတယ်”လို့ လျှောက်ပြန်ရာ။ မပြီးသေးပါ။ ကုန်းဘောင်စော်ဘွား၊ ညောင်ရွှေစော်ဘွား၊ မိုးကောင်းစော်ဘွားတို့နဲ့ စစ်ကဲမင်းများဖြစ်ကြတဲ့ ဗညားဣန္ဒာ၊ ရာဇသင်္ကြံ၊ ဘယဂါမကီ၊ မင်းရဲကျော်ထင် အစရှိသူ များကလည်း “ကျွန်တော်တို့ တိုက်တာပါ”လို့ လျှောက်ကြပါသတဲ့။

သေနင်္ဂအရ ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ကြဖို့ ချမှတ် ပြင်ဆင်ထားတာကလည်း လက်ယာ၊ လက်ဝဲ၊ အလယ် စစ်သုံးကြောင်း အားလုံးပေါင်းရင် တပ်နှစ်ဆယ့်တစ်တပ်ကိုး။ ဒီတော့ သူတိုက်တာ၊ ငါတိုက်တာနဲ့ အားလုံး ပြောခွင့်ရှိကြပေတယ်။ သို့သော် ဒီလို အပြိုင်အရိုင်း လျှောက်ကြတဲ့အထဲမှာ သားမက်တော် အင်းဝဘုရင် သတိုးမင်းစောအလှည့်ရောက်တော့။ သူက

“လင်းဇင်းမင်းထံက ရထားတဲ့ အမတ်သုံးပါးတွေ ရှိပါတယ်။ ကျွန်ုပ် အခြားမလျှောက်သာပြီ။ သူတို့ကိုသာ စစ်တော်မူပါလော့”လို့ပဲ အေးအေးဆေးဆေး လျှောက်ပါသတဲ့။ မင်းတရားကြီးကလည်း ငါဆုမပေးသာသေးဘူး။ သို့အမတ်တွေ စစ်မေးကြည့်ဦးမယ်ဆိုပြီး စစ်ပါတယ်။

သုံးပါးအမတ်တွေ ဖြေပုံက .. “ကျွန်တော်တို့ကို ပျက်အောင် တိုက်သူရဲ အသွင်အပြင်ကတော့ အသားခပ်ညိုညို၊ နှာရောင်ခပ်စင်းစင်းပါ။ စီးလာတာက ဆင်နီကြီးပါ။ သူတိုက်လို့ ကျွန်တော်တို့ လေးစုကွဲပြီး တပ်စုပျက်ရတာပါ”လို့ ဖြေကြတယ်။ အသားညိုညို၊ နှာရောင်ခပ်ဆင်းဆင်း၊ ဆင်နီကြီးစီးလို့ ဆိုတော့ ဘယ်သူမှန်းလဲ မသိ။ ဆင်ဆိုတာ အနီလည်းမရှိ၊ ခက်နေတော့တယ်။ ဒါနဲ့ ညီတော် ပြည်ဘုရင်သတိုး ဓမ္မရာဇာက “မင်းတို့ မြင်ရင်မှတ်မိမလား” မေးတော့ မြင်ရင် ကောင်းကောင်းမှတ်မိပါတယ်လို့ ဖြေကြတယ်။

ဒီလိုနဲ့ပဲ တိုက်ပွဲတုန်းကလိုပဲ ညီတော်၊ သားတော်၊ စော်ဘွား၊ စော်ကန်၊ တပ်မှူး၊ စစ်ကဲမင်းတို့ စစ်ဝတ်တန်ဆာ အပြည့်ဝတ်ကြ၊ ဆင်စီးထွက်ခဲ့ကြ၊ လင်းဇင်း သို့အမတ်တွေက ကြည့်ကြလို့ စီမံရပြန်တယ်။

ဥပရာဇာကစပြီး တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ထွက်လာ။ သူလား။ မဟုတ်ပါဘူး။ နောက်တစ်ယောက် သူလား။ မဟုတ်ပါသေးဘူးပေါ့။ မင်းတကာ နောက်ကမှ အင်းဝသတိုးမင်းစောဟာ သူရဲ၊ ဆင်တော်သန်မြန်စွာကို အနီရောင်သုတ် (ဆုန်းတွေးတွေးသုတ်)ပြီး ထွက်လာပါတယ်။ လင်းဇင်းအမတ်တွေဟာ သတိုးမင်းစောကိုလည်း မြင်ရော “သူပါပဲ” လို့တောင် မပြဝံ့ဘဲ တဲကြား ပြေးဝင်ကြပါသတဲ့။

မင်းတရားကြီးကလည်း အထွေအထူး မိန့်မနေတော့ပါဘူး။ “မောင်အင်းဝ၊ မင်းပွဲပါပေ”လို့ ဆိုပြီး စားတော်ခေါ် ကွမ်းခွက်၊ လက်ဖက်အိုး၊ တကောင်း၊ လက်ကောက်၊ လက်စွပ်၊ ဝတ်လုံ၊ ဆင်တစ်ဆယ်၊ မြားနှစ်ဆယ်၊ သုံတစ်ရာချီးမြှင့်ပါတယ်။ သားတော် ဥပရာဇာ၊ ညီတော်နဲ့ အခြား စစ်ကဲမင်းများကိုလည်း သင့်ရာချီးမြှင့်ပါတယ်။

အင်းဝသတိုးမင်းစောဟာ “ငါလုပ်တာ” လို့ ပြောခွင့်ရှိပေမယ့် မပြောပါဘူး။ အခြားညီတော်၊ သားတော်၊ စစ်ကဲမင်းများကိုလည်း “သူတို့ကြောင့် တပ်ပျက်သည်မဟုတ်ဘဲ ကျွန်တော်လုပ်တာပါဟု

ပြောခဲ့ကြသည်တကား "လို့ မပုတ်ခတ်ပါဘူး။ မျက်မြင်များကိုသာ စစ်ပါလို့ လျှောက်ခဲ့ပုံဟာ သူ့လက်ရုံး၊ သူ့နည်း၊ သူ့နှုတ်ဟန်ချက်ညီ ကွက်တိကျနေပါကလားလို့ နားလည်မိရပါတယ်။

ရွှေမော်စော ဘုရားမှာ နားထွင်းမည်
(တပင်ရွှေထီး)

ပြည်အလုံးကို နောင်တော်သာ စီရင်လေ၊ ငါ့ကိုမလျှောက်နှင့်တော့
(တပင်ရွှေထီး)

အပေါင်းအသင်းမှားခဲ့မိလို့ ဒုက္ခကြီးစွာ ရောက်ရပုံကို လူကြီးတွေက လူငယ်တွေကို ဆုံးမရာမှာ အများအားဖြင့် အဇာတသတ်မင်းကို သာကေ ပြကြပါတယ်။ ဒေဝဒတ်နဲ့ပေါင်းမိမှားပြီး ယခုဘဝမှာပင် သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်ကိုရပြီး ကျွတ်တမ်းဝင်နိုင်တဲ့ အလားအလာရှိသူ ဖြစ်ပါလျက်နဲ့ ပိတုဃာတကကံထိုက်ပြီး ကျွတ်ပွဲကြီးနဲ့ လွဲရပုံအကြောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း သိကြပါတယ်။

ရာဇဝင်ထဲကနေ နီးနီးနားနား ဆွဲယူပြရရင်တော့ လူပေါင်းမှားလို့ လုံးလုံးကြီး ဒုက္ခရောက်ခဲ့သူက တပင်ရွှေထီးခေါ် မင်းတရားရွှေထီးပါပဲ။ တောင်ငူကို စတည်ခဲ့တဲ့ သဝန်ကြီး၊ သဝန်ငယ်ကနေ မင်းစည်သူအထိ မင်းပေါင်း နှစ်ဆယ့်ငါးဆက် ရှိခဲ့တယ်လို့ တောင်ငူရာဇဝင်က ဆိုပါတယ်။ မင်းစည်သူအထိ တောင်ငူဟာ အဝရဲ့ လက်အောက်ခံပါ။

တောင်ငူခေတ်၊ ကေတုမတီခေတ်ရယ်လို့ ထွန်းကားခဲ့တာက မင်းကြီးညို၊ မင်းတရားရွှေထီး၊ ဘုရင့်နောင်၊ နန္ဒာဘုရင် မင်းလေးပါး လက်ထက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မင်းကြီးညိုလက်ထက်မှာ တောင်ငူအုပ်ချုပ်သူ ပဒေသရာဇ် တန်ခိုးဩဇာ ကြီးထွားလာရာက သားတော် မင်းတရားရွှေထီး ကာလမှာတော့ လက်နက် နိုင်ငံတော်အဆင့် ရောက်ပြီလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

အေဒီ ၁၅၃၀၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၈၉၂ မှာ မင်းတရားဘွဲ့ခံပြီး မင်းပြုချိန်က တပင်ရွှေထီးဟာ အသက်(၁၅)နှစ်ပဲ ရှိသေးတာ။ နောက်နှစ်နှစ်ကြာမှ အသက်(၁၇)နှစ်၊ နားထွင်း (နားဖောက်) မင်္ဂလာပြုရပါတယ်။ နားထွင်းတော်မူသင့်ကြောင်း မှူးမတ်တွေက လျှောက်ကြတော့ မင်းတရားရွှေထီးက "ရွှေမော်စောဘုရားမှာ နားထွင်းမည်"လို့ မိန့်တော်မူလိုက်ပါတယ်။

ဒီစကားဟာ ငယ်ရွယ်တက်ကြွတဲ့ မင်းပျိုမင်းလွင်တစ်ပါးရဲ့ ဘုန်းအာဏာ ကြွေးကြော်သံကို ကန့်လန့်ကာ ပင့်တင်လိုက်တဲ့ စကားပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် မင်းတရားရွှေထီးရယ်လို့ ဘုန်းတန်ခိုး ကျော်စောတော့မယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးရဲ့ အရုဏ်ဦးတေးသံပါပဲ။ ရွှေမော်စောဘုရားဆိုတာ ဟံသာဝတီနေပြည်တော် (ပဲခူး)မှာပါ။ ဟံသာဝတီဆိုတာက အဲဒီအချိန်က သူရှင်တကာရွတ်ပိခေါ် ပဒေသရာဇ်ဘုရင် အခိုင်အမာ မြို့နန်းတည်ရာ အာဏာစက် ဗဟိုဒေသ။

ရှေးပဒေသရာဇ်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးပုံစံဆိုတာက အားကြီးသူချင်း နယ်လု၊ နယ်သိမ်းစစ်ပွဲများ၊ အားကြီးသူက အားနည်းသူကို သိမ်းသွင်းတဲ့ စစ်ပွဲများ ဆင်နွှဲခဲ့တဲ့အလေ့ ရှိပါတယ်။ ပုဂံပျက်ပြီးနောက်မှာ ဝါးအစည်း ပြေသလို ပဒေသရာဇ်နိုင်ငံငယ်တွေ ပေါ်လာခဲ့ရာမှာ ပင်းယ၊ စစ်ကိုင်းခေတ် ကာလကျတော့ မင်းကြီးစွာစော်ကဲ လက်ထပ်မှာ အဝ(အင်းဝ)ဟာ အင်အားကြီးလာခဲ့ပါတယ်။ အဝကို ဗဟိုပြုပြီး အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ပြန်လည် စည်းရုံးလာသလို အောက်မြန်မာနိုင်ငံ မှာလည်း ဟံသာဝတီကို ဗဟိုပြုပြီး အင်အားကောင်းလာခဲ့ပါတယ်။ အဝနဲ့ဟံသာဝတီ အားပြိုင်တဲ့ စစ်ပွဲတွေကလည်း အထင်ကရပါ။ ဒီကာလတစ်လျှောက်လုံး စစ်တောင်း မြစ်ဝှမ်းဒေသမှာ စစ်လမ်းကြောင်း ကနေ အလှမ်းဝေးတဲ့ နေရာမှာ ရှိနေတဲ့ တောင်ငူဟာ စစ်ဘေးက ကင်းလွတ်စွာနဲ့ တစ်စတစ်စ အားပြည့် လာခဲ့ပါတယ်။

အလားတူစွာ ဟံသာဝတီကလည်း အင်အားတောင့်တဲ့ နိုင်ငံငယ်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ မင်းတရားရွှေထီးက နားထွင်းမင်္ဂလာကို ကိုယ့်ပြည် ကိုယ့်နန်းမှာ မလုပ်ဘဲ “ရွှေမော်စောဘုရားမှာ နားထွင်းမည်”လို့ ဆိုလိုက်တာဟာ အားသစ်တွေနဲ့ ပြည့်လာတဲ့ ပဒေသရာဇ် မင်းပျိုမင်းလွတ် တစ်ပါးကနေပြီး တည်ရှိဆဲ ဟံသာဝတီအင်အားကို စိန်ခေါ်လိုက်တာပါ။

“ရန်သူအရပ် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား”လို့ မှူးမတ်တွေက ဝိုင်းလျှောက်တာကို မင်းတရားရွှေထီးက နောက်ထပ်စကားတစ်ခွန်းနဲ့ အမိန့်ချလိုက်တယ်။

“ငါ့ကို ဝံ့မည်လော”တဲ့။

အမတ်လေးဆယ်၊ မြင်းသည်ငါးရာနဲ့ချီ၊ ရွှေမော်စောဘုရား ပတ်လည်မှာ မြင်းငါးရာကို ရံစေပြီး ကိုယ်တော်တိုင်က ဇေယျာသတ္တရ မြင်းတော်ကို ပတ္တမြားကကြိုးဆင်၊ ဘုရားပူဇော်ပြီးမှ နားထွင်းစေပါသတဲ့။ ဟံသာဝတီမင်းကလည်း အထိန်းတော် ဗညားလော၊ ဗညားကျန်းတို့ကို အလုံးအရင်းနဲ့လွှတ်ပြီး တပ်ရံ ဝိုင်းစေတာပေါ့။

ဟံသာဝတီတပ်ရံပါပြီလို့ လျှောက်ကြတော့ မင်းတရားရွှေထီးက “နားကိုသာ တည့်အောင်ထွင်း”တဲ့။

နားထွင်းပြီးတော့မှ ဇေယျာသတ္တရပေါ်တက်တဲ့ပြီး “ငါမင်းတရားရွှေထီး၊ နင်တို့ ဝံ့မည်လော”လို့ ဟစ်ကြွေးကာ မြင်းရံငါးရာနဲ့ထွက် ဇက်ကုန်လွှတ် ထွက်ခဲ့တယ်။ ရံထားတဲ့ ဟံသာဝတီ တပ်တွေ အံ့အားသင့်၊ ကြက်သေသေပြီး ကျန်ရစ်ခဲ့ပါတယ်။ သုံးညဉ့် လေးရက်နဲ့ ကေတုမတီ နေပြည်တော်အရောက် ပြန်ခဲ့တယ်။

မင်းတရားရွှေထီးရဲ့ ဒီအပြုအမူဟာ ကေတုမတီသားတွေအဖို့ ဘယ်လောက် စိတ်အားတက်ကြွစေလေမလဲ။ အလားတူစွာပဲ ဟံသာဝတီ အဖို့လည်း ဘယ်လောက် အခံရခက်လိုက်မလဲဆိုတာ ခန့်မှန်းလို့ရနိုင်ပါတယ်။

နောက်(၂)နှစ်ကျော် (၈၉၇)မှာ မင်းတရားရွှေထီးဟာ ဟံသာဝတီကို

ချီတက်လုပ်ကြံပါတယ်။ အားလုံးသိကြတဲ့ ကျော်ထင်နော်ရထာဘွဲ့ခံ ရှင်ရဲထွတ် (နောင်အခါ ဘုရင့်နောင်ဘွဲ့ခံ) နဲ့ တကွသော သတိုးဓမ္မရာဇာ၊ တုရင်ရာဇာ၊ တုရင်ဗလ၊ စတုရင်္ဂသူ၊ တုရင်ယော်စာ အစရှိတဲ့ စစ်သည် အမှူးဗိုလ်များနဲ့အတူ မင်းတရားရွှေထီးဟာ ပွဲပေါင်းများဝင်ခဲ့ပြီး အနိုင်ရခဲ့ပါတယ်။ ဒဂုန်၊ ပုသိမ်၊ မြောင်းမြစတဲ့ ဟံသာဝတီ အနောက်တစ်လွှားအပြင် မုတ္တမ၊ ရခိုင် အထိ အောင်ပွဲတွေ ခံနိုင်ခဲ့တယ်။ (၉၀၁) ခုနှစ်မှာ ဟံသာဝတီမြို့ကို မြို့တော်ကိုဆက်၊ ရွှေမော်စောဘုရား အနောက်ကို ပတ်ပြီး မြို့သစ်တည်နိုင်ခဲ့တယ်။ တောင်ငူအင်အား ကြီးမားတာကို စိုးရိမ်တဲ့ အဝဘုရင်ဟာ အထက်ပိုင်းဒေသ ပဒေသရာဇ်များနဲ့ ပူးပေါင်းခဲ့ပေမယ့် မင်းတရားရွှေထီးရဲ့ စစ်ပရိယာယ် ကျွမ်းကျင်မှုကြောင့် မအောင်မြင်ခဲ့ကြပါ။

အဲဒီလို ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဘုန်းလက်ရုံးတောက်ခဲ့တဲ့ မင်းတရားရွှေထီးဟာ ..

လူပေါင်းမှားမယ့် ဇာတ်လမ်းကို သူ့အသက် ၃၄ နှစ်အရွယ်မှာပဲ စတင်ခဲ့ပါတော့တယ်။ ရာဇဝင်ကျောင်းများအရ သိရတာကတော့ ပိစ္စရာဇ်မင်း (မဟာရာဇဝင်မှာ မိတ်စရစ်မင်း)ရဲ့ တူဖြစ်တဲ့ ကုလားကို သင်္ဘော(၇)စင်း ကူငွပ်(၂၀၀)နဲ့ အစည်မြို့ (အစင်မြို့)ကို တိုက်ချေလို့ စေလိုက်ပါတယ်။ တိုက်ရာမှာ ရှုံးသွားလို့ မုတ္တမဆိပ် ရောက်လာခဲ့တယ်။ မုတ္တမစားက ပိစ္စရာဇ်မင်းရဲ့တူကို လူသုံးရာနဲ့တကွ မင်းတရားရွှေထီးထံ ဆက်သပါတယ်။

ဒီကုလားဟာ (အပြင်အလျာသိမ်မွေတာကြောင့်) မင်းတရားရွှေထီးက သနားတာနဲ့ အိပ်ကောင်းရာမွန်နဲ့ ထားပါသတဲ့။ တစ်နေ့ ဥယျာဉ် ကစားထွက်တော့ စက်တိုင်ထက်မှာ စကားပွင့်တင်ထားပြီး ကုလားကို(သေနတ်နဲ့) ပစ်ခိုင်းရာမှ ချက်တိုင်းထိလို့ အလွန်သဘောကျတော်မူသွားတယ်။ ကိုယ်လုပ်တော်တစ်ယောက်နဲ့ပေးစားပြီး ဆက်ချီးမြှောက်တယ်။ မျက်နှာသာပေးတယ်။

တစ်ခါသား .. ဒီကုလားက သူတို့ဘာဝ သုံးဆောင်တဲ့ အမဲ၊ အစားအစာတို့ကို (ယစ်ဝ စေတတ်သော စပျစ်ရည်) နဲ့တကွ မင်းတရားရွှေထီးထံ ပွဲတော်ဆက်ပါတယ်။ ဒါကို များစွာနှစ်သက်တော်မူပြီး နန်းထက်ခေါ်တင်၊ အနီးမှာထား၊ ဟိုကလည်း အရက်ကို ပျားရည်တွေ၊ ဘာတွေနဲ့ရောချက်၊ ပြန်ပေါင်းတင်စသည်ဖြင့် ပိုကောင်းအောင် စီမံပြီး ဆက်သွင်းပါသတဲ့။ မင်းတရားရွှေထီးဟာ အရပ်စကားနဲ့ ပြောရရင် အရက်စွဲသွားပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချိန်ကစပြီး ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန်တွေ စဖြစ်လာတော့တယ်။

ရာဇဝင်ကျမ်းများ အလာအတိုင်း ကူးရေးပြရရင် "ထိုအရက်ကို သောက်ရလျှင် ဤသူမယားကို ထိုသူပေး၊ ထိုသူမယားကို ဤသူပေးဟု မအပ်မရာစီရင်၍" ဒီလောက်ထိဖြစ်လာပါတယ်။

ဒါတွင်မက 'သူ ချောပစ်သည်ကိုလည်း မစစ်မဆေး ဖမ်းငင်ကာ

ကွပ်မျက်တော်မူတဲ့အထိ ဆိုးလာခဲ့ပါတယ်။ ညီလာခံလည်း ထွက်လိုက်၊
မထွက်လိုက်နဲ့ ပျက်ကွက်လာပြီး ယစ်ထုပ်ကြီးလုံးလုံး ဖြစ်သွားပါပြီ။
ဒီအခါမှာ ဘုရင့်နောင်က မနေသာရှာဘူး။

“ဤအကျင့်သည် မင်းဧကရာဇ်တို့အကျင့် မဟုတ်ချေ။ စွန့်တော်မူပါ”ဟု
အကြိမ်ကြိမ် လျှောက်ပါသေးတယ်။ သေရည်တကောင်းထဲ ငိုက်စိုက်
ကျွမ်းပြန်ကျခဲ့ပြီဖြစ်တဲ့ မင်းတရားရွှေထီးက ဘာပြန်ပြောပါသလဲ။

“ပြည်အလုံးကို နောင်တော်သာ စီရင်လေ။ ငါ့ကို မလျှောက်နှင့်တော့”

ဒီအချိန်မှာ သူဟာ နန်းစံသက် (၁၉)၊ သက်တော် (၃၄)ပဲရှိပါသေးတယ်။

အေဒီ ၁၅၅၀၊ မြန်မာ ၉၁၄မှာ စစ်တောင်းစား သမိန်စောထွတ်ရဲ့
အကြံအစည်၊ ညီလက်ဝဲစားမှူးလုပ်ကြံချက်နဲ့
ကဆုန်လပြည့်ကျော်(၁)ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့အဝင် ညဉ့်သုံးချက်တီးကျော်မှာ
မင်းတရားရွှေထီးဟာ စက်တော်ခေါ်နေစဉ် ကံကုန်ခဲ့ရပါတယ်။
'ဦးခေါင်းတော်ပြတ်၍ သလွန်အောက်သို့ စဉ်ကျလေသည်ကို
မိုးသောက်မှ ကြည့်ရှုကြသော် အသက် ဝိညာဉ် ရှိတိသကဲ့သို့
မျက်တောင် တစ်ခတ်ရှိသည်။ နေ့တစ်ချက် တီးကျော်မှ စသောဟူ၏'တဲ့။

ဒီလို အလုပ်ကြံခံရ တာဟာလည်း သူ့ကိုလုပ်ကြံမယ့် သမိန်စောထွတ်နဲ့
ညီနစ်ယောက်ကိုမှ အတွင်းလူယုံထားပြီး စားမှူးခန့်ခဲ့တာပါ။
မင်းတရားရွှေထီးနားမှာ ဘုရင့်နောင် မှာကြားထားတဲ့ စောလကွန်းအိန်

ရှိနေပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ သမိန်စောထွတ်က ဆင်ဖြူပေါ်တယ်ဆိုပြီး
လှည့်စားခေါ်တာကို ယုံပြီး စောလကွန်းအိန်ကို မုတ္တမလွှတ်ခဲ့တာပါ။
စောလကွန်းအိန်က “ကျွန်တော်မျိုးကို အနားက မခွာနဲ့လို့ ဘုရင့်နောင်
မှာခဲ့ပါတယ်”လို့ လျှောက်တာတောင်မှ “သွားသာသွား၊ ငါ့အနားမှာ
သမိန်စောထွတ်ရှိတယ်” ဆိုပြီး ကိုယ့်သတ်မယ့်လူကိုမှ အနီးကပ်
ခေါ်ထားလိုက်တဲ့အဖြစ်ပါ။

မင်းတရားရွှေထီးရဲ့ စကားနှစ်ခွန်းကို မျဉ်းကြောင်းဆွဲကြည့်လိုက်ရင်
အလွန် သံဝေဂယူဖို့ ကောင်းပါတယ်။

ပထမစကားက “ရွှေမော်စောဘုရားမှာ ငါ နားထွင်းမည်”တဲ့။ မိမိကိုယ်မိမိ
ယုံကြည်မှုအပြည့်နဲ့ ကြွေးကြော်လိုက်တဲ့ လူငယ်တစ်ယောက်ရဲ့ စကား။
အထွတ်အထိပ် ရောက်လာခဲ့ပြီး လူပေါင်းမှား၊ ယစ်ထုပ်ဖြစ်၊
အသိတွေဖောက်လွှဲ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေမှား။ ဒီအချိန်မှာ ပြောတဲ့စကားက
“ပြည်အလုံးကို နောင်တော်သာ စီရင်လေ၊ ငါ့ကို မလျှောက်နဲ့တော့”တဲ့။
မှားလိုက်သမှ ဘယ်လောက်ထိ မှားသလဲဆိုရင် အသက်ပါ
ပေးလိုက်ရတဲ့ အထိ။ ဖြစ်ရလေ ... မင်းတရားရွှေထီး။

နှစ်ဦးသောသစ္စာကို ခံသောက်ချေသော် သဘောမဟုတ်။
လိမ်လည်မှုနှင့် ပြုသည်သာဟု မင်းသံတော်တို့ မယုံပေရာ။
(အလောင်းမင်းတရား)

“သိဒ္ဓိနာ ဝိဂ္ဂဟော ယာနု၊မာသနံ ဒွေမ မာဿယော (ဆဂုဏ)”

ယောအတွင်းဝန်၊ ရွှေပြည်ဝန်မင်းကြီး ဦးဖိုးလှိုင်ရဲ့ ရာဇဓမ္မ
သင်္ဂဟကျမ်းမှာ မရကောသကျမ်း၊ ဟိတောပဒေသကျမ်းများ
အလာအတိုင်း ထပ်ဆင့် ဖော်ပြထားခဲ့တဲ့ စာပိုဒ်ပါ။ မင်းတို့၏
ဂုဏ်ခြောက်ပါးလို့လည်း အမည်ပေးပါတယ်။ (၁) သိဒ္ဓိ =
အစေ့အစပ်ပြုခြင်း၊ (၂) ဝိဂ္ဂဟော = စစ်တိုက်ခြင်း၊ (၃) ယာနု
= စစ်ချီတက်ခြင်း၊ (၄) အာသနံ = စစ်မချီဘဲ ကိုယ့်နိုင်ငံအတွင်း
လုံခြုံအောင်နေခြင်း၊ (၅) ဒွေမံ = ရန်သူ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်
ညှပ်သည့်ကာလ၊ နှစ်ဘက်လုံးကို အသင့်အလျော်ပြောခြင်း၊ (၆)
အာဿယော = ရန်သူနှိပ်စက်မည်စိုး၍ အားကြီးသော မင်းတစ်ဦးဦးကို
မှီခိုခြင်းလို့ ပြဆိုပါတယ်။

ဒီဂုဏ်ခြောက်ပါးအနက်က (ဒွေမံ - ရန်သူနှစ်ဦးနှစ်ဘက်
ညှပ်သည့်ကာလ၊ နှစ်ဖက်လုံးကို အသင့်အလျော်ပြောခြင်း)
ဂုဏ်တစ်ရပ်နဲ့ ပြည့်စုံခဲ့ရုံသာမက ဒီဂုဏ်ကြောင့် နောက်ထပ်
အဆင့်ဆင့်သော ရည်ရွယ်ချက်များ အထမြောက်ခဲ့ပုံ၊ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုနဲ့
စကားတစ်ခွန်းကို ဖောက်သည် ချလိုပါတယ်။
ညောင်ရမ်းမင်းဆက်ရဲ့ နောက်ဆုံးဘုရင်ဖြစ်တဲ့ မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ

လက်ထက်မှာ အဝနေပြည်တော်ရဲ့ ဘုန်းအာဏာစက် ပျက်စီးချုပ်ငြိမ်း
သွားခဲ့ပါတယ်။ ဟံသာဝတီရဲ့ ပြင်းထန်တဲ့ ထိုးစစ်အောက်မှာ
အဝတပ်တွေ အဆင့်ဆင့် အရေးနိမ့်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးအားထားရတဲ့
တောင်ငူရာဇာလည်း မကယ်နိုင်တော့ပါ။ မြန်မာနှစ် ၁၁၁၄ (အေဒီ -
၁၇၅၂)မှာ အပျက်ပါတယ်။ နောက်နှစ်နှစ်ကြာတော့
မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ (ဟံသာဝတီကို ပါသွားရလို့
ဟံသာဝတီရောက်မင်း)ကို ‘ပကိုးစား’က ရေမှာ ဖျောက်လိုက်တယ်လို့
ဆိုပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ ဦးအောင်ဇေယျဟာ အပျက်စီးပုံကို မြင်ထားပြီးဖြစ်လို့
မုဆိုးဘိုကို ထန်းလုံးတပ် စိုက်ထားနှင့်ပါပြီ။ ရွာနီးရွာ စစ်သား
မှန်သမျှကိုလည်း တပ်တွင်းသွင်းပြီး မျိုးရိက္ခာ လုံလောက်အောင်စု၊ လုံ၊
ဓား၊ ခိုင်၊ လေးမြား သင်ကြားလေ့ကျင့်၊ ထန်းလုံးတပ်ပတ်လည်ကာ၊
ဆည်ကန် ရေတွင်းတွေကို ဖျက်ဆီး စသည်ဖြင့် လိုအပ်တဲ့
အစီအမံများကို အမြော်အမြင်ကြီးစွာ လုပ်ဆောင်ထားခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။

အဝဘုရင်ဧကရာဇ်ကိုပါ လက်ရဖမ်းနိုင်ခဲ့တဲ့ ဟံသာဝတီကလည်း
အရပ်သားများကို သစ္စာခံခိုင်းထားပြီးမို့ မုဆိုးဘိုလောက်တော့
အရေးလုပ်စရာ မဟုတ်လို့ တွက်ပါတယ်။ ခင်ဦးစား မင်းကြီးကျော်စွာနဲ့
လက်ျာပျံချီကလည်း ဒီအချိန်မှာ မုဆိုးဘိုနဲ့ အနီးအစပ်မှာ
တပ်စွဲထားပါသေးတယ်။ သူတို့ကိုလည်း ဟံသာဝတီ ဥပရာဇာက
အထင်မကြီးပါဘူး။

“အပန်းတကြီး လုပ်ကြံရမည်မဟုတ်။ လက်ခုပ်တီးကာသာ ယူရနိုင်မည်”
လို့တောင် အလွယ်သဘောထားပါသတဲ့။ ပြီးတော့ ဟံသာဝတီ
အနေနဲ့ရေး၊ ဘိတ်၊ ထားဝယ်၊ တနင်္သာရီကို သိမ်းသွင်းဖို့အထိ
ကြံထားပါသေးတယ်။

ဒါကြောင့် ဟံသာဝတီရဲ့ အားကိုးရတဲ့ စစ်သူကြီးတလေပန်းကိုပဲ
မုဆိုးဘိုဆိုတဲ့ ရန်ငြောင့်ကို သုတ်သင်လိုက်လို့ တာဝန်ပေးပြီး
ကျန်တပ်တွေက စုန်သွားကြတယ်။ တလေပန်းက လက်ရွေးစင်
မုဆိုးဘိုကို လူသုံးဆယ် လွှတ်ပြီး သစ္စာရေးသောက်ခိုင်းတယ်။

ဒီအချိန်မှာပဲ မြောက်ဘက် ကွေ့ဂုဏ္ဏအိန်ကလည်း မုဆိုးဘိုကို
သစ္စာရေတိုက်ဖို့ လူနှစ်ဆယ်လွှတ်တယ်။ ဦးအောင်ဇေယျဟာ
နှစ်ဖက်ကြား ဝါးညှပ်မယ့်အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်လိုက်ရတာပါပဲ။
တစ်ဖက်က ဟံသာဝတီ၊ တစ်ဖက်က ဂုဏ္ဏအိန်။ အညံ့ခံလိုက်၊
လက်အောက်ခံ လုပ်လိုက်ဆိုပြီး ပါးစပ်နား ဝေ့လာတဲ့ သစ္စာရေခွက်
(ဖလား)က နှစ်လုံး။ ဘယ်ခွက်ကို ပုတ်ချပြီး ဘယ်ခွက်ကိုသောက်မလဲ။
နှစ်ခွက်စလုံးကိုပဲ ပုတ်ချမှာလား။ နှစ်ခွက်စလုံးကို တစ်လှည့်စီ
သောက်မှာလား။

ဦးအောင်ဇေယျက မယ်တော်၊ ခမည်းတော်နဲ့တကွ သား၊ ညီ၊
ဗိုလ်မင်းတပ်များနဲ့ တိုင်ပင်ပါတယ်။ အကြံပေးချက်တွေ ပေါ်လာပုံက ..
မယ်တော်၊ ခမည်းတော်။ ။ ရတနာပူရအဝပြည်ကြီးပင် မခံနိုင်လို့

ဟံသာဝတီမင်းလက်အောက် ရောက်ရပြီ။ တို့မှာရှိတဲ့ ဥစ္စာရွှေငွေတွေကို
တစ်ဝက်ခွဲပေးပြီး ဟံသာဝတီမင်းထံ သစ္စာခံသင့်တယ်။

သား၊ ညီ၊ တပ်မင်းများ။ ။ ဟံသာဝတီဆိုတာ ဒေသအရ ဝေးပါတယ်။
တပ်ချီရောက်လာလည်း ကွေ့တွေနဲ့ပေါင်းပြီး စစ်ပြန်ချိန်ရပါတယ်။
ကျွန်တော်တို့လူ စည်သာမင်းကြီးကလည်း အဝပျက်ချိန်မှာ
ဂုဏ္ဏအိန်လက်ထဲ ရောက်နေပါတယ်။ ကွေ့ထံမှာ သစ္စာခံသင့်ပါတယ်။

ခေါင်းတစ်လုံးနဲ့ ရေနစ်အိုး မရွက်သာလို့ ရေတစ်အိုးအိုးကိုပဲ
ရွက်သင့်ကြောင်း အကြံပေးကြရာ အဲဒီလို နှစ်မျိုးဖြစ်လာတယ်။
ဦးအောင်ဇေယျက ဒီလိုမတွေးပါဘူး။ ဒီရေအိုး နှစ်လုံးစလုံးဟာ
ရွက်ရမယ့်အရာတွေလို့ မတွေးဘူး။ ဒါကြောင့် တစ်လုံးမဟုတ်
တစ်လုံးဆိုတဲ့ အယူအဆလည်း ဦးအောင်ဇေယျမှာ မရှိဘူး။ ဒါဆိုရင်
နှစ်အိုးစလုံးကိုပဲ ချက်ချင်း ရိုက်ခွဲမှာလား။ ဒီလိုလည်း
လုပ်လို့မဖြစ်သေးပြန်ဘူး။ နှစ်ရန်ဖြစ်သွားမယ်။ မုဆိုးဘိုဆိုတာ
ဟံသာဝတီ၊ ကွေ့တို့စာရင် (မနေတစ်နေ့ကမှ)အင်အား စုထားတဲ့
ထန်းလုံးတပ်။

ဦးအောင်ဇေယျက “မယ်တော်၊ ခမည်းတော်တို့၊ အစ်ကိုတို့
ပြောတာလည်း အရေးသင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နှစ်ဦးသစ္စာစလုံး
မခံရအောင် လုပ်မှဖြစ်မယ်”လို့ဆိုပြီး နောက်နေ့ကျတော့
ဟံသာဝတီကိုယ်စားပြုသံနဲ့ ကွေ့ကိုယ်စားပြုသံတို့ကို

စုံညီလက်ခံတွေ့ပါတယ်။ တွေ့ပြီး ပြောလိုက်တဲ့စကားက...

“ယခု ဟံသာဝတီမင်းကို သစ္စာခံပါက ကွေမင်းက ကျွန်ုပ်တို့ကို
ဒေါသခံချေမည်။ ကွေမင်းသစ္စာခံချေပါကလည်း ဟံသာဝတီမင်းက
ဒေါသခံချေမည်။ သစ်နှစ်ဘက်ကြား ဝါးညှပ်သည်သို့ ကျွန်ုပ်တို့
ရှိရမည်ဖြစ်သည်”
(ဟုတ်ပေတာပဲလို့ သံနှစ်ဦးတို့ ခေါင်းတစ်ညိတ်ညိတ်ဖြစ်နေကြမှာပါ။
ဦးအောင်ဇေယျ ဆက်ပြောပုံက ...

“သို့ဖြစ်၍ နှစ်ဦးသစ္စာကိုပင် မခံသာချေသေး။ ဘုန်းလက်ရုံး တောက်ပ၍
တစ်ဦးကိုတစ်ဦး နှိမ်နင်းသည့်ကာလမှ သစ္စာခံပါရစေ”
(ဒီနေရာအရောက်မှာ သံနှစ်ဦးတို့ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး
မျက်ထောင့်နီကြီးတွေနဲ့ လှမ်းကြည့်လိုက်မယ် ထင်ပါတယ်။)
“ယခု နှစ်ဦးသောသစ္စာကို ခံသောက်ချေသော် သဘောမဟုတ်။
လိမ်လည်မှုနှင့် ပြုသင့်သာဟု မင်းသံတော်တို့ မယုံပေရာ”
(သိတ်ဟုတ်တာပေါ့။ ဒါအမှန်ပဲဆိုပြီး သံတွေ သဘောကျသွားမှာ။)

သံတွေ ပြန်သွားကြပါတယ်။ ကွေသံတွေကို လက်ဆောင်တွေ ပေးပြီး
ကျောက်မြောင်းဆိပ်အရောက် ပို့ပေးတယ်။ ဂုဏ္ဏအိန်ကလည်း
ဒီစကားပြန်ကြားတော့ သဘောကျပြီး သူ့လက်ထဲရောက်နေတဲ့
စည်သာမင်းကြီးကိုတောင် ဦးအောင်ဇေယျဆီ ပြန်ပို့ပေးပါသေးတယ်။
ဟံသာဝတီသံတွေကိုတော့ အပြန်မှာ ဟလင်းမြို့တောင်၊ တောထဲကနေ

ဆီးကြိုပြီး တိုက်ပစ်လိုက်ပါတယ်။ တလပန်းက နောက်ထပ်၊
စစ်အင်အားလွှတ်ပေမယ့် စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုအပြည့်နဲ့
လန်းဆန်းတက်ကြွနေတဲ့ မုဆိုးဘိုတပ်တွေက ထိထိရောက်ရောက်
ပြန်ခုခံ တွန်းလှန်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သည့်နောက်မှာတော့ ဦးအောင်ဇေယျ (အလောင်းမင်းတရား)ဟာ
မြင်းရည်တက် လက်ရွေးစင် ၆၈ ယောက်ဖွဲ့ပြီး (တပင်ရွှေထီးတုန်းက ၃၆
ယောက်ပဲ ဖွဲ့ခဲ့နိုင်ပါတယ်) မုဆိုးဘိုအခြေခံထားလို့ တတိယ
မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး တည်ထောင်နိုင်တဲ့အထိ အောင်ပွဲ ဆက်ခါ ဆက်ခါ
ရခဲ့တာ အားလုံးအသိပါပဲ။

အလောင်းမင်းတရားကြီးရဲ့ အထက်ပါ ‘ဒွေခံစကား’ဟာ အလွန်
အရေးကြီးတဲ့ အချိန်မှာ အကောင်းဆုံးပြောခဲ့တဲ့စကား၊ ထိရောက်မှု
အရှိဆုံးစကား ဖြစ်တဲ့အပြင် တတိယမြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး
တည်ထောင်ရေးအတွက် ကန့်လန့်ကာ အဖွင့်စကားလို့တောင်
တင်စားနိုင်မယ်ထင်ပါတယ်။

မနိုင်လျှင် ငါတို့ မရှိပြီသည်ကို ဘယ်သူအားအပြစ်တင်မည်နည်း။

(ကျော်ထင်နော်ရထာ)

ဘုန်းကြီးသည့်အရှင်နှင့် မတန်၊ ကျွန်ုပ်တို့ပွဲသာဖြစ်၍

အရေးများသေးသည်နှင့် တိုက်ပေသည်။

(ကျော်ထင်နော်ရထာ)

နောင်ရိုးတိုက်ပွဲ၊ ဘုရင့်နောင် ဖောင်ဖျက်ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေကို လူအများ ပြောလေ့ရှိကြပါတယ်။ တစ်စုံတစ်ရာ အခက်ကြုံလို့ ယတိပြတ် ဆုံးဖြတ် စွန့်စားရမယ့် အခြေအနေမျိုး ကြုံတဲ့အခါ စိတ်နှစ်ခွမဖြစ်ရအောင် စိတ်သတ္တိအား မွေးတဲ့နေရာမှာ သုံးလေ့ရှိကြတယ်။

ဘုရင့်နောင်ဟာ ဘုရင့်နောင်ဆိုတဲ့ဘွဲ့ကို ရခဲ့တာဟာလည်း ဒီနောင်ရိုး တိုက်ပွဲအပြီးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သည့်အရင်ဘွဲ့က ကျော်ထင်နော်ရထာ။ အမည်ရင်းက ရှင်ရဲထွတ်ပါ။ ဘုရင့်နောင်နဲ့ နောင်ရိုးတိုက်ပွဲဟာ အတွဲအဖက်ဖြစ်နေပြီ။ အားလုံးလိုလိုလည်း သိကြပါတယ်။ မင်းတရားရွှေထီး နန်းတက်ပြီးလို့ နှစ်နှစ်အကြာမှာ ရွှေမော်မော ဘုရားရင်ပြင်မှာ နားထွင်း၊ နောက်သုံးနှစ်အကြာမှာ ဟံသာဝတီကို အလုံးအရင်းနဲ့ တိုက်ပါတယ်။ နောက်နှစ်နှစ်အကြာ (အေဒီ ၁၅၃၇၊ မြန်မာ ၈၉၉)မှာ ဒီ နောင်ရိုးပွဲ ပေါ်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ (ဒေါက်တာသန်းထွန်းနဲ့အဖွဲ့ရဲ့ ၁၉၈၂ခုနှစ် ရေးဆွဲမှတ်တမ်းပြုချက် မြေပုံအရ နောင်ရိုးဟာ ဒကမြစ်နဲ့ မင်းမနိုင်ချောင်း အကြားမှာရှိတဲ့ နယ်မြေ ဖြစ်နိုင်စရာရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အိမ်မဲအနောက်ကမ်းမှာ

ရှိတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။)

နောင်ရိုးတစ်ဖက်မှာ ဗညားဒလ (သူရှင်တကာရွတ်ပိ) ခေါင်းဆောင်တဲ့ ဆင် ၂၀၀ ကျော်၊ မြင်း ၈၀၀ ကျော်၊ သူရဲရစ်သောင်းခန့် အင်အားရှိနေကြောင်း ကျော်ထင်နော်ရထာ သိတယ်။ မြစ်ကို ဖောင်ဖွဲ့ ဖြတ်ကူးပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျော်ထင်နော်ရထာက ဖောင်တွေကို မီးရှို့ပစ်လိုက်ကြလို့ အမိန့်ပေးတော့ တပ်မှူးစစ်ကဲတွေက လျှောက်ပါသတဲ့။ “ကျွန်တော်တို့ မနိုင်လို့ ဆုတ်ရသော် ဖောင်ရှိမှ ဖြစ်လိမ့်မည်”တဲ့။ ဒီအချိန်မှာပဲ ဘုရင့်ဆီက “သူတပ်ကို တွေ့ရင် ရပ်နင့်ဦး၊ ငါ တိုက်မည်”လို့ အကြောင်းကြားတာကို “ဘုန်းတော်ကြောင့် အောင်ပါပြီ”လို့ လျှောက်လိုက်တယ်။

အင်အားအရဆိုရင် ကျော်ထင်နော်ရထာတပ်တွေမှာ စစ်သည် သူရဲက တစ်ဖက်တပ်ထက် ထက်ဝက်အင်အားပဲရှိတယ်။ ဒါကြောင့် စစ်ကဲတွေက “ကျွန်တော်တို့မနိုင်ခဲ့ရင် အပြစ်တင်ခံရလိမ့်မယ် (ရာဇဝတ်သင့်လိမ့်မယ်)”လို့ ပြောကြတော့ ကျော်ထင်နော်ရထာက ...

“မနိုင်လျှင် ငါတို့မရှိပြီသည်ကို ဘယ်သူအား အပြစ်တင်မည်နည်း”လို့ ပြောလိုက်တယ်။ အဓိပ္ပာယ်က စစ်တိုက်ကြလို့ မနိုင်ဘူးဆိုရင် အားလုံး နောင်ရိုးစစ်မြေပြင်မှာ အသက်ဆုံးမှာပဲ။ အသေခံကြမှာပဲ။ သေပြီးသူကို ဘယ်နှလုပ် အပြစ်တင် (ရာဇဝတ်သား)လို့ ရမှာလဲဆိုတဲ့ ခုတ်စပြီး လှီးစပြတ်စကားပါ။ ဒီစကားဟာ တပ်မှူးစစ်ကဲရဲမက်များကို နှစ်လမ်းမရှိ၊ တစ်လမ်းသာရှိ (Do or Die) ဆုံးဖြတ်ချက်ချစေတဲ့ အမိန့်ပါပဲ။

အင်မတန် တာသွားတဲ့စကားပါ။ စစ်သည်တွေဟာ စစ်မြေပြင်
ဝင်ကြရာမှာ ဓားနှစ်ဓား အန္တရာယ်ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တစ်ဓားက
ရှေ့ဓား၊ ရန်သူဓား၊ နောက်တစ်ဓားက နောက်ဓား၊ ကိုယ့်ဘုရင်
အရှင်သခင်ရဲ့ဓား။ တာဝန်မကျေရင်၊ စစ်ရှုံးရင်၊ လှည့်ပြန်ပြေးလာရင်
အကွပ်မျက်ခံရမယ့်ကိစ္စ။ ပဒေသရာဇ်ခေတ် စစ်သည်ရဲမက်များမှာ
ဒီလိုဓားနှစ်ဓားနဲ့ ခဏခဏ ကြုံရကြောင်း၊ မြန်မာရာဇဝင်နဲ့
အရေးတော်ပုံကျမ်းတွေမှာ သာကေတွေ အများအပြား တွေ့ရပါတယ်။
အခု ကျော်ထင်နော်ရထာရဲ့စကားဟာ နောက်ဓားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လုံးဝ
ကိစ္စငြိမ်းစေတဲ့ စကားပါပဲ။ မိမိကိုယ်တိုင်ရဲ့ ဆုံးဖြတ်ရဲမှု၊
ဆုံးဖြတ်ချက်ကျမှု (Decisive) ကို ငယ်သားများထံ တိုက်ရိုက်ပို့လွှတ်
ကူးစက် စေလိုက်တဲ့စကား။

စစ်တိုက်ကြရော။ တစ်ဖက်က ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့
မင်းရဲအောင်နိုင် ကျတယ်။ ဗညားဒလ (သူရှင်တကာရွတ်ပိ) ဆင်ကနေ
မြင်းပေါ် ပြောင်းပြီး ဆုတ်ခွာရတယ်။ သူတို့တပ် လေးစုကွဲပြီး
တပ်ပျက်တယ်။ နောက်တစ်နေ့ကျတော့ မင်းတရားရွှေထီး
ရောက်လာတယ်။ စစ်သွေးကြွနေတဲ့ မင်းပျိုမင်းလွင်
မင်းတရားရွှေထီးဟာ အသက်မှ ၂၂နှစ်ရှိသေးတာကလား။ ပွဲမှန်သမျှ
သူ့ပွဲချည်း ဖြစ်ချင်တာ၊ ဘုန်းစွမ်း လူစကလည်း ၁၇နှစ်သား၊
ရွှေမော်စောဘုရား နားထွင်းပွဲကတည်းက ပြခဲ့တာ။ သူရောက်လာချိန်မှာ
စစ်က ပြီးနှင့်၊ အောင်နှင့်နေပြီဆိုတော့ မကျေမနပ်နဲ့ “ငါ့ကို
ငဲ့နှင့်ဆိုစေလျက် ငါ့ပွဲကို ဖျက်ကြသည်”လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီအခါမှာ ကျော်ထင်နော်ရထာက လျှောက်လိုက်ပါတယ်။
“ဘုန်းကြီးသည့်အရှင်နှင့် မတန်။ ကျွန်ုပ်တို့ပွဲသာဖြစ်၍
အရေးများသေးသည်နှင့် တိုက်ပေသည်”
ဒီလောက်ပွဲကတော့ ဘုန်းတော်ကြီးဘုရားနဲ့ မထိုက်တန်ပါဘူး။ ပွဲငယ်ပါ
တဲ့ (တကယ်တော့ ပွဲကြီး)။ နောင်လည်း အရှင်ကိုယ်တော်တိုင်နွှဲရဦးမယ့်
စစ်ပွဲတွေ ရှိနေသေးတာမို့ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်တိုက်ပြီး
ပွဲသိမ်းထားနှင့်တာပါတဲ့။ ဒါက ဘုရင်ကိုလျှောက်တဲ့စကားပါ။

တပ်မှူးစစ်ကဲတွေကို ပြောခဲ့သလို “ငါတို့ မရှိပြီသည်ကို အဘယ်သူ့အား
အပြစ်တင်မည်နည်းဟူ၍ ပြောကာ တိုက်စေခဲ့ပြီး
အနိုင်ယူလိုက်ပါကြောင်း” လို့ ဘုရင့်ကို မလျှောက်ပါဘူး။
ဒီလိုလျှောက်ရင် မင်းတရားရွှေထီးဟာ အမျက်မထွက်တောင်မှ
ကျွဲမြီးတိုသွားဦးမှာ အမှန်ပဲ။ ကျော်ထင်နော်ရထာရဲ့ ဆိုလိုရင်းကို
သဘောပေါက်ချင်မှ ပေါက်မယ်။ “ဪ... မင်းတို့က သေလေပြီမို့
ငါ့အပြစ်တင်စကား၊ ငါ့ရာဇဝတ်ထားမှုကို မသိတော့ဘူးဆိုပြီး
သဘောထားကြသလား။ ငါက နေဦးလို့ ပြောတာကို မစောင့်ခြင်းက
တစ်ချက်။ စစ်ရှုံးတာတစ်ချက်။ ဒီနှစ်ချက်ကို ငါက ခွင့်လွှတ်ရမတဲ့လား။
သေပြီးတယ်ပဲ ထား။ အသေကောင်နဲ့ မင်းတို့ရဲ့ဝိညာဉ်တွေကို ငါက
ရာဇဝတ်ထားလို့ရတယ်။ သိလား” စသည်ဖြင့် ဒေါနဲ့ မောနဲ့ ပြောချင်
ပြောနိုင်သေးတယ်။

အခုတော့ စစ်ကလည်း နိုင်ထားပြန်၊ ရထားတဲ့ ဆင်၊ မြင်း၊

လက်နက်တွေကိုလည်း ဆက်သပြန်။ (အဓိက ကတော့
ကျော်ထင်နော်ရထာရဲ့ လျှောက်ထားစကားက ချက်ချလွန်းတာကြောင့်)

“အင်း ... ငါ့ပွဲကို ဖျက်သည်ကား မှန်၏။ စစ်ရေး လှပေသည်”လို့
ကျေနပ်ပြော ပြောခဲ့ပါတယ်။
ကျော်ထင်နော်ရထာကိုလည်း ပတ္တမြား လက်ကောက်ဆုနဲ့
လှိုင်မြို့စားပေးပြီး ဘုရင့်နောင်ဘွဲ့ ချီးမြှင့်လိုက်ပါတယ်။
နောင်ရိုးတိုက်ပွဲနဲ့ ဘုရင့်နောင်ကို ယှဉ်တွဲမြင်မိတဲ့အခါတိုင်း
ဘုရင့်နောင်ရဲ့ သတ္တိ၊ ဗျတ္တိ၊ ခေါင်းဆောင်ကောင်းတို့ရဲ့
အရည်အသွေးမှာ ငယ်သား ငယ်သားအလျောက်၊ အရှင်
အရှင်အလျောက်၊ အဖွင့်အပိတ် အံ့ကိုက်စွာ ပြောတတ်ဆိုတတ်၊
ပြောရဲဆိုရဲရှိလှတဲ့ “နုတ်ရည်”ကိုပါ အသိအမှတ် ပြုမိပါတော့တယ်။

ရာဇဝတ်ကို ကျူးလွန်၍ ကျင့်ဘိသည်။
နင့်ကို သံအိုးကွင်းနှင့် ကြော်မည်။
(မဟာဓမ္မရာဇာမင်း)

“မဟာဓမ္မရာဇာမင်းကား ဘုန်းတန်ခိုးအာဏာကြီး၏။
မျက်နှာတော်ရယ်တိုင်း ရန်ခပ်သိမ်း အောင်ဖန်များ၏။ မိုးစွေသည်ကို
ဓားပြလျှင် မိုးစဲ၏။ ဒီရေတက်သည်ကိုလည်း ဓားပြလျှင် ဒီရေတန်၏။
'မဟာဓမ္မရာဇာ ကျွန်'ဟု ရဲမက်တော်တို့ ကြိမ်းပလျှင် လူကိုထားဘိ၊

ဘီလူး၊ တစ္ဆေမျှ သော်လည်း ပျောက်လွင့်၏”

ရာဇဝင်ကျမ်းတွေထဲမှာ မဟာဓမ္မရာဇာမင်းကို ညွှန်းထားတဲ့ အမွှန်းတွေ
ဖြစ်ပါတယ်။ မဟာဓမ္မရာဇာဆိုတာက ဘွဲ့အမည်ပါ။
လူသိများတာကတော့ အနောက်ဖက်လွန်မင်းဆိုတဲ့ အမည်ဖြစ်ပြီး
ခမည်းတော် ကံတော်ကုန်ပြီးနောက် (အေဒီ ၁၆၀၆၊ မြန်မာသက္ကရာဇ်
၉၆၈)၊ အသက် ၂၈နှစ်မှာ ဘုရင်ဖြစ်ခဲ့သူပါ။

ရယ်လိုက်ရင် ရန်အောင်တာတို့၊ ဓားပြလျှင် မိုးစဲတာ၊ ဒီရေတန်တာတို့
ကိုယ်တိုင်မဆိုထားနဲ့ ရဲမက်တွေက တို့ဟာ မဟာဓမ္မရာဇာ
ကျွန်ဟုဆိုလိုက်ရင် ဘီလူးတစ္ဆေတွေတောင် ပြေးရတာတို့ကို
မယုံဘူးပဲထား။ မဟာဓမ္မရာဇာရဲ့ တကယ့်လက်တွေ့ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်
များကတော့ ရာဇဝင်မှတ်တမ်းတွေမှာ အထင်အရှားရှိပါတယ်။

လူသိများတဲ့ သန်လျင်စား ငစင်ကာနဲ့ တောင်ငူမင်း နတ်သျှင်နောင်တို့
အရေးဟာ မဟာဓမ္မရာဇာမင်း လက်ထက်အခါမှာ
ပေါ်ပေါက်လာပါတယ်။ သန်လျင်ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ပြီးနောက်မှာ
မုတ္တမစား ဗညားဒလလည်း လက်အောက်ခံအဖြစ်
ဝင်ရောက်လာပါတယ်။ ဒဝယ်(ထားဝယ်)၊ ဇင်းမယ်၊ သံတွဲစသည်ဖြင့်
ဆက်လက်အောင်မြင်နိုင်ခဲ့သူ ဘုရင်တစ်ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

ခမည်းတော် ညောင်ရမ်းမင်းက အစပျိုးခဲ့တဲ့ နိုင်ငံ ပြန်လည် စည်းရုံးရေးနဲ့

အေးချမ်းရေးကို မဟာဓမ္မရာဇာမင်းဟာ နန်းတက်ပြီး
ဆယ်နှစ်ကျော်ကျော် မနားမနေ ကြိုးပမ်းခဲ့ရပါတယ်။ သူ့လက်ထက်
ရောက်ချိန်မှာ နိုင်ငံတော်ဟာ တောင်ဘက်ထားဝယ်၊ မြောက်ဘက်
ဗန်းမော်၊ အရှေ့ဘက် ကျိုင်းရုံးကြီးနဲ့ ဇင်းမယ်၊ အနောက်ဘက် ရခိုင်ရိုးမ
တောင်တန်းအထိ ကျယ်ဝန်းလာခဲ့တယ်။ ထူထောင်ရေးကာလ လွန်ခဲ့ပြီး
တိုင်းပြည်အေးချမ်း အစပြုလာပြီမို့ ဘင်္ဂလား၊ အချင်၊ ဂေါ်ကွန်းဒါး၊
ဂိုအာမြို့တွေက သံတမန်တွေ ရောက်လာသည်အထိ
နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေးလည်း ပွင့်လန်းလာတယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။
ခြုံပြောရရင်

မဟာဓမ္မရာဇာမင်းဟာ လူရည်သွေးညံ့သူ မင်းတစ်ပါးမဟုတ်။
လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိတဲ့ ဘုရင့်နောင်သွေး (မြေးတော်ပါတယ်)။
ညောင်ရမ်းသွေးကို ကောင်းကောင်းပြုနိုင်သူ၊ ထက်မြက်တဲ့
မင်းတစ်ပါးပါ။

ဒါပေမဲ့ သတိတရားပဲ လွတ်ထွက်ခဲ့သလား။ ကြမ္မာပဲ ငင်လေသလား၊
ဥပဇ္ဈာန်ကံပဲ ပါလာလို့လား၊ အခြားအခြားသော အကြောင်းတွေ
ကြောင့်လား။ မဟာဓမ္မရာဇာမင်း အနိစ္စရောက်ရပုံကတော့
ကြေကွဲစရာဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ သတ္တဝါတစ်ခု၊ ကံတစ်ခုဆိုသလို
ခန္ဓာပျက်ခဲ့ရာမှာ သူ့ကိုယ်တိုင်ရဲ့ နှုတ်ထွက်စကားဟာ အရေးပါတဲ့
အနီးကပ်အကြောင်း တရားတစ်ခုလို့ ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

“ရာဇဝတ်ကို ကျူးလွန်၍ ကျင့်ဘိသည်နှင့် သံအိုးကပ်နှင့် ကြော်မည်”။
မဟာဓမ္မရာဇာ ဆိုခဲ့တဲ့စကား။ အပြောခံရသူက သူ့ရဲ့သားအရင်း
မင်းရဲဒိဗ္ဗ။ ပြောရခြင်း နောက်ခံဖြစ်ရပ်က သားတော်မင်းရဲဒိဗ္ဗဟာ
ဘုရင့်ကိုယ်လုပ်တော် ကျိုင်းတုံစော်ဘွားသမီး ‘နှင်းခမ်းပေါ’နဲ့
ရည်ငံကြတယ်။ ပဋိသန္ဓေ ရှိလာတာကို မိန်းမစိုးတို့ကသိပြီး ဘုရင်ကို
လျှောက်တော့ မဟာဓမ္မရာဇာက နှင်းခမ်းပေါကို ခေါ်မေးတယ်။
“ဘယ်သူပေးတဲ့ သန္ဓေလဲ” နှင်းခမ်းပေါကလည်း မင်းတို့စကား
မိုးကြိုးသွား မဟုတ်လား။ သေရတော့မယ်အတူ ဟုတ်မှန်ရာသာ
ဖြေတော့မယ်ဆိုပြီး “သားတော် မင်းရဲဒိဗ္ဗ”ပါလို့ ဖြေပါတယ်။ ဒီအခါမှာ
မဟာဓမ္မရာဇာဟာ (အမျက်တော် မရှိသော်လည်း) ခြိမ်းခြောက်စကား
ဆိုလိုက်ပါတယ်။ (မှန်နန်းကတော့ များများ အမျက်ထွက်တော် မရှိလို့
ရေးပါတယ်။)

“ရာဇဝတ်ကို ကျူးလွန်၍ ကျင့်ဘိသည်။ နင့်ကို သံအိုးကင်းနှင့်
ကြော်မည်”တဲ့။

တကယ်အမျက်မရှိဘူးဘဲ ဆိုဆို၊ ဒီစကားဟာ ဘုရင့်နှုတ်က
ထွက်ကျလာတဲ့စကားပါ။ မဟာဓမ္မရာဇာဟာ အဲဒီစကားကို
ပြောလိုက်ရာမှာ များများ အမျက်မရှိလို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြတယ်။

သားတော်မင်းရဲဒိဗ္ဗဟာ သိပ်ကိုကြောက်သွားပါတယ်။ တကယ်ပဲ
သေရတော့မယ်။ ရာဇဝတ်သင့် (သံအိုးကင်းနဲ့အကြော်ခံရ)တော့မယ်လို့

ယုံသွားပါတယ်။ အပြစ်ကျူးလွန်ထားသူပီပီ ဒဏ်ခံရသူကို အကြီးအကျယ်
ထိတ်လန့်သွားတယ်။ ဒီထိတ်လန့်မှုဟာ ဆုတ်နစ်သောဒေါသမှသည်
တွန်းကန်သော ဒေါသအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားပြီး...

လူဆိုးလူသွမ်းတွေနဲ့ ပေါင်းဖက်ကြံစည်ကာ လုပ်ကြံလို့
မဟာဓမ္မရာဇာမင်း အနိစ္စရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အလုပ်ကြံခံရချိန်မှာ
ဗေဒင်ယတြာအရ ဟံသာဝတီနန်းမှာ စံနေခိုက်ဖြစ်လို့
အနောက်ဖက်လွန်မင်းလို့ ခေါ်ကြတယ်။ အနိစ္စရောက်ချိန်မှာ
သက်တော်(၅၁)နှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။
ပိုပြီးဇာတ်နာစရာလို့ ပြောနိုင်တာတစ်ခုကတော့ လုပ်ကြံသူ
သားတော်မင်းရဲဒိဗ္ဗဟာ တခြားသူဟုတ်ရိုးလား။

“တဖြိုးဖြိုးလျှင်၊ တန်ခိုးရောင်ခြည်၊ ထိန်ထိန်လည်မျှ၊ မည်သည်မဟဲ၊
နေ့တိုင်းကဲသည် စက်တော်ခေါ်ဟု၊ ရွှင်ပျော်သာဘင်၊ ပုခက်တင်သည်၊
စံရွှင်တည့်မင်းရေး ပျံ့ပျံ့မွှေး ...”ဆိုတဲ့ မြန်မာစာပေသမိုင်းမှာ
အထင်ကရ ဧချင်း တစ်စောင်အဖြစ် ထင်ရှားတဲ့ ပညာရှိအမတ်
ရှင်သံခိုရဲ၊ ဧချင်းအဖွဲ့ခံ၊ သားတော်ဖြစ်ပါတယ်။

www.mmcybermedia.com

PDF & Cover Design – Ko.Myo.Ko

Proof Reading – Parker

Typing – ရေဘဝဲ

MCM PDF TEAM

